

www.tulikivi.com

Vuosikertomus 2017

Sisällys

Vuosi 2017 lyhyesti	4
Strategiset linjaukset	7
Tuoteryhmät	9
Toimitusjohtajan katsaus	12
Kasvu ja kannattavuus	15
Kivivarat ja varannot	19
Yhteiskuntavastuu	20
Vuoden 2017 kohokohtia	24
Hallinto	28
Johtoryhmä	30
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2017	32
Palkka- ja palkkioselvitys	36
Tietoja osakkeenomistajille	38
Vuosikooste	39
Tulikivi Oyj:n toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2017	40
Hallituksen toimintakertomus	41
Konsernitilinpäätös, IFRS	44
Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osakekohtaiset tunnusluvut	84
Tunnuslukujen laskentaperusteet	86
Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	87
Tulikivi Oyj:n osakkeenomistajat ja johdon omistus	100
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	101
Tilintarkastuskertomus	102
Yhteystiedot	104

8

Tulisijat

10

Sauna

11

Sisustus

Vuosi 2017 lyhyesti

Pörssinoteerattu perheyrittäjä Tulikivi Oyj on maailman suurin lämpöä varaavien tulisijojen valmistaja. Tulikivellä on kolme tuoteryhmää: Tulisijat, Sauna ja Sisustus.

Tulikivijäsenasiakkaat arvostavat hyvinvointia, sisustamista ja bioenergian hyötyjä. Tulikiven liikevaihto oli 29,3 Me (30,5 Me v. 2016), josta viennin osuus on noin puolet. Tulikivellä työskentelee noin 200 ihmistä.

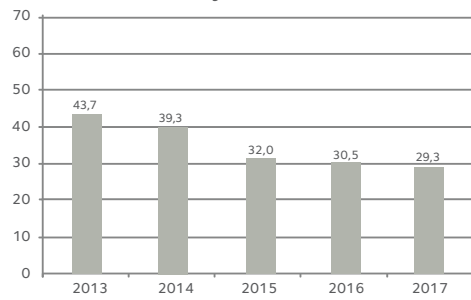
Konserniin kuuluvat emoyhtiö Tulikivi Oyj, Tulikivi U.S. Inc ja OOO Tulikivi. Konserniyrityksiä ovat lisäksi Tulikivi GmbH ja The New Alberene Stone Company, Inc., joilla ei ole enää liiketoimintaa.

Tunnuslukujen laskentaperusteet s. 86

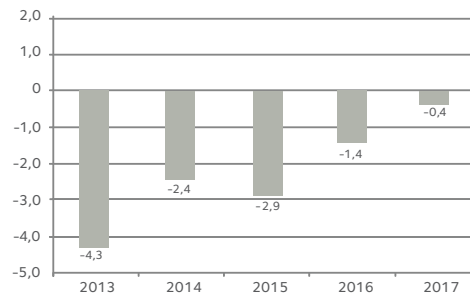
	2017	2016	Muutos, %
Liikevaihto, M€	29,3	30,5	-3,9
Liiketulos, M€	-0,4	-1,4	73,1
Tulos ennen veroja, M€	-1,2	-2,1	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-1,2	-4,3	
Omavaraisuusaste, %	30,7	33,4	
Osakekohtainen tulos, €	-0,02	-0,03	
Osakekohtainen oma pääoma, €	0,11	0,21	
Osinko:			
A-sarjan osake, €	-	-	
K-sarjan osake, €	-	-	

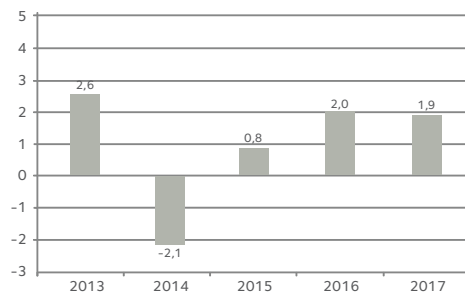
Liikevaihdon kehitys, Me

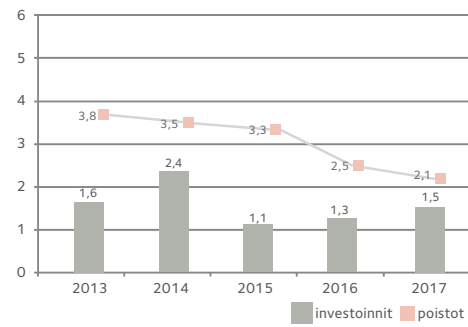
Liiketulos, Me

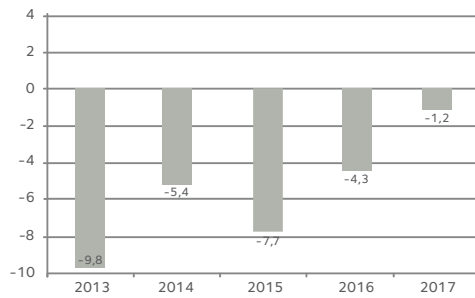
Liiketoiminnan nettorahavirta, Me

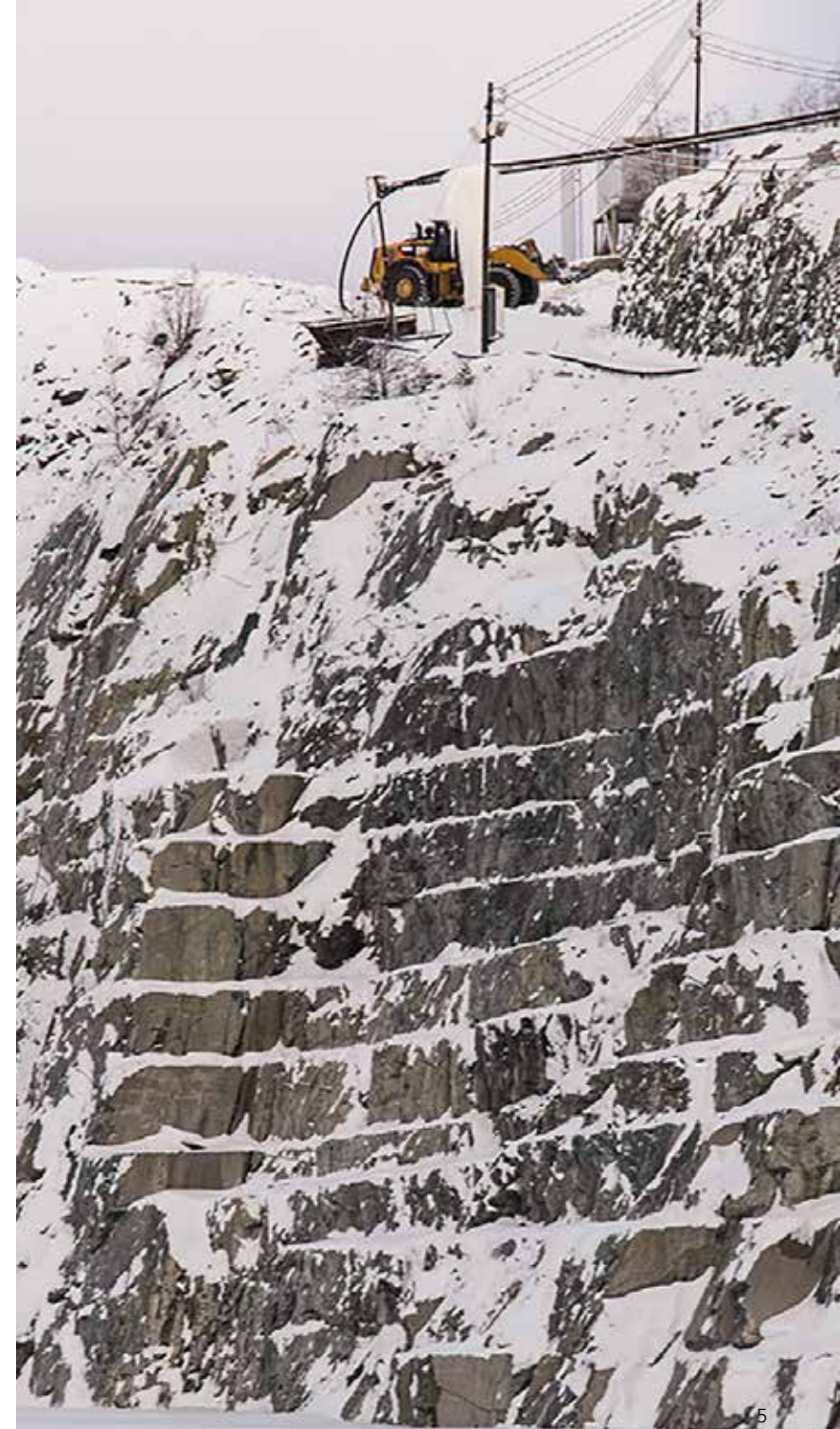
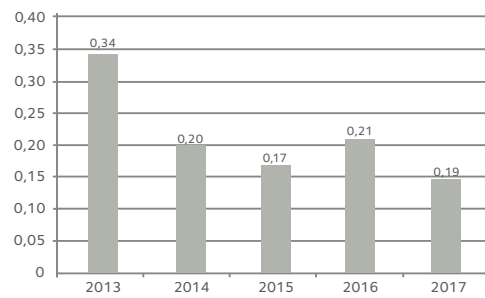
Investoinnit ja poistot, Me

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Pörssikurssi, 31.12.

Tulikivi tulevaisuudessa

- Yhtiön strategia pohjautuu tulevaisuudessakin suomalaiseen lämmitysosaamiseen, vahvaan brändiin sekä omiin vuolukivi- ja mineraalivarantoihin.
- Keskeisenä tavoitteena on kääntää yhtiön liikevaihto kasvuun. Viime vuosina toteutetut tehostamis- ja keskittämistoimet mahdollistavat yhdessä liikevaihdon kasvun kanssa kannattavuuden selvän parantamisen.
- Yhtiö on panostanut voimakkaasti tuotekehitykseen viime vuosina, kotimaan markkinoille suunnatun keraamisen malliston lisäksi yhtiö lanseerasi menestyksellisesti Karelia- ja Pielinen takkamallistot vuoden 2017 aikana. Asiakkaat ovat ottaneet uudet mallistot erittäin hyvin vastaan.
- Kotimaassa kasvua saadaan panostuksilla ammattirakentamiseen ja taloteollisuuteen.
- Kansainvälistymistä varten yhtiöllä on vahvat sillanpääasemat Keski-Euroopassa, Venäjällä ja Itä-Euroopassa kannattavan kasvun turvaamiseksi.

Tuoteryhmät

Tulikivellä on kolme tuoteryhmää: Tulisijat, Sauna ja Sisustus.

Tulisijat

Tulisijat-tuoteryhmään kuuluvat vuolukiviset ja keraamiset varaavat takat, takkaleivinuunit, leivinuunit, hellat, kiertoilmatakat, kamiinat, valmistakat, Green-tuotteet, tulisijojen oheistuotteet sekä kamiinoiden verhoukivet.

Tuotteiden suunnittelussa korostuvat ajaton muotoilu, käytännöllisyys, innovatiivinen teknologia ja korkea laatu. Tuotekehityksessä panostetaan puhtaaseen palamiseen, ja siksi useimmat Tulikiven tulisijat alittavat jo maailman tiukimmat päästönormit.

Vakiomallien ohella Tulikiven mittatilauspalvelusta on mahdollista tilata yksilöllisten toiveiden mukainen mittatilaustakka.

Tuoteryhmään kuuluvat lisäksi tulisijoihin liitettävät Tulikivi Green-tuotteet eli tulisijan käyttöä tehostavat pelletti-, ilma- ja vesilämmitys- ja uuninohjausjärjestelmät, jotka soveltuvat erityisesti matalaenergia- ja passiivitalojen lämmitykseen.

Tulikivi on maailman suurin lämpöä varaavien tulisijojen valmistaja. Suomessa se on markkinajohtaja varaavissa takoissa. Tulisijat-tuoteryhmän tuotteet ovat myynnissä yhtiön kaikilla markkina-alueilla Euroopassa, Pohjois-Amerikassa, Venäjällä ja Aasiassa. Asiakkaat ovat pääasiassa uudisrakentajia ja remontoijia, jotka arvostavat bioenergiaa lämmitysmuotona sekä puulämmityksen taloudellisia hyötyjä. Tulikiven tulisijoissa heihin vetoavat niiden ekologisuus, energiatehokkuus, esteettisyys, kestävyys ja miellyttävä lämpö.

TUISKU XL GRAFIA

GRAFIA

NOBILE

TBH

RIGATA

Tulikivi Sauna

Tulikivi käynnisti Sauna-tuoteryhmän tuotannon vuonna 2011. Tuoteryhmän päätuotteita ovat sähkö- ja puukiukaat, joiden verhoilussa käytetään vuolukiven ja muiden luonnonkivien ohella keraamisia laattoja, valukiveä ja metallia. Tulikivi valmistaa kiukaita myös savusaunoihin ja yhteisösaunoihin. Suuren kivitilan ansiosta Tulikivi-kiuas antaa aina miellyttävän pehmeät ja kosteat löylyt.

Kiukaiden turvallisuuteen ja muotoiluun panostaminen ovat Tulikivi-kiukaiden vahvuuksia. Uudenlainen, muista erottautuva muotoilu onkin saanut tunnustusta mm. Fennia Prize -palkinnon vuonna 2012.

Sauna-tuotteita myydään Tulikivi-tuotemerkillä, ja niiden päämarkkina-alueita ovat Suomi, Venäjä ja Ruotsi. Sauna-tuoteryhmän oheistuotteina myydään kiuaskiviä, kiuasvaloja, lasisia kiuaskaulureita, vuolukivisiä sisustuskiviä ja laattoja sekä sähkökiukaan ohjauksyksiköitä, joilla saunan lämpötilaa voidaan säätää asteen tarkkuudella. Tulikiven sähkökiukaat voidaan liittää myös suoraan osaksi taloautomaatiojärjestelmää.

Tulikivi Sisustus

Sisustus-tuoteryhmän päätuotteita ovat luonnonkivistä ja komposiitista valmistetut tasot sekä kodin eri tilojen laatoitukset. Tulikiven sisustuskivimallisto on laaja.

Luonnonkivi on kodin rakentamisessa aito ja ajaton materiaali, joka soveltuu erinomaisesti niin keittiö- ja kylpyhuonetiloihin kuin lattioihin, seiniin ja portaisiin. Jokainen kivituoite on yksilöllinen ja ainutlaatuinen, ja luonnonkiviä voi yhdistellä lähes rajattomasti. Ekologisen ja paloturvallisen luonnonkiven käyttö sisustusmateriaalina nostaa myös kodin arvoa, sillä kivi kestää elämää paremmin kuin moni muu pintamateriaali.

Tulikivellä on lisäksi monipuolinen pihakivimallisto, josta löy-

tyvät tuotteet muun muassa käytävien ja patioiden laatoitukseen, istutusten reunustamiseen, muurien verhoiluun, portaisiin ja muuhun yksilölliseen piharakentamiseen.

Sisustus-tuoteryhmän merkittävin asiakasryhmä ovat kotimaiset keittiöliikkeet, joiden kanssa Tulikivi tekee yhteistyötä. Tuotteita myydään myös suoraan uudisrakentajille ja remonttoijille, joita viehättävät Tulikiven sisustuskivien luonnonmukainen esteettisyys, ekologisuus ja kestävyys.

Sisustustuotteet valmistetaan pääosin Tulikiven omalla tehtaalla Espoossa, ja niiden päämarkkina-alue on Suomi. Vientituotteiksi valmistetaan erityisesti vuolukivisiä sisustuskiviä sekä pöytätasoja projektikohteisiin.

Vuolukivilaatat ovat Tulikiven erikoisuus. Ne sopivat erityisen hyvin pesutilojen lattiaan, koska ne eivät ole märkänäkään liukkaita. Lattialämmitetyissä tiloissa vuolukivelle ominainen lämmönvaraavuus on edukseen.

Toimitusjohtajan katsaus

Kohti Kasvua

Kuluneen viiden vuoden aikana Tulikivi on toteuttanut rankan rakennemuutosohjelman toiminnan tervehdyttämiseksi. Yhtiö on vähentänyt velkojaan noin 12 miljoonalla eurolla vuodesta 2013 ja käyttänyt rakenteellisiin muutoksiin sekä saneerauskuluihin noin 5 miljoonaa euroa. Lisäksi yhtiö on investoinut merkittävästi uuteen keraamiseen mallistoon, Karelia- ja Pielinen-mallistoihin sekä niiden tuotantoteknologiaan. Mallistot on otettu loppuasiakkaiden ja jälleenmyyjien keskuudessa hyvin vastaan, ja ne mahdollis- tavat kannattavan kasvun vuonna 2018.

Liikevaihdon lasku päättyi loppuvuonna ja kannattavuus parani

Vuonna 2017 Tulikivi-konsernin liikevaihto oli 29,3 Me (30,5 Me 1–12/2016), liiketulos -0,4 (-1,4) Me ja tulos ennen veroja -1,2 (-2,1) Me. Vaikka liikevaihto laski hieman, tuottavuuden parantumisen, pienentyneiden kiinteiden kulujen sekä vähentyneiden poistojen ansiosta yhtiön liiketulos parani tilikaudella 1,0 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kysynnän kohdistuminen uuteen Karelia-mallistoon on parantanut kannattavuutta tehostamistoimien ohella. Viimeisellä vuosineljänneksellä liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Suomen tulisijamarkkinassa kovaa kilpailua
Kotimaan liikevaihto oli tilikaudella 13,4 (15,5) miljoonaa euroa eli 45,6 (50,9) prosenttia koko liikevaihdesta. Kotimaassa tulisijojen myyn-

ti uudisrakentajille kehittyi alkuvuotta heikommin toisella vuosipuoliskolla, mutta markkina- osuuskehitys oli edelleen myönteistä. Pitkään jatkunut omakotialoitusten määrän lasku pysähtyi vuonna 2017, ja aloitusten ennakoidaan kasvavan noin 10 prosenttia vuonna 2018. Yhtiöllä on uudisrakentajille ja taloteollisuudelle hyvin sopivat tuotevalikoimat ja palvelut. Saneerausmarkkinan koko on pienentynyt alle puoleen vuoden 2013 tasosta, mikä on johtanut kovaan hintakilpailuun kotimaisten valmistajien välillä. Sen seurauksena kotimaan myynti saneerausmarkkinoilla laski. Siihen on vastattu jakelutierakennetta yksinkertaistamalla vuoden 2017 lopussa. Tavoitteena on lisätä aktiivisten myyntipisteiden määrää vuoden 2018 aikana. Uudistuneet vuolukivi-mallistot sopivat hyvin saneerausrakentamiseen. Pääkaupunkiseudulla myynnissä panostetaan vahvasti B2B-kumppanuuksiin sisustuskivi- ja saunamyynnin kasvattamiseksi.

Viennissä käänne

Viennin liikevaihto oli tilikaudella 15,9 (15,0) miljoonaa euroa. Suurimmat vientimaat olivat Venäjä, Saksa, Ranska, Ruotsi ja Tanska. Uusi Karelia-takkamallisto on selvästi lisännyt jälleenmyyjien ja kuluttajien mielenkiintoa Tulikivi-tuotteita kohtaan Keski-Euroopassa. Uudistuneen malliston myötä yhtiö on pystynyt avaamaan uusia jakelupisteitä sekä vahvistamaan asemaa jakelijoiden tuotevalikoimassa. Karelia-takkamalliston myötä myynnin näkyvät ovat alkuvuodelle edellisvuotta paremmat

kaikilla viennin päämarkkina-alueilla. Lisäksi lokakuussa lanseerattu Pielinen-mallisto täydentää tuotevalikoimaa hyvin.

Suurimman vientimaan Venäjän tilausvirta ja liikevaihto kasvoivat aktiivisen jakelutien kehittämissä ja myönteisen markkinatilanteen ansiosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Yhtiön omien tuotteiden kysyntä kasvoi kaikilla viennin markkina-alueilla, mutta alihankintana toimitettavien kamiinan verhouksivien kysyntä laski vuonna 2017.

Karelia kiinnostaa

Karelia-mallisto kehitettiin tiiviissä yhteistyössä yhtiön tärkeimpien asiakkaiden kanssa. Näin varmistettiin asiakastarpeiden huomioiminen vuoden 2016 aikana tehdyssä tuotekehitystyössä. Karelia-mallisto täydentyy helmikuussa 2018 uudella vaakaluukkuisella Saramo-mallilla ja automaattisella Tulikivi Senso tulisijan ohjauksijärjestelmällä, joka automatisoi tulisijan polttotekniikan, pienentää päästöjä ja helpottaa tulisijan käyttöä. Karelia-malliston ensiesittely oli Belgiassa Batibouw messuilla helmikuussa 2017, ja sen kysyntä on kehittynyt ennakoitua paremmin.

Pielinen-mallisto sopii kaikille tulisijamyijille

Lokakuussa 2017 lanseerattiin uusi Pielinen-mallisto. Malliston tuotteet pohjautuvat moderniin skandinaaviseen muotoiluun ja uuteen vuolukiven pintakäsittelytekniikkaan. Pielinen-tulisijat ovat kompakteja ja helposti asennettavia. Ne soveltuvat erityisen hyvin Keski-Eu-

roopan markkinoille sekä markkinoille, joilla vaaraavien uunien asennustuntemusta ei ole.

Pintakäsittelytekniikka- ja tuotekehitysinvestoinnit onnistuivat

Karelia-takkamallisto pohjautui uudenlaiseen vuolukiven pintakäsittelyyn ja laadukkaaseen muotoiluun. Mallistouudistuksen yhteydessä investoitiin linjastomuutoksiin sekä uuteen pintakäsittelytekniikkaan.

Tuotekehitystyön lähtökohtana on mallistoajattelu, jolla pystytään tehostamaan tuotekehityksen, myynnin ja markkinoinnin toimintaa. Ensimmäisenä lanseerattiin uusi keraaminen mallisto 2015 ja vuonna 2017 Karelia- ja Pielinen-mallistot.

Käytettävissä olevat vuolukivivarannot lisääntyivät merkittävästi

Yhtiön käytössä olevat vuolukivivarannot lisääntyivät 1,6 miljoonalla kuutiometrillä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myönnettyä laajennusluvan Juuassa sijaitsevalle Vaaralammen kaivospiirille 27.3.2017. Lisävarat vastaavat yli kymmenen vuoden kivenkäyttöä. Luvan edellytyksenä oli Natura-alueen rajan siirtäminen kauemmas louhoksesta.

Talkkivarannot pyritään hyödyntämään

Osana yhtiön pitkäjänteistä varantostrategiaa yhtiö hankki jo 1980-luvulla Suomussalmen tehtaasta yhteydessä olevat talkkivarannot kaivospiiriinsä.

Koska korkealuokkaisen talkin kysyntätilanne on

viime vuosina parantunut ja uusien kaivosten avaaminen vaikeutunut, päätti yhtiö selvittää aiempaa laajemmin Suomussalmen esiintymässä sijaitsevien talkkivarantojen hyödyntämismahdollisuuksia. Yhtiöllä on Suomussalmen vuolukiviesiintymän yhteydessä talkkivarantoja, joiden arvioidaan soveltuvan talkin tuotantoon. Geologian tutkimuskeskuksen keväällä 2017 tekemien tutkimusten tuloksissa todettiin esiintymän talkkilaatujen vastaavan talkkipitoisuuden, talkin saannin ja vaaleuden osalta Suomessa aiemmin toteutettuja talkkihankkeita. Tulikivi arvioi aiemmin vuolukiven tuotantoa varten tekemiensä kairaustensa ja 2017 saatujen tutkimustulosten perusteella Suomussalmen todennetun talkkimalmin määräksi noin 20 miljoonaa tonnia.

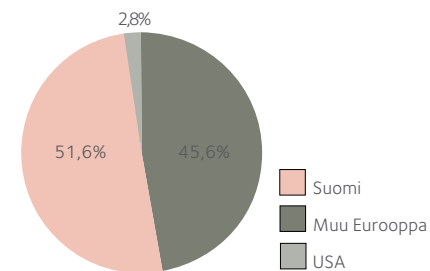
Osana esiintymän myyntiprosessia yhtiö tilasi Geologian Tutkimuskeskukselta kansainvälisen JORC-koodiston mukaisen virallisen malmiarvion osasta Suomussalmen Haaposen esiintymää. Ensimmäisessä vaiheessa malmiarvio kattaa noin 6 miljoonan tonnin osuuden talkkiesiintymästä. Sillä voidaan varmentaa esiintymän rikastettavuus talkintuotantoa silmällä pitäen. Lisäksi tehdään muita tarpeellisia selvitystyitä talkin louhintaan ja rikastukseen liittyen. Selvitystyöt tehdään yhdessä Kainuun ELY-keskuksen kanssa. Tavoitteena on saada selvitystyöt päätökseen kevään 2018 aikana. On ennenaikaista arvioida mahdollisen myynnin onnistumista tai taloudellisia vaikutuksia.

Helsinki, helmikuu 15, 2018
Heikki Vauhkonen, toimitusjohtaja

Liikevaihto kasvaa ja kannattavuus paranee vuonna 2018

Liikevaihdon kasvattamiseksi yhtiön tavoitteena on kiihdyttää Karelia- ja Pielinen-malilistojen myynnin kasvua niin kotimaassa kuin viennissä. Lisäksi erityistä huomiota kiinnitetään kotimaan myynnin tehostamistoimenpiteisiin. Tehostetun kulurakenteen lisäksi myönteinen myynnin jakauman kehitys parantaa kannattavuutta vuonna 2018.

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, %

Tulevaisuuden trendit

Pientalorakentaminen kasvaa Euroopassa

Pientalorakentaminen on Euroopassa kasvanut vuoden 2017 aikana. Euroopassa vuodesta 2008 jatkunut voimakas laskuvaihe on takana päin. Euroconstruct-tutkimusraportin mukaan EU-alueella ennakoidaan pientalorakentamisen kasvavan noin 5 prosenttia vuosittain seuraavan kolmen vuoden aikana. Suomessa RT arvioi pientaloaloitusten olleen vuonna 2017 edellisen vuoden tasolla. Vuonna 2018 omakotitalojen rakentamisen arvioidaan kasvavan 10 prosenttia. Rakentamisen kasvu tukee Tulikiven kaikkia tuoteryhmiä.

Euroopassa uusiutuvalla energialla voidaan korvata merkittävä osa fossiilisista polttoaineista pientalojen lämmityksessä

EU on asettanut vuodelle 2020 tavoitteet fossiilisten polttoaineiden korvaamiseksi uusiutuvalla energialla. Sen myötä myös puun ja pelletin käytölle on asetettu tavoitteet EU-tasolla. Suomessa puu on suurin uusiutuvan energian lähde.

Kuluttajaenergian hinta kääntyy nousuun markkinalähtöisesti tai verotuksen myötä

Energian hinta on keskeinen peruste tulisijojen hankinnalle niin kotimaassa kuin ulkomailla. Öljyn, kaasun ja sähkön hinnat ovat olleet poikkeuksellisen alhaisia talouslamasta johtuen. Tämä on osaltaan vaikuttanut tulisijamarkki-

noiden kehitykseen. Taloustilanteen kehityksen ohella valtioiden veroratkaisut vaikuttavat energian hintaan. Erilaiset lisäverot kuten sähköverot ja öljylämmityksen veronkiristykset voivat kuitenkin nostaa energiahintaa. Myös reaaliaikainen hinnoittelu ja sähkönsiirtomaksut voivat nostaa energian kuluttajahintaa.

Varaava tulisija on matalaenergiataloille paras tulisijatyyppe

Varaavat uunit tunnetaan käytännöllisyydestään ja hyvästä lämmityskyvystään perinteisissä taloissa. VTT:n vuonna 2014 tekemän tutkimuksen mukaan perinteisten talojen ohella varaava uuni on paras tulisijatyyppe moderneihin matalaenergiataloihin. Molemmissa talotyypeissä yli 50 prosenttia vuotuisesta lämpöenergian tarpeesta voidaan tuottaa yhdellä varaavalla uunilla. Tämä johtuu siitä, että varaava uuni luovuttaa lämmön huoneisiin tasaisella ja verrattain alhaisella teholla. Kamiinat ja takkainseritit tuottavat matalaenergiatalon tarpeeseen liian korkean hetkellisen tehon, minkä vuoksi lämpötila huoneistossa nousee nopeasti liian korkeaksi ja lämpö joudutaan tuulettamaan ulos. Vuodesta 2018 alkaen varaavan uunin vuosihyötysuhteeksi voidaan Suomessa lukea 3000 kw/h aiemman 2000 kw/h sijaan. Tämä parantaa varaavan tulisijan kilpailukykyä muihin lämmitysmuotoihin nähden tarjoamalla edullisen lämmitysratkaisun myös uusiin taloihin.

Puunpolton sallitut päästötasot on määritelty EU:ssa

Vuonna 2014 EU:ssa määriteltiin tulisijojen sallitut päästötasot, jotka tulevat voimaan vuonna 2022. Tulikiven vientimallisto täyttää nämä vaatimustasot jo nyt. Suomen päästövaatimukset ovat tänä päivänä alhaiset ja tulevat kiristymään olennaisesti kun uudet säännökset astuvat voimaan.

Puun pienpoltto on ainoa muista energialähteistä riippumaton energiamuoto

Tulisijat ovat tärkeä osa Suomen ja Euroopan huoltovarmuutta. Tulisijat tuottavat ainoana energia lähteenä lämpöä muista energialähteistä riippumatta. Ne ovat on tärkeä osa yhteiskunnan kriisivalmiutta energian saatavuuden ja -jakelun poikkeustilanteissa.

Kasvu ja kannattavuus

- **Liikevaihdon kasvattaminen kohderyhmää laajentamalla**
 - Kaksi eri kohderyhmää sekä modernit että perinteiset kuluttajat
 - Asiakkaiden kanssa yhteistyössä suunnitellut mallistokokonaisuudet kuten Karelia- ja Pielinen-mallistot
- **Liikevaihdon kasvattaminen selkeällä tuotekonseptilla**
 - Tehokkaampi myynti- ja markkinointi aitojen erottuvuustekijöiden ansiosta
 - Tehokkaampi myynti nopeammin omaksuttavan malliston ansiosta
- **Supistetaan yksittäisten tuotteiden määrää nykyisestä**
 - Parannetaan valmistehokkuutta
 - Vähennetään kiinteitä kuluja pienemmän tukitoimintojen määrän ansiosta
- **Modulaarinen mallisto**
 - Edullisemmat alihankintaosien hinnat
 - Pienemmät varastot

Tulikivi Oyj:n osakkeenomistajat ja johdon omistus 31.12.2017

Yhtiön 10 suurinta osakkeenomistajaa osakemäärän mukaan Lukuun ottamatta hallintarekisteröityjä osakkeita.	K-osakkeita	A-osakkeita	Osuus osakkeista, %
1. Vauhkonen Heikki	5 809 500	1 064 339	11,48
2. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo		4 545 454	7,59
3. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen		3 720 562	6,21
4. Elo Eliisa	477 500	2 631 036	5,19
5. Toivanen Jouko	100 000	2 431 259	4,23
6. Suomen Kulttuurirahasto SR	100 000	2 158 181	3,77
7. Mutanen Susanna	797 500	846 300	2,75
8. Fennia		1 515 151	2,53
9. Nikkola Jarkko		1 320 200	2,21
10. EVK-Capital Oy		1 000 000	1,67
Yhtiön 10 suurinta osakkeenomistajaa äänimäärän mukaan Lukuun ottamatta hallintarekisteröityjä osakkeita.	äänet/K-osakkeet	äänet/A-osakkeet	Osuus äänimäärästä, %
1. Vauhkonen Heikki	58 095 000	1 064 339	45,86
2. Mutanen Susanna	7 975 000	846 300	6,84
3. Elo Eliisa	4 775 000	2 631 036	5,74
4. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo		4 545 454	3,52
5. Vauhkonen Mikko	3 975 000	343 810	3,35
6. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen		3 720 562	2,88
7. Toivanen Jouko	1 000 000	2 431 259	2,66
8. Suomen Kulttuurirahasto SR	1 000 000	2 158 181	2,45
9. Fennia		1 515 151	1,17
10. Nikkola Jarkko		1 320 200	1,02

Yhtiön hallituksen jäsenillä ja toimitusjohtajalla on määräysvallassaan yhteensä 5 810 000 K-osaketta ja 1 557 056 A-osaketta eli 46,26 % yhtiön äänivallasta.

Kivivarat ja varannot

Strategiansa mukaisesti Tulikivi Oyj panostaa siihen, että yhtiöllä on hallinnassaan parhaat mahdolliset vuolukivivarannot. Yhtiö on tutkinut vuolukivivarantoja systemaattisesti yli 40 vuoden ajan käyttäen mm. Geologian Tutkimuskeskuksen asiantuntijapalveluita. Tutkimustyön tavoitteena on tutkia tarkemmin nykyisiä vuolukivivarvoja sekä etsiä uusia vuolukiviesiintymiä.

Tulikivi Oyj:n kivivarojen ja varantojen yhteismäärä on noin 9,4 milj. m³. Tutkitut esiintymät sijaitsevat Nunnanlahdessa, Kuhmossa, Paltamossa ja Suomussalmella. Voimassa olevia kaivospiirejä on 8 kpl: kaksi Suomussalmella, yksi Kuhmossa, yksi Paltamossa ja neljä Juuassa. Kaivospiirien yhteispinta-alalta on 340 hehtaaria. Tällä hetkellä vuolukiveä louhitaan ja tuotteita valmistetaan sekä Nunnanlahdessa että Suomussalmella. Esiintymätutkimukset vuoden 2017 aikana ovat keskittyneet Suomussalmeen. Potentiaalisten esiintymien selvitystyöt ja nykyisten esiintymien tarkennukset jatkuvat vuonna 2018.

Kivivarojen käyttö säästeliästä

Maantieteellisesti louhinta rajoittuu pienille alueille verrattuna esimerkiksi avohakkuisiin. Konsernin kaikista louhoksista yhteensä louhitaan 70 000 – 100 000 kuutiometriä vuolukiveä vuosittain. Tästä 15 000 – 20 000 kuutiometriä päätyy kolmelle vuolukivitehtaalle. Esiintymien ulkopuolista sivukiveä lou-

hitaan 50 000 – 70 000 kuutiometriä vuosittain. Myös maata joudutaan ajoittain siirtämään louhosavausten yhteydessä, jotta esiintymään päästään käsiksi. Kun louhos suljetaan, alue saatetaan yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon ja louhoksen läjitysalue maisemoidaan. Tulikiven ympäristöstrategian mukaisesti tärkeää on luonnonvarojen säästeliäs käyttö. Raaka-aineen kokonaisuuden parantamiseen vaikutetaan tuotantoteknologian kehittämällä sekä tuotekehityksellä huomioiden raaka-aineen ominaisuudet. Tulikiven strategisena tavoitteena ovat riittävät raaka-ainevarannot vuosikymmeniksi eteenpäin.

Toiminnan ympäristönäkökohtia

Vuolukiven irrottaminen tapahtuu sahaamalla. Irrottaminen ei vaadi kemiallista käsittelyä, eikä louhinnassa käytetä kemikaaleja. Kiven louhinnassa käytetyt sahat toimivat sähköllä eikä niissä käytetä jäähdytysvettä. Terien voiteluaineena käytetään ainoastaan

rypsiöljyä. Louhokseen tulevat sadevedet johdetaan pumpaamalla mittauskaivojen kautta laskeutusaltaisiin. Vesinäytteet otetaan kolme kertaa vuodessa toiminnan ympäristövaikutusten seuraamiseksi. Pölyn leviäminen estetään mm. kastelemalla. Irrottamisesta syntyvä melu on pääasiassa sahaus- ja koneääntä. Louhinnan meluarvot ovat sallittujen rajojen alapuolella. Sivukivenlouhintaräjähdytyksiä tehdään keskimäärin kerran viikossa.

Louhintaprosessi on ympäristö- ja kaivoslupien mukaista

Tulikiven toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat turvallinen ja terveellinen työympäristö, luon-

nonvarojen säästeliäs käyttö sekä louhinta- ja tuotantoprosessien hallinta ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Tulikivi huomioi ympäristönäkökohdat niin raaka-aineen hankinnassa, tuotannossa kuin lopputuotteissakin ja seuraa toimintansa ympäristövaikutuksia viranomaisten hyväksymien tarkkailuohjelmien mukaisesti. Tulikivellä on tuotantokokonaisuuteen liittyvät ympäristö- ja kaivosviranomaisien myöntämät luvat sekä lupa räjäytysaineiden hankkimiseen, säilyttämiseen ja käyttöön.

Ympäristö- ja yhteiskuntavastuu

Tulikiven toimintaa ohjaa yhtiön arvomaailma, jonka mukaisesti yritys noudattaa toiminnassaan lakeja ja säädöksiä ja toimii vastuullisesti suhteessa yhteiskuntaan, ympäristöön ja sidosryhmiinsä. Tulikivelle tärkeitä sidosryhmiä ovat asiakkaat, henkilöstö, osakkeenomistajat, rahoittajat ja muut yhteistyökumppanit niin Suomessa kuin ulkomailla.

Ympäristövastuu

Ympäristötyön päämääränä on luonnonvarojen säästeliäs käyttö sekä prosessien ja tuotteiden hallinta niin, että ne kuormittavat mahdollisimman vähän ympäristöä. Tuotteiden ja toiminnan turvallisuus ja laadukkuus on määritelty yrityksen laatu-, ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuuspolitiikassa. Tulikivelle on myönnetty ISO9001-laatusertifikaatti. Ympäristö- ja turvallisuustyötä kehitetään jatkuvasti standardien ISO 14001 ja OHSAS 18001 mukaiseen suuntaan. Tulikivellä tehdään pitkän tähtäimen tuotekehitystä ympäristöystävällisten tuotteiden kehittämiseksi. Tuotteiden on oltava mahdollisimman pitkäikäisiä sekä turvallisia käyttää, ja niiden on kuormitettava ympäristöä mahdollisimman vähän tuotteen kaikissa elinkaaren vaiheissa. Tutkimuksen ja tuotekehityksen

päämääränä on tarjota luotettavaa tietoa tuotteidemme valmistuksen ja käytön aikaisista ympäristövaikutuksista sekä parantaa eko- ja materiaalitehokkuutta. Materiaalitehokkuusajattelun mukaisesti Tulikivi mm. hyödyntää keraamisten uunien raaka-aineena muun keramiikkateollisuuden sivutuotteita. Tuotteisiin käytettäviä materiaaleja ja komponentteja testataan säännöllisesti, ja tuotteiden on läpäistävä tyyppihyväksyntätestit. Vuolukivi on esimerkiksi hyväksytty elintarvikkeiden kanssa tekemisissä olevaksi aineeksi. Pyrimme toiminnallamme lisäämään myös tavarantoimittajien tietoisuutta ympäristövastuista ja toimimaan kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Valmistusketjussa tuotteen ympäristövaikutuksista olennaisen osan muodostavat mate-

riaalivalinnat, energiankulutus ja kuljetusmuodot. Bioenergiaa käyttävän tulisijan käyttö sähköä korvaavana lämmitysmuotona vähentää energian tuottamisen CO₂-päästöjä, ja tulisijan valmistuksen aikainen hiilijalanjälki nollautuu. Tulikivi-uunit alittavat maailman tiukimmat päästönormit (BimSchV), ja tutkimusta puhtaamman palamisen puolesta jatketaan.

Tulikivi Oyj:n kaikilla toiminnassa olevilla louhoksilla ja tehtailla on voimassaolevat kaivos- ja ympäristöluvut. Louhinnassa ja siihen liittyvissä toiminnoissa noudatetaan luonnonkivituotannossa tunnistettuja parhaita ympäristökäytäntöjä. Louhostoiminnan vaikutuksia ympäristöön seurataan noudattaen viranomaisten hyväksymiä tarkkailuohjelmia. Louhoksille on laadittu toimintaperiaateasiakirja, jonka mukaisesti tehdään säännöllisesti toiminnan riskianalyysit huomioiden sekä turvallisuus- että ympäristönäkökohdat. Maise- moiteja tehdään normaalin louhostoiminnan osana ja toimintansa lopettaneilla louhoksilla. Tehtailla käytetään raaka-aineina mm. vuolukiveä, luonnonkiveä ja keramiikkaa. Kiven työstössä ei käytetä eikä tuotannossa synny ympäristölle vaarallisia aineita. Tehtailla käytetään suljettua prosessivedenkiertoa. Oman toimintansa kehityskohteiksi Tulikivi on valin-

nut energiatehokkuuden parantamisen ja jätehuollon edelleen kehittämisen. Energiatehokkuutta parannetaan EK:n energiatehokkuuden puitesopimuksen mukaisesti pyrkimällä vastaamaan kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan noudattaen Suomen kansainvälisiä sitoumuksia ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä. Tulikivi on ollut mukana energiatehokkuussopimuksen toimenpideohjelmissa vuosina 2008-2017 noudattaen ohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä. Sopimusjärjestelmän toiminnallisena tavoitteena on yrityksen oman energian käytön tehostaminen vähintään yhdeksällä prosentilla tehtais- sa ja muissa kiinteistöissä sekä energiatehokkuuden jatkuva parantaminen ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen. Jätehuoltoa kehitetään Tulikiven kaikissa toimipisteissä ottamalla käyttöön lajittelujärjestelmä, jonka päämääränä on kaatopaikalle menevien sekajätteen vähentäminen ja jätteen ohjaaminen mahdollisimman pitkälti energia- ja hyötykäyttöön. Kierrätettävissä olevat jätteet kierrätetään (mm. pahvit ja paperit) normaalin jätehuollon kautta. Tulikivi on liittynyt Pakkausalan Ympäristörekisteri PYR Oy:öön sekä kuuluu Sähkö- ja elektro- niikkalaitteiden tuottajayhteisöön.

Taloudellinen vastuu

Tulikiven toiminnalla on vaikutusta useille sidosryhmille: asiakkaille, tavarantoimittajille ja palvelujen tarjoajille, henkilöstölle, sijoittajille ja julkiselle sektorille. Vuonna 2017 toiminnan suorat taloudelliset vaikutukset näille eri sidosryhmille muodostuivat seuraavasti: Asiakkaiden tuottama liikevaihto oli 29,3 (30,5) miljoonaa euroa. Liikevaihto koostui asiakkaille myydyistä Tulikivi- ja Kermansaviuuneista, luonnonkivituotteista, kiukaista sekä tuotteisiin liittyvien palvelujen myynnistä. Tavaroiden ja puolivalmisteiden toimittajille maksettiin 6,0 (6,3) miljoonaa euroa ja palve-

lujen tarjoajille 10,9 (12,0) miljoonaa euroa. Koneista ja laitteista maksettiin 0,6 (0,3) miljoonaa euroa.

Henkilöstön palkkojen ja palkkioiden osuus oli 9,1 (8,9) miljoonaa euroa, ja näitä vastaavat eläkevakuutusmaksut ja muut vakuutusmaksut olivat 2,0 (2,0) miljoonaa euroa. Uudelleenjärjestelyvarauksen vaikutus on mukana kauden luvuissa.

Rahoittajille maksettiin korko- ja muita rahoituskuluja nettona 0,8 (0,8) miljoonaa euroa. Osakkeenomistajille ei maksettu osinkoa vuodelta 2017, eikä vuodelta 2016.

Sosiaalinen vastuu

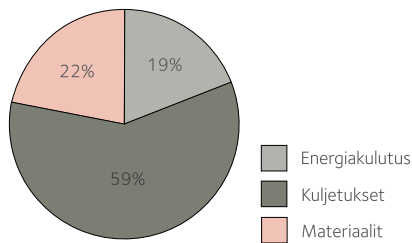
Tulikivi on vastuullinen työntäjä ja sen valmistamat tuotteet ovat turvallisia, ammattitaidolla valmistettuja.

Henkilöstön sitoutuminen työhön ja hyvä ammattitaito varmistavat tuotteiden laadun. Kokonaistoimituksen onnistumisen takaa asiantunteva uunimestari-, asentaja- ja myyntiverkosto.

Tulikivi-konsernin henkilöstömäärä oli tilikaudella keskimäärin 208 (209 vuonna 2016) henkilöä. Keskimääräinen henkilömäärä on laskettu työssäoloajalta. Henkilöstön määrää sopeutettiin menekin kehityksen mukaiseksi pääasiassa määräaikaisin lomautuksin. Muutamia henkilöitä on ollut toistaiseksi lomautettuina.

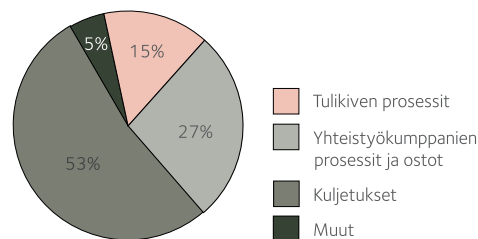
Henkilöstön koulutus painottui nykytilanteen hallintaan. Tähän liittyvät lainsäädännön tai muiden säännösten vaatiman osaamisen hankkiminen sekä työturvallisuuskoulutukset. Myyntiverkostolle suunnattiin teknistä myyntikoulutusta sekä myyntivalmennusta. Lisäksi järjestettiin koulutusta verkon hyödyntämisestä myyntityössä ja asiakaspalvelussa sekä tietosuojaa-asioissa. Työssäoppiminen on edelleen merkittävin oppimisen muoto yrityksessä. Oppisopimuskoulutusta käytetään enenevässä määrin. Vuoden lopussa

Tulikiven oman tuotannon hiilijalanjäljen muodostuminen

(laskettu v. 2010)
British Standard PAS 2050

Tulikivi-tulisijan elinkaaren hiilijalanjälki

Hiilikvivalentti laskettiin vuolukivikiloa kohti ja on 0,612 CO2 eqv kg/kg

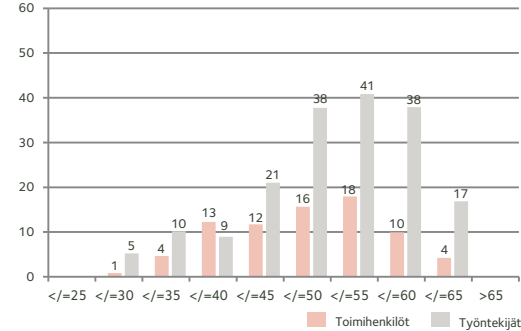
koulutuksessa oli neljä työntekijää. Unimestareiden, asentajien ja myyntiverkoston ammattitaitoa ylläpidetään järjestämällä vuosittain koulutusta ajankohtaisista asioista. Kehityshankkeet vaikuttavat valmistuessaan moniin operatiivisiin toimintoihin. Vuonna 2017 kehityshankkeet painottuivat tuotekehitykseen ja niissä jatkettiin vuonna 2016 aloitettua mallistouudistusta, jonka on tarkoitus jatkua aina vuoteen 2019. Uuteen mallistoon tuodaan uusia ominaisuuksia, kuten ruuanlaitto (sisägrillaus) mahdollisuus, suunnatun lämmönluovutuksen ominaisuus ja nykyaikainen takkaohjaus- ja mittausjärjestelmä. Ensimmäisen malliston osa, Karelia-mallisto lanseerattiin helmikuussa 2017. Lisäksi lanseerattiin loppuvuodesta Pielinen-mallisto. Uudistus jatkuu edelleen vuonna 2018. Tulikivi panostaa myös saunatuotteiston täydentämiseen uusilla kiuas- ja muilla saunaan ja saunomiseen liittyvillä tuotteilla. Tuotekehityksen henkilöstö on ollut ja on pitkälle tulevaisuuteen sidottu pääosin näiden hankkeiden toteuttamiseen. Lisäksi hankkeet ovat aiheuttaneet mittavan koneinvestoinnin Juuan tehtaalle vuonna 2017. Tietojärjestelmien kehittäminen painottui edelleen verkkokaupan (B2B) kehittämiseen. EU:n

tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin valmistautuminen ja tietoturvan parantaminen olivat myös merkittävässä roolissa. Työterveyshuollon painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa, mutta myös perustason sairaanhoito kuuluu työterveyshuoltoon. Käytössä olevan varhaisen tuen mallin mukaisesti työkontokeskusteluja käydään säännöllisesti sairauspoissaoloista 40 tunnin välein 12 kuukauden seurantajaksolla. Työpaikkaselvityksiä on toteutettu eri paikkakunnilla yhteistyössä työterveyshuollon ja työterveyslaitoksen kanssa. Aloitetoiminnassa saatiin vuonna 2017 uusia aloitteita 81 (80) kappaletta. Tapaturmataajuus oli 23 (27) tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden.

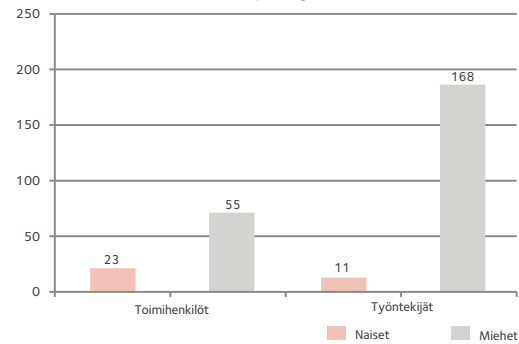
Yhteisöllisyys

Tulikivi Oyj on jäsen useissa järjestöissä ja foorumeissa kuten Kauppakamari, Kiviteollisuusliitto, Lasikeraaminen teollisuus Lt ry, Nuohousalan Keskusliitto, Perheyritysten liitto, Rakennustuoteteollisuus RTT, Sisäilmäyhdistys, Suomalaisen Työn Liitto, Suomen Yrittäjät, Tulisija- ja savupiippuyhdistys TSY, TTS-Työtehoseura, Suomen Lähienergioliitto ry.

Henkilökunnan ikäjakauma 31.12.2017

Henkilökunnan sukupuolijakauma 31.12.2017

Uusi Karelia-takkamallisto korostaa suomalaisen vuolukiven kauneutta

Vuolukivi on materiaalina ilmeikäs ja muuntautumiskykyinen. Sen pinnan voi hioa sileäksi, urittaa, lohkoa tai saada rosoisen kimmeltäväksi vesileikkauksella. Eri tavoin käsitellyt vuolukivet ovat Tulikiven uuden Karelia-malliston suola. Nimensä tehokkaasti lämpöä varaavat takat ovat saaneet Pohjois-Karjalan paikannimistä.

Mallisto koostuu 12 takasta, joiden verhoiluihin voi valita erilaisia vuolukivipintoja. Osa on muotoilultaan minimalistisen moderneja, osa perinteistä vuolukivitakkaa uudistavia. Suuret lasiluukut nostavat tulen näyttävästi esiin. Tulipesässä voi grillata ja laittaa ruokaa mukana tulevan jalallisen grilliritilän avulla. Malliston on suunnitellut Tulikiven Design Manager **Mika Moilanen**.

Tulikivi lanseerasi uuden Karelia-takkamalliston Belgian Batibouw-messuilla helmikuussa keskieurooppalaisille jälleenmyyjilleen sekä kuluttajille. Suomessa Karelia tuotiin isosti esille Mikkelin Asuntomessuilla sekä Habitaressa. Sekä kotimaan että viennin tapahtumissa mallisto sai kiitosta monipuolisuudestaan sekä

vuolukiven uudistetusta ulkonäöstä. Myös ruoanlaittomahdollisuus ja tulipesän soveltuvuus sekä halkojen että pellettien polttamiseen lisäsivät kiinnostusta Karelia takkoihin.

Huhtikuussa myyntiin tullut Karelia-mallisto koostuu 12 varaavasta vuolukivitakasta: **Raita, Raita S, Koli ja Koli S** ovat suoralinjaisen minimalistisia takkoja, joiden kulmikkuus istuu modernimpaankin sisustukseen. **Salvo, Salvo S, Lampo, Lampo S, Akko, Otra, Laivo S ja Kelva S** ovat muotokieleltään pehmeämpiä, pyöreälinjaisempia ja perinteikkäämpiä. Takkojen nimet ovat peräisin Pohjois-Karjalan paikannimistä.

Varaavan vuolukivitakan lämpö on pehmeää säteilylämpöä, joka lämmittää kotia jopa 24-

36 tunnin ajan vain parilla pesällisellä. Erinomaisen hyötysuhteen ansiosta Karelia-malliston takat kuluttavat vain vähän puuta.

Lämpösäteilyn suuntaa voi halutessaan ohjata takan rungon ja kuoren väliin asennusvaiheessa laitettavilla eristeillä. Näin lämpöä voi ohjata erityisesti niihin tiloihin, joissa yleensä oleskellaan tai joihin halutaan kerääntyä nauttimaan takan lämmöstä. Takkatuli on sisustuksessa rauhoittava ja aito elementti, joka tuo kodikkuutta. Varaavalla takalla voi myös lisätä kodin omavaraisuutta lämmityksessä ja hyödyntää kotimaista bioenergiaa. Se on ainoa täysin sähköstä riippumaton lämmitysmuoto.

Tulikivi Cooking

Tulipesässä voi grillata talvellakin

Karelia-malliston takat sopivat myös monipuoliseen ruoanlaittoon. Takan mukana tulee jalallinen grilliritilä, jonka voi nostaa tulipesään ruoanlaittoa ja grillausta varten. Takassa grillaaminen onnistuu hiilloksella ympäri vuoden. Tulipesässä voi lisäksi paistaa pizzaa, leipiä ja pullia, sekä hauduttaa maistuvia pataruokia hiilloksella ja sen jälkeisessä lämmössä. Varaavan takan lämpö riittää kypsentämään ruokaa vielä pitkään tulen sammumisen jälkeen.

Tulikivi toi lisäksi markkinoille Tulikivi Cooking-astioita, jotka sopivat ruoanlaittoon takan tulipesässä, leivinuunissa, grillissä ja sähköuunissa. Ruoanlaittotuotteiden pääosassa on suomalainen vuolukivi, jonka erinomainen lämmönvarauskyky on edukseen myös ruoan valmistuksessa.

Tulikivi Cooking-sarjan tuotteita voi hyödyntää ruoanlaitossa ja tarjoilussa sekä kuumennettuna että viilennettyinä. Kuumennetut vuolukiviastiat ja tirisevän parilan voi myös nostaa pöytänsä kokkailua varten. Kesäjuhlien tarjoiluja varten vuolukiviset astiat kannattaa viilentää pakastimessa. Viileyttä hohkaava astia pitää tarjoilut raikkaina pitkään.

Uusi kiertoilmatakkojen mallisto Pielinen

Tulikiven uusi Pielinen-takkamallisto sai ensiesittelynsä Habitare-messuilla.

Mallisto koostuu neljästä pienikokoisesta kiertoilmatakastasta, joita on saatavana kahdella korkeudella ja kolmella eri vuolukiviverhoilulla.

Minimalistisen moderneissa takoissa on vaihtoehtoina kulma-, pysty-, vaaka- ja läpiluukku. Samalla ilmeikäs vuolukivi sai uu-

den kameleonttimaisen tulkinnan: Nobile on vesisuihkulla tummansävyiseksi työstetty, kevyesti karhennettu vuolukivi. Sen voi valita pintamateriaaliksi uusiin kiertoilmatakkoihin sekä osaan Karelia-sarjan varaavia takkoja.

Uusien kiertoilmatakkojen muotoilussa korostuu pohjoinen minimalismi. Ylimääräinen koristeellisuus on riisuttu pois, ja huomion saa valittu vuolukivipinta sekä suuresta luukusta näkyvä tuli. Malliston takat eroavat toisistaan mitoiltaan ja luukkumalleiltaan. **Henka**-takassa on leveä vaakaluukku. Kookkaampi **Lamu** sopii tilanjakajaksi huoneiden väliin, sillä sen

läpiluukusta tuli näkyy molempiin suuntiin. Luukut saa auki molemmilta puolilta. **Jokka**-takassa on suuri kulmaluukku, joka avaa laajemman näkymän tuleen. Takan sijoittelua helpottaa se, että luukun puolen saa valita oikealle tai vasemmalle sivulle. Mitoiltaan kaapeimmassa **Kammi**-takassa on korkea pystyluukku. Uudet kiertoilmatakat tulivat myyntiin loppuvuodesta.

Kiertoilmatakkaa luovuttaa lämpöä nopeasti, heti puiden sytytyksestä lähtien. Kiertoilmatakkoja ei yleensä ole suunniteltu varaamaan lämpöä, mutta Tulikiven kiertoilmatakoissa on paksu vuolukivikuori ja mahdollisuus lisä-

tä lämmönvarausmassaa, joten ne myös varavat lämpöä ja luovuttavat sitä hiljalleen säteilylämpönä. Tarvittava palamisilma voidaan johtaa takkaan suoraan ulkoa. Näin se ei häiritse talon ilmanvaihtojärjestelmää.

Varsinaisiin varaaviin takkoihin verrattuna Tulikiven kiertoilmatakkojen etuja ovat kompaktit mittasuhteet ja kevyempi paino. Kevytrakenteiset kiertoilmatakat eivät vaadi perustuksilta yhtä paljon, joten ne voi asentaa lähes mihin vain. Asennus onnistuu myös puulattialle, sillä takka ei kuumene liikaa alaspäin.

Tulikivi Oyj:n hallitus

Jyrki Tähtinen (s.1961)

Oikeustieteen kandidaatti, MBA, asianajaja. Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2015. Hallituksen puheenjohtaja 13.4.2015 lähtien.

Muut keskeiset luottamustoimet: Borenius Asianajotoimisto Oy:n hallituksen puheenjohtaja, JSH Capital Oy:n hallituksen jäsen.

Keskeinen työkokemus: Borenius Asianajotoimisto Oy: toimitusjohtaja 1997-2008, osakas 1991- ja tätä ennen lakimiestehtävissä muiden asianajotoimistojen ja Helsingin kaupungin palveluksessa vuodesta 1983 lähtien.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 42 553 kappaletta

Markku Rönkkö (s. 1951)

Kauppatieteiden maisteri. Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2009 ja tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2009.

Muut keskeiset luottamustoimet: Goodwiller Oy:n hallituksen jäsen, Mikrobioni Oy:n hallituksen jäsen, Potwell Oy:n hallituksen jäsen, Boardman Oy:n osakas/partner. Iisalmen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen jäsen.

Keskeinen työkokemus: Järvi-Suomen Portti Oy: toimitusjohtaja 2008-2011, Karelia-Upofloor Oy: toimitusjohtaja 2006-2007, Savon Voima Oy: toimitusjohtaja 2004-2006, Olvi Oyj: toimitusjohtaja 1985-2004 ja talousjohtaja 1983-1985, IS-Yhtymä Oy: talousjohtaja 1977-1982, sivutoiminen KHT-tilintarkastaja 1984-2003.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 159 453 kappaletta

Reijo Svanborg (s. 1943)

Diplomi-insinööri. Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsenen vuodesta 2015 ja tarkastusvaliokunnan jäsenen vuodesta 2015.

Muut keskeiset luottamustoimet: Hakaniemen Metalli Oy/High Metal Production Oy:n hallituksen jäsen, Eneron Oy:n hallituksen jäsen, Finn-domo Oy:n hallituksen jäsen

Keskeinen työkokemus: Finndomo Oy: toimitusjohtaja 2001-2007, Tulikivi Oyj: toimitusjohtaja 1997-2001, Tebel-mkt B.V/Tetra Pak Tebel B.V: toimitusjohtaja 1990-1996, Oy Hackman Ab: strategiajohtaja 1989-1990, Hackman Caterterc Oy: toimitusjohtaja 1983-1989.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 216 208 kappaletta

Heikki Vauhkonen (s.1970)

Oikeustieteen kandidaatti, kauppatieteiden kandidaatti. Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2001, toimitusjohtaja 2007-huhtikuu 2013, Tulikivi Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 16.4.2013-22.8.2013. Tulikivi Oyj:n toimitusjohtaja 23.8.2013 -. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2001. Tulikiven palveluksessa vuodesta 1997.

Muut keskeiset luottamustoimet: Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2001, Fennian hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2011, Rakenustuoteollisuuden RTT:n johtokunnan jäsen

vuodesta 2012, Suomen Kivitutkimussäätiön hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015, Suomen Lähienergialiitto ry:n hallituksen jäsen vuodesta 2015.

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: toimitusjohtaja 23.8.2013 -, hallituksen puheenjohtaja 16.4.2013-22.8.2013, toimitusjohtaja 2007 - huhtikuu 2013, tulisijaliiketoiminnan markkinointijohtaja 2002-2007, Tulikivi U.S. Inc.: Vice President 1997-2001.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 1 064 339 kappaletta
K-osakkeita 5 809 500 kappaletta

Jaakko Aspara (s. 1981)

Professori. Kauppatieteiden tohtori, taiteen tohtori, diplomi-insinööri. Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2016.

Muut keskeiset luottamustoimet: Are Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2016; HOK-Elanto, hallituksen jäsen vuodesta 2014; Markkinatutkimusalan eettinen neuvosto, hallituksen varapj. vuodesta 2013; Mark Suomen markkinointiliitto ry., hallituksen jäsen vuodesta 2012.

Keskeinen työkokemus: Helsingin kaupunkorkeakoulu/Aalto-yliopisto: Markkinoinnin professori, 2007-2014. Aalto-yliopisto: Muotoiluliiketoiminnan johtamisen professori 2014. Hanken Svenska handelshögskolan: Professori, 2014-

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

Ei omistuksia

Paula Salastie (s. 1978)

BBA. Tulikiven hallituksen jäsen vuodesta 2017.

Muut keskeiset luottamustoimet: Teknos Group Oy:n hallituksen jäsen, Datacenter Finland Oy:n hallituksen jäsen, Kemianteollisuus KT Ry:n hallituksen jäsen, Värteollisuusyhdistys Ry hallituksen puheenjohtaja, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elon hallintoneuvoston jäsen, Perheyrittäjien Liitto Ry:n valtuuskunnan jäsen, Teknos Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Teknos AB hallituksen puheenjohtaja, Teknos A/S hallituksen puheenjohtaja, Teknos (UK) Limited hallituksen jäsen, Teknos Sp. z.o.o. Supervisory Board jäsen, Finaintel Oy hallituksen jäsen, PS Holding Oy hallituksen puheenjohtaja.

Keskeinen työkokemus: Teknos Group Oy: konsernijohtaja 2015-. Teknos Group Oy: hallituksen puheenjohtaja 2011-2015. Teknos Group Oy: segmenttijohtaja, kauppa- ja rakennusmaalit 2009-2010. Teknos Group Oy: sukupolvenvaihdokseen liittyvät järjestelyt 2007-2008. Pyramid Invest Oy: toimitusjohtaja, sijoittaja 2005-2009

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

Ei omistuksia

Tulikivi Oyj:n hallitus vasemmalta oikealle:

*Jyrki Tähtinen, Markku Rönkkö, Reijo Svanborg, Heikki Vauhkonen,
Jaakko Aspara ja Paula Salastie*

Tulikivi-konsernin johtoryhmä

Heikki Vauhkonen (s. 1970)

Oikeustieteen kandidaatti, kauppatieteiden kandidaatti. Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2001, toimitusjohtaja 2007-huhtikuu 2013, Tulikivi Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 16.4.2013-22.8.2013. Tulikivi Oyj:n toimitusjohtaja 23.8.2013 -. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2001. Tulikiven palveluksessa vuodesta 1997.

Luottamustoimet: Tulikivi Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2001, Fennian hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2011, Rakennustuoteteollisuuden RTT ry:n johtokunnan jäsen vuodesta 2012, Suomen Lähienergialiitto ry:n hallituksen jäsen vuodesta 2015.

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: toimitusjohtaja 23.8.2013 -, hallituksen puheenjohtaja 16.4.2013-22.8.2013, toimitusjohtaja 2007 - huhtikuu 2013, tulisijaliiketoiminnan markkinointijohtaja 2002-2007, Tulikivi U.S. Inc.: Vice President 1997-2001.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 1 064 339 kappaletta
K-osakkeita 5 809 500 kappaletta

Saskia Kerkkänen (s. 1975)

BBa & Ba (Hons.) Markkinointipäällikkö. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015. Tulikiven palveluksessa vuodesta 2012.

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: markkinointipäällikkö 2013-, markkinointiviestinnän suunnittelija 2012-2013, Aplicom Oy: markkinointikoordinaattori 2005-2012, Iittala Oy

Ab: projektipäällikkö 2004, viestintäassistentti 2003-2004, toimitusjohtajan assistentti 2002-2003.

Luottamustoimet: Silvast Creative, hallituksen jäsen 2016-

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

Ei omistuksia

Simo Kortelainen (s. 1980)

KTM. Vuolukivituotannon ja louhinnan päällikkö Juuka, Suomussalmi. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015. Tulikiven palveluksessa vuodesta 2008.

Luottamustoimet: Ei luottamustoimia.

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: Juuan vuolukivituotannon ja louhoksen päällikkö 2015, tuotannonohjauksen asiantuntija 2014-2015, laskenta- ja tietojärjestelmäasiantuntija 2011-2013, laskentakonsultti (yrittäjä) 2008-2010.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

Ei omistuksia

Markku Prättälä (s. 1967)

Automaatioteknikko, yo. Kotimaan myyntijohtaja. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015. Tulikiven palveluksessa vuodesta 2006.

Luottamustoimet: Ei luottamustoimia.

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: kotimaanmyyntijohtaja 2015-, myyntipäällikkö 2013-

2015, tehdas- ja tuotepäällikkö 2013, tuotepäällikkö 2009-2013, myyntipäällikkö/Kermansavi-uunit, 2006-2008, Kermansavi Oy: myyntipäällikkö 2004-2006, Varkauden Educa: toimitusjohtaja 2003.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 15 525 kappaletta

Martti Purto (s. 1966)

DI. Skandinavian, Keski-Euroopan ja verhouksen myyntijohtaja. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015. Tulikiven palveluksessa vuodet 1999-2005 ja vuodesta 2008.

Luottamustoimet: Ei luottamustoimia.

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: verhouksen ja Saksan myyntijohtaja 2015-, johtaja, saunat ja sisustustakat 2011-2014, liiketoiminnan kehittämispäällikkö 2009-2011, tuotepäällikkö 2008-2009, Kesla Oyj: myyntipäällikkö 2006-2008, Tulikivi Oyj: tuotepäällikkö 2003-2006, Kiantastone Oy: markkinointipäällikkö 1999-2002, Halton Oy: tuotekehitysinsinööri 1996-1999, Enerpac Oy: myynti-insinööri 1992-1996.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 15 000 kappaletta

Jari Sutinen (s. 1962)

Tekniikan tohtori, diplomi-insinööri. Tuotekehityspäällikkö. Johtoryhmän jäsen vuodesta 2015. Tulikiven palveluksessa vuodesta 2005.

Luottamustoimet: Varparannan vesiosuuskunnan hallituksen jäsen 2007-2016

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: tuotekehityspäällikkö 2009-, laboratoriopäällikkö 2005-2009, IVO Oy/Fortum Oy/Enprima Oy: tutkimusinsinööri, tuotepäällikkö, konsultti 1998-2005, TTKK: tutkija 1990-1998.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

A-osakkeita 15 000 kappaletta

Jouko Toivanen (s. 1967)

Tekniikan tohtori, diplomi-insinööri. Talous- ja hallintojohtaja. Johtoryhmän jäsen vuodesta 1995. Tulikiven palveluksessa vuodesta 1993.

Luottamustoimet: Kiviteollisuusliiton hallituksen jäsen

Keskeinen työkokemus: Tulikivi Oyj: talous- ja hallintojohtaja 2013 -, johtaja, verhouksen ja sisustuskivet 2011-2013, luonnonkivituotteiden liiketoiminnan johtaja 2003-2011, talousjohtaja 2001-2007, johtaja, operatiivinen laskenta ja ohjausjärjestelmät 1999-2001, talouspäällikkö 1997-1999, laskentapäällikkö 1995-1997.

Tulikivi Oyj:n osakeomistus:

K-osakkeita 100 000 kappaletta
A-osakkeita 2 431 259 kappaletta

Johtoryhmän jäsenet vasemmalta oikealle:

*Heikki Vauhkonen, Saskia Kerkkänen,
Simo Kortelainen, Markku Prättälä,
Martti Purtola, Jari Sutinen ja
Jouko Toivanen*

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2017

Tulikivi Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden hallinto perustuu lakiin, yhtiöjärjestykseen ja 1.1.2016 voimaan tulleeseen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin. Yhtiö noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu hallinnointikoodin suositusten 54 ja AML 2 luvun 6 §:n 3 momentin mukaisesti. Selvitys julkaistaan erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta ja on luettavissa yhtiön internet-sivuilla ja vuosikertomuksessa.

Hallinnointikoodi on julkisesti saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Internet-sivuilla osoitteessa www.cgfinland.fi.

Tulikivi Oyj laatii konsernitilinpäätöksen ja osavuosikatsaukset kansainvälisten EU:n hyväksymien IFRS-standardien mukaisesti. Konserni noudattaa tiedottamisessa arvopaperimarkkinalakia, soveltuvia Finanssivalvonnan asetta-

mia standardeja ja NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sääntöjä. Toimintakertomus ja emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen mukaisesti.

Tulikivi-konsernin organisaatio

Tulikivi-konserniin kuuluvat emoyhtiö Tulikivi Oyj, Tulikivi U.S., Inc ja OOO Tulikivi. Konserniyrityksiä ovat lisäksi Tulikivi GmbH ja The New Alberene Stone Company, Inc., joilla ei ole enää liiketoimintaa.

Tulikivi-konsernin hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokouksen valitsema hallitus, hallituksen valiokunnat sekä toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan apuna toimiva johtoryhmä.

Kuvaus hallituksen ja hallituksen valiokuntien kokoonpanosta ja toiminnasta

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan

asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet vuodeksi kerrallaan. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Konsernin emoyhtiön hallitus päättää tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanoista.

Hallituksen kokoonpano

Tulikivi Oyj:n 20. huhtikuuta 2017 pidetyssä varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen lukumääräksi vahvistettiin viisi jäsentä.

Hallituksen jäsenten henkilötiedot:

- Jyrki Tähtinen, s. 1961. Hallituksen puheenjohtaja. Oikeustieteen kandidaatti, MBA, asianajaja. Hallituksen jäsenyys useissa yrityksissä.
- Jaakko Aspara, s.1981. Kauppatieteiden tohtori, taiteen tohtori, diplomi-insinööri.

Hallituksen jäsenyys useissa yrityksissä.

- Markku Rönkkö, s. 1951. Kauppatieteiden maisteri. Hallituksen jäsenyys useissa yrityksissä.
- Paula Salastie, s. 1978. BBA. Hallituksen jäsenyys useissa yrityksissä.
- Reijo Svanborg, s.1943. Diplomi-insinööri. Hallituksen jäsenyys useissa yrityksissä.
- Heikki Vauhkonen, s. 1970. Tulikivi Oyj:n toimitusjohtaja. Oikeustieteiden kandidaatti, kauppa-tieteiden kandidaatti.

Yhtiöstä riippumattomia hallituksen jäseniä ovat Jaakko Aspara, Markku Rönkkö, Paula Salastie, Reijo Svanborg ja Jyrki Tähtinen.

Ajalla 1.1- 20.4.2017 hallituksen jäsenenä toimivat Jyrki Tähtinen, Jaakko Aspara, Markku Rönkkö, Reijo Svanborg ja Heikki Vauhkonen. Hallituksen kokoonpano poikkesi Suomen listayhtiöiden hallintokoodin suosituksista koostumukseltaan ajanjaksolla 1.1.-20.4.2017, jolloin perusteluna

oli toimialaosaaminen ja hallituksen pieni koko. Yhtiön tavoitteena on, että molempia sukupuo- lia on edustettuna hallituksessa, ja tässä tavoit- teessa on onnistuttu.

Hallituksen pääasialliset tehtävät

Hallituksen tehtävänä on osakeyhtiölain mukaan huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asi- anmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa siit- tä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon val- vonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus oh- jaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön stra- tegiset tavoitteet, budjetin, investointien koko- nais määrän ja niiden jakautumisen sekä käytet- tävät palkkiojärjestelmät, päättää laajakantoisista sopimuksista ja riskienhallinnan periaatteista sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan, vahvistaa yhtiön vision ja toiminnassa noudatettavat arvot sekä organisaatiomallin, hyväksyy ja julkistaa osavuositarkastukset, vuosikertomuk- sen ja tilinpäätöksen sekä määrittelee yhtiön osinkopolitiikan ja kutsuu koolle yhtiökokouksen. Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja kaik- kien osakkeenomistajien etua. Hallitus kokoontui vuonna 2017 15 kertaa. Hal- lituksen jäsenten osallistumisprosentti kokouk- siin oli keskimäärin 96,6 prosenttia. Kunkin jäse- nen osallistuminen kokouksiin ilmenee alempana olevasta taulukosta.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on kaksi valiokuntaa, nimitys- ja tarkastusvaliokunta. Hallitus valitsee valiokun- tien jäsenet ja valiokuntien puheenjohtajat. Nimitysvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtajana Jyrki Tähtinen sekä jäsenenä Markku Rönkkö ja Heikki Vauhkonen. Nimitysvaliokunnan ko- koonpano poikkeaa Suomen listayhtiöiden hal- lintokoodin suosituksesta koostumukseltaan, koska toimitusjohtaja Heikki Vauhkonen kuuluu nimitysvaliokuntaan. Perusteluna poikkeamaan on perheyrittäjästä. Nimitysvaliokunnan teh-

täviin kuuluu hallituksen jäsenten valinnan val- mistelu yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta varten, hallituksen jäsenten palkitsemisasioiden valmistelu ja hallituksen jäsenten seuraajaeh- dokkaiden etsiminen. Nimitysvaliokunta ko- koontui kaksi kertaa vuonna 2017.

Nimitysvaliokunnan jäsenten henkilötiedot:

- Jyrki Tähtinen, s. 1961. Oikeustieteen kandi- daatti, MBA, asianajaja. Puheenjohtaja. Hal- lituksen jäsenyys useissa yrityksissä.
- Markku Rönkkö, s. 1951. Kauppatieteiden maisteri. Hallituksen jäsenyys useissa yrityksissä.
- Heikki Vauhkonen, s. 1970. Oikeustieteiden kandidaatti, kauppatieteiden kandidaatti. Tulikivi Oyj:n toimitusjohtaja.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtajana Markku Rönkkö sekä jäsenenä Reijo Svanborg ja Heikki Vauhkonen. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa ja tehostaa hallituksen työskentelyä yhtiön taloudellista raportointia ja valvontaa koskevien asioiden käsittelyssä sekä huolehtia yhteydenpidosta tilintarkastajiin. Tarkastusvaliokun- ta kokoontui 4 kertaa vuonna 2017. Valiokunnan jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli kes- kimäärin 100,0 prosenttia.

Toimitusjohtaja

Tulikivi Oyj:n toimitusjohtaja on Heikki Vauh- konen. Toimitusjohtajan tehtävänä osakeyhtiölain mukaan on hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vas- taa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukai- nen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjes- tetty. Toimitusjohtajan on annettava hallituk- selle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tar- peen hallituksen tehtävien hoitamiseksi. Toi- miin, jotka yhtiön toiminnan laajuuden ja laa- dun huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, mikäli hallitus on hänet siihen valtuutta-

nut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa on hallitukselle niin pian kuin mahdollista annet- tava toimenpiteestä tieto. Toimitusjohtaja vastaa operatiivisesta toiminnasta, budjetin toteutumisesta, Tulikivi-konsernin tuloksesta ja alaistensa toiminnasta.

Johtoryhmä

Operatiivisen toiminnan johtamisessa ja suunnit- telussa toimitusjohtajaa on avustanut johtoryh- mä, jonka jäseniä ovat toimitusjohtajan lisäksi ta- lous- ja hallintojohtaja Jouko Toivanen, kotimaan myyntijohtaja Markku Prättälä, markkinointipääl- likkö Saskia Kerkkänen, verhoukivien ja Saksan myyntijohtaja Martti Purtola, tuotekehityspääl- likkö Jari Sutinen ja Juuan vuolukivituotannon ja lounoksen päällikkö Simo Kortelainen. Johtoryh- mä kokoontui 45 kertaa vuonna 2017.

Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

1. Kuvaus valvontaympäristöstä

Tulikiven liikeidea ja arvomaailma

Tulikivi-konserni on erikoistunut luonnonmate- riaaleista valmistettaviin korkealaatuisiin tulisi- joihin, saunankiukaisiin ja sisustuskivituotteisiin. Asiakkaamme arvostavat tuotteidemme eko-

logisuutta, esteettisyyttä ja niiden tuomaa viih- tyisyyttä sekä puulämmityksen hyötyjä. Tuliki- vi on uudistumiskykyinen asiakkaitaan, yrittä- jyyttä ja rehtiä toimintaa arvostava yritys.

Ympäristöpolitiikka

Kaivostoiminnan harjoittaminen edellyttää kai- vospiirin muodostamista sekä ympäristölupaa. Kaivostoimintaa säännellään kaivoslaissa ja ympäristölainsäädännössä. Louhinnasta vastaava johtaja vastaa siitä, että kaivostoiminnan luvat ovat voimassa ja ajan tasalla. Ympäristöstrategian tavoitteena Tulikivellä on ympäristötyön järjestelmällinen eteneminen määrättyillä osa-alueilla. Ympäristötyön pää- määrä on luonnonvarojen säästeliäs käyttö sekä prosessien ja tuotteiden hallinta niin, että ne kuormittavat mahdollisimman vähän ympäris- töä. Konserni noudattaa toimintaansa liittyvää ympäristölainsäädäntöä ja normeja sekä tekee toiminnassaan jatkuvan parantamisen kautta ennakoivaa ympäristötyötä. Konsernissa tun- nistetaan ja tunnetaan oma vastuu ympäristö- toimijana.

Suunnittelu- ja seurantaprosessit

Konsernin toiminta suunnitellaan ja toiminnan tehokkuus varmistetaan vuosittain toteutetta- vassa strategiasuunnitteluprosessissa ja budje- tointiprosessissa. Suunnitelmien toteutusta ja toimintaympäristön kehitystä seurataan kuu-

Hallituksen jäsenten osallistuminen hallituksen, tarkastusvaliokunnan, nimitysvaliokunnan kokouksiin.

1.1. – 31.12.2017	hallitus	tarkastus- valiokunta	nimitysvalio- kunta
Jyrki Tähtinen	15/15		2/2
Jaakko Aspara	15/15		
Markku Rönkkö	15/15	4/4	2/2
Paula Salastie (20.4. alkaen)	10/13		
Reijo Svanborg	15/15	4/4	
Heikki Vauhkonen	15/15	4/4	2/2

kausiraportoinnin, osavuosisikatsausraportoinnin ja tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.

Riskianalyysi ja riskienhallinta ovat Tulikivi-konsernissa osa vuosittain toteutettavaa strategista suunnitteluprosessia ja operatiivista toimintaa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena konsernissa on varmistaa, että toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan.

Valvontatoiminnot

Organisaation ja toimenkuvien mukaisesti valtaa ja vastuuta delegoidaan budjettivastuullisille ja linjaorganisaation vastuuhenkilöille. Toiminnan lakien ja säädösten mukaisuus varmistetaan toimintokäsikirjan ja muun sisäisen ohjeistuksen kautta. Vuonna 2017 toiminnan painopisteenä on ollut tietojärjestelmien käytön tehostaminen ja raportoinnin laadun parantaminen. Toiminnanohjausjärjestelmä sisältää tarpeelliset kontrollimekanismit sisäiseen valvontaan.

Sisäistä valvontaa suorittavat organisaation ylimainitut tahot käyttäen tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita. Vuonna 2017 tarkastuksen painopistealueina olivat sisäisen valvonnan järjestelyt ja raportointi, myyntitoiminnot,

hankintaprosessin ja maksuliikenteen kontrollit, vaihto- ja käyttöomaisuus. Konsernissa ei ole konsernin koko ja toiminnan luonne huomioiden katsottu tarpeelliseksi nimittää sisäistä tarkastajaa. Hallitus voi halutessaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa haluamallaan osa-alueilla.

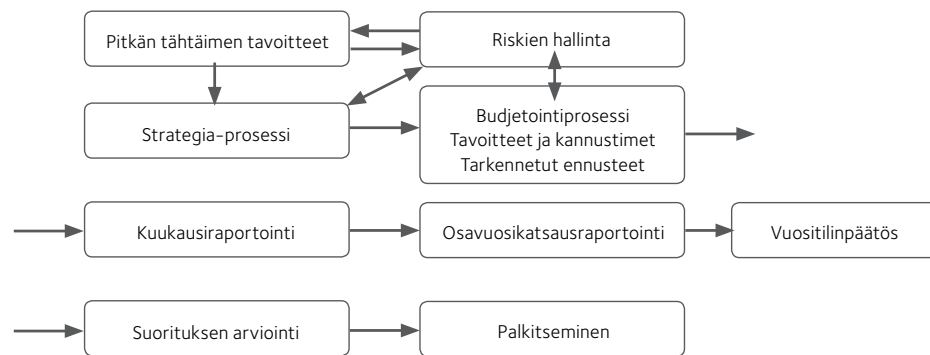
Riskienhallinta on osa yhtiön valvontajärjestelmää. Riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan, että liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan ja niitä seurataan ja arvioidaan jatkuvasti osana normaalia liiketoimintaa.

2. Riskien arviointi

Riskienhallinnan avulla varmistetaan, että Tulikivi-konsernin liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan ja niitä hallitaan mahdollisimman tehokkaasti siten, että konsernin strategiset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Tavoitteille on määritetty riskirajat. Riskirajojen ylittyminen tai poikkeamat toimintasuunnitelmissa edellyttävät, että vastuuhenkilö ryhtyy tehostusti riskienhallintakeinojen käyttämiseen. Taloudellisten riskirajojen ylittyminen tulee esille jatkuvan raportoinnin yhteydessä.

3. Raportointijärjestelmä ja siihen liit-

KUVA: Suunnittelu- ja seurantaprosessi

Sisäinen valvonta on osa suunnittelu- ja seurantaprosessia.

KUVA: Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävien vastuuajako

Vastuunjakaja	Valvontatoiminnot
Hallitus	<ul style="list-style-type: none"> - sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden määrittely - vastuu valvonnan toimivuuden seurannasta - hyväksyy riskienhallintaperiaatteet - tilintarkastajien raporttien käsittely - kannustinjärjestelmän määrittäminen
Tarkastusvaliokunta	<ul style="list-style-type: none"> - sisäisen valvonnan tehokkuuden arviointi - raportointiin liittyen asioiden käsittely - yhteydenpito tilintarkastajiin
Toimitusjohtaja johtoryhmän avustamana	<ul style="list-style-type: none"> - sisäisen valvonnan osatekijöiden olemassaolon ja toimivuuden valvonta - valvoo, että toiminta on asetettujen arvojen mukaista - muokkaa toimintaperiaatteet ja -politiikat - vastaa resurssien tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta käytöstä - valvontamekanismien (hyväksymisperiaatteet, täsmätykset ja raportointi) määrittäminen - määrittää riskienhallinnan toimintatavat ja riskienhallintakeinot
Johtoryhmän jäsen, toimialansa mukaan: kotimaan myynti, markkinointi, tuotekehitys, vienti, tuotanto, hankinta, hallinto ja talous	<ul style="list-style-type: none"> - antavat oman vastuualueensa osalta vastuun yksityiskohtaisempien valvontatoimien käyttöönotosta henkilöille, jotka ovat vastuussa eri toiminnoista. Vastuu sisäisen valvonnan toimivuudesta omalla vastuualueella - omalle vastuualueelle kuuluvien riskien hallinta
Talous- ja hallintojohtaja	<ul style="list-style-type: none"> - sisäinen laskenta: tulosten seuranta ja analysointi - ulkoinen laskenta ja raportointi
Tilintarkastaja	<ul style="list-style-type: none"> - lakisääteinen tilintarkastus - laajennettu tarkastus hallituksen tai tarkastusvaliokunnan toimeksiannosta - raportointi tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle

tyvä sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Raportointijärjestelmän mukaisesti toimitusjohtaja raportoi hallitukselle kuukausittain konsernin ja eri tuoteryhmien toiminnasta sekä tuloksesta ja poikkeamista budjettiin ja tarkennettuihin ennusteisiin nähden, neljännesvuosittain osavuosisikatsukseen/vuositulinpäätökseen perustuvasta operatiivisesta tuloksesta ja muutoin välittömästi olennaisista muutoksista toimintaympäristössä. Vastuuhenkilöt raportoivat sisäisen raportointijärjestelmän mukaisesti.

Konsernin raportoinnista vastaa emoyhtiön talousjohtaja. Kotimaisten yhtiöiden kirjanpito ja konsernilaskenta suoritetaan emoyhtiön talousosastolla. Ulkomaisten tytäryhtiöiden kirjanpito ja raportointi hoidetaan paikallisesti, riittävää asiantuntemusta omaavissa tilitoimistoissa tai muutoin ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyntäen. Emoyhtiön tilintarkastajat vertaavat Venäjän tytäryhtiön venäläisen raportoinnin ja emoyhtiön konsernitalinpäätöstä varten toimitettavan taloudellisen raportoinnin sisällön.

Raportoinnin oikeellisuus varmistetaan talous-

raportoinnin ohjeistuksella, henkilöstön ammattitaidon ylläpidolla, tietojärjestelmien luotettavuudella, normaaleilla valvontamekanismeilla ja laajennetun tarkastuksen avulla. Raporttien poikkeamat budjetista ja toimintasuunnitelmista ohjaavat analysoimaan tilannetta tarkemmin ja etsimään poikkeamien syyt.

Taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta valvoo talous- ja hallintojohtaja ja tilintarkastus sekä aika ajoitin toteutettava tietojärjestelmätarkastus. Toiminnan lakien ja sääntöjen mukaisuus pyritään varmistamaan käyttämällä ulkopuolisten asiantuntijoiden osaamista ja palveluita.

Yhtiöllä on taloudellisen raportointijärjestelmän toimivuuden varmistava ohjeistus, jota organisaation on noudatettava. Organisaation osaaminen varmistetaan tiedotus- ja koulutustilaisuuksissa. Tilinpäätöksen valmistelukokouksissa käydään läpi laskentaperiaatteiden ja lainsäädännön muutoksia ja aikataulutukset.

Tarkastusvaliokunta arvioi taloudellisen raportointijärjestelmän toimivuutta mm. tulosenustusien toteuma-analyysien perusteella sekä ra-

portoinnin virheettömyysarvioinnin avulla neljännesvuosittain. Arviointiin kuuluu myös väärinkäytöksiin ja lainvastaiseen toimintaan liittyvien riskien läpikäyminen. Tilintarkastus tarkastaa poikkeamaraportoinnin sisällön laajennetun tarkastuksen yhteydessä. Johtoryhmän jäsenet seuraavat kuukausittain tulosraportoinnin oikeellisuutta ja arvioivat vastuualueidensa tulospoikkeamien syyt.

4. Viestintä ja tiedotus

Raportointia ja laskentaperiaatteita koskeva ohjeistuksesta tiedotetaan kaikille talousasioista vastaaville henkilöille ja kaikille muille, jotka tuottavat tietoa ja tarkastustuloksia talouden järjestelmään. Toimitusjohtaja raportoi tarkastusvaliokunnalle sisäisen valvonnan, ml. raportoinnin oikeellisuus, alueella havaituista puutteista. Tilintarkastuksen ja laajennetun tarkastuksen raportit sekä vastuuhenkilöiden antamat selvitykset raportteihin käsitellään tarkas-

tusvaliokunnan kokouksissa. Tarkastusvaliokunta raportoi hallitukselle tekemistään havainnoista sekä organisaatiolle antamistaan ohjeista ja suosituksista.

Konsernin viestinnästä vastaa toimitusjohtaja. Konsernissa on viestinnän toimintaohjeet, joka kattaa toimintaohjeet sisäiselle ja ulkoiselle viestinnälle. Lisäksi on määritelty näihin liittyen puheoikeuden omaavat henkilöt.

5. Valvonnan seuranta

Sisäisen valvonnan tehokkuutta arvioidaan säännöllisesti johtamis- ja ohjaustoimien yhteydessä ja erikseen tarkastusraporttien valmistuttua. Taloudellisen raportoinnin osalta vertailut toteuman ja tavoitteen välillä, erilaiset täsmäytykset ja toiminnallisten raporttien säännönmukaisuuden valvonta ovat jatkuvasti toteutettavia seurantatoimenpiteitä.

Suunnittelu- ja seurantakokoukset sisältyvät hallituksen vuosisuunnitelmaan. Tietojärjestelmät ovat pääpiirteissään vakiintuneita ja niiden luotettavuutta arvioidaan ulkopuolisen asiantuntijan toimesta säännöllisesti.

6. Yhtiön sisäpiiri ja sisäpiirihallinto

Yhtiö noudattaa kulloinkin voimassa olevaa Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisiksi johtohenkilöiksi yhtiössä on määritelty Tulikivi Oy:n hallituksen jäsenet ja johtoryhmän jäsenet. Tulikiven johtohenkilö ei saa käydä kauppaa Tulikiven osakkeilla 30 päivää ennen

tulosjulkistuksia. Johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä on ilmoitettava yhtiölle ja Fivalle johtokaisesta heidän omaan lukuunsa tehdystä yhtiön rahoitusvälineisiin liittyvästä liiketoimesta. Yhtiön on puolestaan julkistettava kyseiset tiedot pörssitiedotteella. Henkilöt ja tahot, joilla on pääsy tiettyyn sisäpiiritietoon, merkitään hankekohtaiseen sisäpiirilueteloon. Hankekohtaiseen sisäpiirilueteloon merkitty ei saa käydä kauppaa sinä aikana, kun hänet on merkitty luetteloon.

7. Tilintarkastus

Tilintarkastaja valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tulikivi Oy:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 20.4.2017 valittiin tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT-tilintarkastaja Kirsi Jantunen. Tilintarkastajalle vuonna 2017 maksetut palkkiot tilintarkastuksesta olivat 66 tuhatta euroa ja tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista 8 tuhatta euroa.

KUVA: Riskien kartoitus ja riskienhallinta

Riskianalyysi ja riskien järjestäminen merkittävyyden mukaan	<ul style="list-style-type: none"> - riskien nimeäminen konsernitasolla ja vastuualueittain - riskien vaikuttavuuden ja todennäköisyyden arviointi - määritellään riskirajat asetetuille tavoitteille - määritellään kontrollipisteet - raportointiin liittyvien riskien kartoitus
Riskienhallinta	<ul style="list-style-type: none"> - riskien hallintatoimenpiteiden määrittely - vastuuhenkilöiden nimeäminen toimenpiteille - toteutuksen aikajänteestä sopiminen - toimenpiteiden toteuttamisen seurattavan määrittely
Riskienhallintaprosessin valvonta	<ul style="list-style-type: none"> - vastuuhenkilöt raportoivat toimitusjohtajalle riskien toteutumisesta, tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tehokkuudesta - riskiarvioinnit kontrollien osalta
Riskienhallintaprosessin jatkuvuus	<ul style="list-style-type: none"> - kuluvan kauden toimenpiteet ja toimintaympäristö ja sen ennustettavissa olevat muutokset vaikuttaa seuraavan kauden suunnitelmiin ja riskienhallintatoimenpiteisiin - riskienkartoitukseen kerätään taustamateriaalia osana jatkuvaa toimintaa.

Palkka- ja palkkioselvitys 2017

Hallituksen jäsenet

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää Tulikivi Oyj:n varsinainen yhtiökokous. Hallituksen jäsenen vuosipalkkio oli 20.4.2017 lähtien 19 000 euroa (jota edeltävältä ajalta vuosipalkkio oli vastaavasti 18 000 euroa), joka suoritettiin kokonaisuudessaan rahana. Lisäksi suoritettiin hallituksen sivutoimiselle puheenjohtajalle 4 500 (4 500) euron suuruinen kuukausipalkkio ja sihteerinä toimivalle hallituksen jäsenelle 1 400 (1 400) euron suuruinen kuukausipalkkio. Hallituksen tarkastusvaliokunnan jäsenille ja nimitystoimikunnan jäsenille maksettiin kokouspalkkiota 330 (330) euroa kokousta kohden. Hallituksen jäsenille ei suoritettu muuhun kuin hallitus- tai valiokuntatyöhön liittyviä palkkioita vuonna 2017.

Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkat ja palkitsemisjärjestelmien periaatteet

Toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän palkitseminen koostuu kiinteästä peruspalkasta ja kannustinjärjestelmän määrittelemästä vuosittaisesta tulospalkkiosta (muuttuva osa) ja osakepalkkiosta. Toimitusjohtajan palkasta, palkkioista ja muista työ sopimuksen ehtoista päättää hallitus. Muun johtoryhmän sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kannustinjärjestelmästä päättää hallitus, ja kiinteästä palkkaosuudesta toimitusjohtaja yhdessä hallituksen puheenjohtajan kanssa.

Toimitusjohtajan kiinteä palkka vuonna 2017 oli 183419 (183196) euroa. Toimitusjohtaja ei saanut tulospalkkiota vuodelta 2017 (vuodelta 2016 tulospalkkio oli 553 euroa). Toimitusjohtajan irtisanoutumisaika on 3 kuukautta ja yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajan irtisanomisaika on 12 kuukautta. Toimitusjohtajan irtisanomisen ei liity erillistä erorahaa. Toimitusjohtajan eläketurva on järjestetty lakisääteisellä eläketurvalla (YEL). Eläkemaksut olivat 32645 (31600) euroa. Muun johtoryhmän ja ulkomaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kiinteät palkat vuonna 2017 olivat yhteensä 598123 (577427) euroa. Vuodelta 2017 ei maksettu johtoryhmälle tai ulkomaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajille tulospalkkioita (vuodelta 2016 maksettiin 21170 euroa).

Optio-oikeudet johdolle ja avainhenkilöille

Tukeakseen johdon ja avainhenkilöiden sitoumista tulosparannusohjelman läpivientiin Tulikivi Oyj:n hallitus päätti 17.9.2013 optio-oikeuksien antamisesta Tulikivi-konsernin avainhenkilöille varsinaisen yhtiökokouksen 16.4.2013 antaman valtuutuksen perusteella. Optio-oikeuksilla kannustetaan avainhenkilöitä pitkäjänteiseen työntekoon omistaja-arvon kasvattamiseksi. Optio-oikeuksilla pyritään myös sitouttamaan avainhenkilöt työnantajaansa. Järjestelmän kohde ryhmään kuuluu noin 14 avainhenkilöä mukaan lukien konsernin johtoryhmän jäsenet.

Optio-oikeuksia annetaan yhteensä enintään 1 800 000 kappaletta, ja ne oikeuttavat merkittävään yhteensä enintään 1 800 000 yhtiön osaketta tai sen hallussa olevaa A-sarjan osaketta. Optio-oikeudet jakaantuvat kolmeen lajiin ja niillä merkittävien osakkeiden merkintäaika on optio-oikeudella 2013A 1.5.2016–31.5.2018; optio-oikeudella 2013B 1.5.2017–31.5.2019 ja optio-oikeudella 2013C 1.5.2018–31.5.2020. Osakkeiden merkintähinta kaikilla optio-oikeuksilla on 0,33 euroa osakkeelta. Hallitus asettaa kunkin optiolajin vapautumiselle yhtiön tulosparannusohjelmaan liittyvät taloudelliset tavoitteet erikseen kullekin optiolajille. Optio-oikeuksia 2013A on 500 000 kappaletta, 2013B 650 000 kappaletta ja 2013C 650 000 kappaletta. Niiden merkitsemiselle asetetut tilikausien 2014–2017 käyttökäytetavoitteet eivät toteutuneet, joten optioita ei jaettu tilikausilta 2014–2017. Hallitus päätti jatkaa tavoitteen seurantajaksoa tilikaudelle 2018 optiolajien 2013B ja 2013C suhteen.

Tulospalkkiojärjestelmä

Tulikivi Oyj:llä on tulospalkkiojärjestelmä koko henkilöstölle. Järjestelmän ansaintakriteerit ja palkkion määrän päättää hallitus, ja järjestelmä on voimassa vuoden kerrallaan. Hallitus hyväksyy järjestelmän mukaisten palkkioiden maksatuksen toimitusjohtajan, johtoryhmän jäsenten ja ulkomaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajien osalta, ja toimitusjohtaja muilta osin laskelmien valmistuttua.

Tulospalkkiojärjestelmä koskee koko henkilöstöä ja se perustuu konsernin tulokseen. Vuodelta 2017 tulos ei oikeuttanut tulospalkkioon.

Tilintarkastus

Tilintarkastaja valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastajana on toiminut KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. Vuonna 2017 tilintarkastusyhtiölle maksettiin palkkoja ja palkkioita yhteensä 74 104 (65 802) euroa, josta lakisääteisen tilintarkastuksen osuus oli 65 145 (57 562) euroa).

Hallituksen jäsenille vuonna 2017 maksetut vuosipalkkiot hallitus- ja valiokuntatyöstä (euro):

	Vuosipalkkiot	Tarkastusvaliokunta	Nimitysvaliokunta	Yhteensä
Aspara Jaakko, jäsen	19 000			19 000
Rönkkö Markku, jäsen, sihteeri	35 800	1 320	660	37 780
Salastie Paula, jäsen	19 000			19 000
Svanborg Reijo, jäsen	19 000	1 320		20 320
Tähtinen Jyrki, jäsen, sivutoiminen puheenjohtaja	73 000		660	73 660
Vauhkonen Heikki, jäsen	19 000	1 320	660	20 980
Yhteensä	184 800	3 960	1 980	190 740

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Tulikivi Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään 19. huhtikuuta 2018 klo 14.30 alkaen Helsingissä, Ekberg Extrassa, Bulevardi 9 A, II krs. Tilinpäätöstä koskevat asiakirjat ovat nähtävillä 23.3.2018 alkaen yhtiön kotisivuilla ja pääkonttorissa Juuassa, ja niistä lähetetään pyydettyä jäljennöksiä osakkeenomistajille. Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka viimeistään 9.4.2018 on merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa siitä 11.4.2018 mennessä yhtiölle. Ilmoittautuminen tulee tehdä puhelimitse numeroon 0207 636 301 (ma-pe klo 8-16), sähköpostitse osoit-

teeseen: armi.repo@tulikivi.fi, tai postitse osoitteella Tulikivi Oyj/yhtiökokous, Kuhnustantie 65, 83900 Juuka. Hallintarekisteröidyt osakkeenomistajat: Ohjeet osallistumisesta yhtiökokoukseen osoitteessa: www.tulikivi.com > Konserni > Yhtiökokous 2018.

Osingonjako

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilivuodelta 2017 ei jaeta osinkoa.

Osakerekisteri

Osakkeenomistajan henkilö- tai osoitetiedoissa sekä osakkeiden omistuksessa tapahtuneet muutokset pyydämme ilmoittamaan siihen arvo-osuusrekisteriin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili.

Taloudelliset katsaukset

Tulikivi Oyj julkaisee vuonna 2018 seuraavat taloudelliset katsaukset:

- Tilinpäätöstiedote vuodelta 2017 9.2.2018
- Vuosikertomus vuodelta 2017 vko 12
- Osavuosikatsaus tammi-maaliskuulta 27.4.2018
- Puolivuosikatsaus tammi-kesäkuulta 10.8.2018
- Osavuosikatsaus tammi-syyskuulta 26.10.2018

Vuosikertomus, osa-, puolivuosikatsaukset ja pörsstitiedotteet julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Vuosikertomus julkaistaan yhtiön internetisivuilla viikolla 12. Taloudelliset katsaukset löytyvät julkaisupäivästä alkaen yhtiön kotisivuilta www.tulikivi.com. Sijoittajasuhteisiin liittyviin kysymyksiin vastaa yhtiössä talous- ja hallintojohtaja Jouko Toivanen, puhelin 0207 636 330.

Tulikivi Oyj:tä seuraa analyytikko: Matias Rautionmaa/Pohjola Pankki
p. 010 252 4408
matias.rautionmaa@pohjola.fi

Vuosikooste

Tulikivi Oyj:n vuonna 2017 julkaisemista pörssitiedotteista

- 18.12.2017 Yhtiökokous ja taloudelliset tiedotteet vuonna 2018
- 27.10.2017 Osavuositarkastus 1-9/2017
- 24.08.2017 Tulikivi päätti käynnistää valmistelutoimet Suomussalmen talkkiesiintymän myymiseksi
- 11.08.2017 Puolivuosikatsaus 1-6/2017
- 13.06.2017 Tulikiven Suomussalmen talkkiesiintymän näyttöjen testitulokset talkkipitoisuudesta, talkin saannista ja vaaleudesta myönteisiä
- 28.04.2017 Osavuositarkastus 1-3/2017
- 21.04.2017 Tulikivi Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen päätökset ja hallituksen järjestäytyminen
- 20.04.2017 Tulikivi tutkii Suomussalmen esiintymän talkkivarojen hyödyntämismahdollisuuksia
- 24.03.2017 Vuosikertomus 2016
- 16.03.2017 Kutsu Tulikivi Oyj:n varsinaiseen yhtiökokoukseen
- 08.02.2017 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2016
- 08.02.2017 Tilipäätöstiedote 1-12/2016

Tulikivi Oyj:n toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2017

Hallituksen toimintakertomus	41
Konsernitilinpäätös, IFRS	44
Konsernin laaja tuloslaskelma	44
Konsernitase	45
Konsernin rahavirtalaskelma	46
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	47
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	48
Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osakekohtaiset tunnusluvut	84
Tunnuslukujen laskentaperusteet	86
Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	87
Emoyhtiön tuloslaskelma	87
Emoyhtiön tase	88
Emoyhtiön rahoituslaskelma	91
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	92
Tulikivi Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat	100
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	102

Tämä on Tulikivi-konsernin tilinpäätös, joka on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja.

Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksissa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset.

Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Hallituksen toimintakertomus 2017

Toimintaympäristö

Elpynyt pientalo- ja korjausrakentaminen sekä edellisvuodesta vahvistunut kuluttajaluottamus piristivät rakentamista kotimaassa. EU-alueella pientalojen aloitukset ovat kääntyneet kasvuun, mikä osaltaan tukee tulisijamarkkinan kehitystä lähitulevaisuudessa. Venäjällä Tulikivituotteiden kysyntä on kasvussa, mutta se on riippuvainen ruplan kurssimuutoksista ja Venäjän talouden kehityksestä.

Liikevaihto ja tulos

Tulikivi-konsernin liikevaihto neljännellä vuosineljänneksellä oli 8,6 miljoonaa euroa (8,5 miljoonaa euroa 10-12/2016), liiketulos 0,0 (-0,1) miljoonaa euroa ja tulos ennen veroja -0,2 (-0,3) miljoonaa euroa. Tulikivi-konsernin liikevaihto vuonna 2017 oli 29,3 Me (30,5 Me 1-12/2016), liiketulos oli -0,4 (-1,4) Me ja tulos ennen veroja -1,2 (-2,1) Me. Kysynnän kohdistuminen uuteen Karelia-mallistoon on parantanut kannattavuutta tehostamistoimien ohella. Tuottavuuden parantumisen, pienentyneiden kiinteiden kulujen sekä vähentyneiden poistojen ansiosta yhtiön liiketulos parani tilikaudella 1,0 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Yhtiön tilauskanta oli tilikauden päättyessä 2,9 (3,2) miljoonaa euroa. Yhtiön sisään tullut tilaus-

virta oli neljännellä vuosineljänneksellä 8,3 (8,4) miljoonaa euroa. Tulisijaviennin ja saunojen tilausvirta kasvoi. Kamiinan verhouksivistä, sisustuskiivistä ja kotimaan tulisijoista tilausvirta pieni. Kotimaan liikevaihto oli tilikaudella 13,4 (15,5) miljoonaa euroa eli 45,6 (50,9) prosenttia koko liikevaihdosta. Kotimaassa tulisijojen myynti uudisrakentajille kehittyi alkuvuotta heikommin toisella vuosipuoliskolla, mutta markkinaosuuskehitys on edelleen myönteistä. Kotimaan myynti saneerausmarkkinassa laski, minkä vuoksi kotimaan jakelutietä uudistettiin vuoden 2017 lopussa. Tavoitteena on lisätä aktiivisten myyntipisteiden määrää. Viennin liikevaihto oli tilikaudella 15,9 (15,0) miljoonaa euroa. Suurimmat vientimaat olivat Venäjä, Saksa, Ranska, Ruotsi ja Tanska. Tulikivituotteiden myynnin kasvu jatkui viennissä viimeisellä vuosineljänneksellä. Uusi Karelia-takkamallisto on selvästi lisännyt jälleenmyyjien ja kuluttajien mielenkiintoa Tulikivi-tuotteita kohtaan Keski-Euroopassa. Karelia-takkamalliston myötä myynnin näkymät ovat alkuvuodelle edellisvuotta paremmat kaikilla viennin päämarkkina-alueilla. Suurimman vientimaan Venäjän tilausvirta ja liikevaihto kasvoivat aktiivisen jakelutien kehittämisen ja myönteisen markkinatilanteen ansiosta edelliseen vuoteen verrattuna.

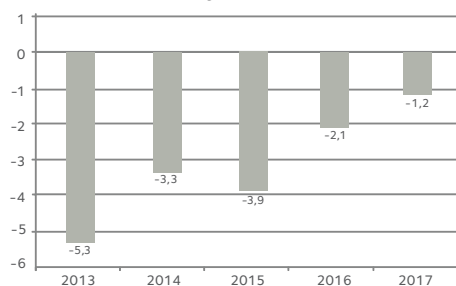
Uusi Karelia-takkamallisto on otettu erittäin hyvin vastaan sekä kotimaassa että viennissä. Kotimaassa selvästi parantuneen kuluttajaluottamuksen arvioidaan lisäävän pientalorakentamista. Myynnin tehostamistoimia jatketaan kotimaassa saneerausmyynnin kasvattamiseksi. Karelia- ja Pielinen-mallistojen erinomaisesti onnistunut kehitystyö antaa mahdollisuuden liikevaihdon kasvuun ja kannattavuuden parantumiseen vuonna 2018 sekä kotimaassa että viennissä.

Rahoitus

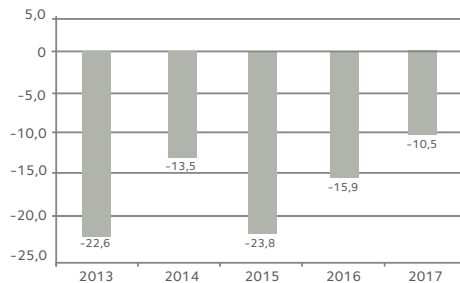
Liiketoiminnan nettorahavirta oli neljännellä vuosineljänneksellä 0,9 (2,1) miljoonaa euroa ja tilikaudella 1,9 (2,0) miljoonaa euroa. Käyttöpääoma pieneni tilikauden aikana 1,5 (1,8) miljoonaa euroa. Käyttöpääoma oli tilikauden lopussa 2,2 (3,7) miljoonaa euroa. Tilikaudella lyhennettiin lainoja 0,7 (1,4) miljoonaa euroa. Korolliset velat olivat tilikauden päättyessä 15,7 (16,4) miljoonaa euroa, ja nettorahoituskulut olivat tilikaudella 0,8 (0,8) miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli tilikauden päättyessä 30,7 (33,4) prosenttia. Korollisten nettovelkojen suhde omaan pääomaan eli gearing oli 135,3 (125,0) prosenttia. Current ratio oli 0,5 (1,1), ja osakekohtainen oma pääoma oli 0,19 (0,21) euroa. Tilikauden päättyessä konsernin

rahavarat ja muut likvidit varat olivat 0,6 (0,9) miljoonaa euroa. Rahoitussopimus sisältää mm. käyttökate-, omavaraisuusaste- ja velat/käyttökate-kovenanit. Yhtiö on sopinut rahoittajien kanssa uuden lyhennysohjelman vuodelle 2018 sekä saanut vapautuksen käyttökate- ja velat/käyttökate-kovenanteista tilanteessa 31.12.2017. Yhtiön johdon näkemyksen mukaan se ei tule täyttämään käyttökate- ja velat/käyttökate-kovenanteja tilanteessa 30.6.2018, joten pitkäaikaiset rahoitusvelat on luokiteltu lyhytaikaisiksi rahoitusvelloiksi tässä tilinpäätöksessä IFRS-standardin mukaisesti. Yhtiön johto kuitenkin uskoo, että se saa rahoittajilta vapautukset edellä mainituista kovenanteista tilanteessa 30.6.2018, eivätkä rahoittajat siten tule eräännyttämään velkoja. Yhtiö on jo aiemmin sopinut rahoittajien kanssa, että se aloittaa neuvottelut viimeistään 1.9.2018 uudesta lyhennysohjelmasta ja sen ehdoista. Emoyhtiön oma pääoma on laskenut alle puoleen osakepääomasta tappiollisen tuloksen vuoksi. Emoyhtiön oma pääoma on tilinpäätöksessä 2,4 miljoonaa euroa (konsernissa 11,2 miljoonaa euroa) ja osakepääoma 6,3 miljoonaa euroa (konsernissa 6,3 miljoonaa euroa). Tämän johdosta yhtiön hallitus on ryhtynyt Osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n 1 momentin mukaisiin toimiin. Osakeyhtiölain tarkoittama tilinpäätös tulee olemaan

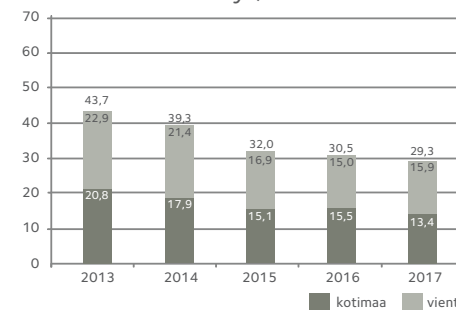
Tulos ennen veroja, Me

Oman pääoman tuotto, %

Liikevaihdon kehitys, Me

ajalta 1-12/2017. Osakeyhtiölain edellyttämä yhtiökokous, joka päättää hallituksen esityksen pohjalta yhtiön taloudellisen aseman edellyttämistä toimista, tulee olemaan yhtiön 19.4.2018 pidettävä varsinainen yhtiökokous. Hallitus tulee esityksessään varsinaiselle yhtiökokoukselle huomioimaan muun muassa yhtiön vuoden 2018 budjetoidun positiivisen tuloskehityksen ja sen, mitä tässä tilinpäätöstiedotteessa kohdassa Investoinnit ja tuotekehitys on esitetty.

Investoinnit ja tuotekehitys

Konsernin investoinnit olivat tilikaudella 1,5 (1,3) miljoonaa euroa. Yhtiö esitteli alkuvuodesta 2017 uuden vuolukivimalliston Belgiassa Bati-bouw-messuilla. Karelia-takkamallisto pohjautui uudenlaiseen vuolukiven pintakäsittelyyn ja laadukkaaseen muotoiluun. Mallistouudistuksen yhteydessä investoitiin linjastomuutoksiin sekä uuteen pintakäsittelyteknologiaan.

Lokakuussa 2017 lanseerattiin uusi Pielinen-mallisto. Malliston tuotteet pohjautuvat myös moderniin skandinaaviseen muotoiluun ja uuteen vuolukiven pintakäsittelyteknikkaan. Pielinen-malliston tuotteet ovat kompakteja ja helposti asennettavia. Ne soveltuvat erityisen hyvin Keski-Euroopan markkinoille sekä sellaisille markkinoille, joissa varaavien uunien asennustuntemusta ei ole.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat 1,0 (1,0) miljoonaa euroa eli 3,6 (3,4) prosenttia liikevaihdosta. Näistä aktivoitiin taseeseen 0,5 (0,5) miljoonaa euroa.

Yhtiön käytössä olevat vuolukivivarat lisääntyivät 1,6 miljoonalla kuutiometrillä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myönnettyä laajennusluvan Juuassa sijaitsevalle Vaaralammen kaivospiirille 27.3.2017. Lisävarat vastaavat yli kymmenen vuoden kivenkäyttöä.

Tulikivi tiedotti 20.4.2017 päätöksestään tutkia Suomussalmen esiintymässä sijaitsevien talkkivarantojen hyödyntämismahdollisuuksia. Tulikivi Oyj:llä on Suomussalmen vuolukiviesiintymän yhteydessä talkkivarantoja, joiden arvioidaan soveltuvan talkin tuotantoon. Tulikivi tiedotti 13.6.2017 Geologian tutkimuskeskuksen tutkimustuloksista joissa todettiin esiintymän talkkilaatujen vastaavan talkkipitoisuuden, talkin saannin ja vaaleuden osalta Suomessa aiemmin toteutettuja talkkihankkeita. Tulikivi arvioi aiemmin vuolukiven tuotantoa varten tekemiensä kairaustensa avulla sekä nyt saatujen testitulostensa perusteella Suomussalmen todennetun talkkimalmin määräksi noin 20 miljoonaa tonnia. Tulikivi tiedotti 24.8.2017, että se on kesän aikana Geologian tutkimuskeskuksen tutkimustulosten ja aiempien kairausten pohjalta tunnustellut potentiaalisten yhteis-

kumppaneiden kiinnostusta Suomussalmen talkkiesiintymän hyödyntämiseen. Saadun päätteen pohjalta yhtiön hallitus käynnisti valmistelutoimet talkkiesiintymän myymiseksi syyskuussa 2017. Osana tätä prosessia yhtiö tilasi Geologian Tutkimuskeskukselta kansainvälisen JORC-koodiston mukaisen virallisen esiintymää. Ensimmäisessä vaiheessa malmiarvio kattaa noin 6 miljoonan tonnin osuuden talkkiesiintymästä. Sillä voidaan varmentaa esiintymän rikastettavuus talkintuotantoa silmällä pitäen. Lisäksi tehdään muita tarpeellisia selvitystyitä talkin louhintaan ja rikastukseen liittyen. Selvitystyöt tehdään yhdessä Kainuun ELY-keskuksen kanssa. Tavoitteena on saada selvitystyöt päätökseen kevään 2018 aikana. On ennen aikaista arvioida mahdollisen myynnin onnistumista tai taloudellisia vaikutuksia.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 208 (209) henkilöä. Tilikaudella palkka- ja palkkiokulut olivat yhteensä 9,1 (8,9) miljoonaa euroa. Henkilöstön määrää sopeutetaan lomautuksiin kysynnän mukaisesti. Määräaikaisten lomautusten lisäksi yhtiössä ei ole toistaiseksi lomautettuna toimihenkilöitä. Tulikivi-konsernissa on käytössä tulospalkkiojärjestelmä koko henki-

löstölle. Tämän lisäksi yhtiössä on käytössä vuonna 2013 käynnistetty optio-ohjelma johdolle.

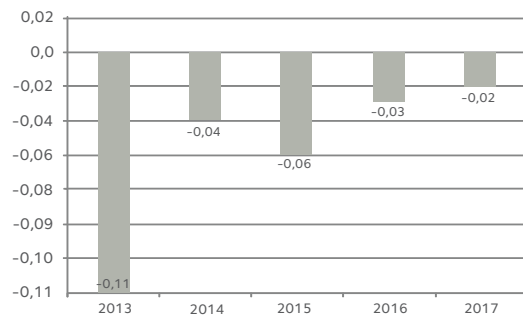
Varsinainen yhtiökokous

Tulikivi Oyj:n 20.4.2017 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti olla jakamatta osinkoa tilikaudelta 2016. Hallituksen jäseniksi valittiin Jaakko Aspara, Markku Rönkkö, Paula Salastie, Reijo Svanborg, Jyrki Tähtinen ja Heikki Vauhkonen. Hallitus valitsi puheenjohtajaksi Jyrki Tähtisen. Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Kirsi Jantunen. Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Uusia osakkeita tai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita voidaan antaa seuraavasti: enintään 10 437 748 kappaletta A-sarjan ja 1 536 500 kappaletta K-sarjan osakkeita.

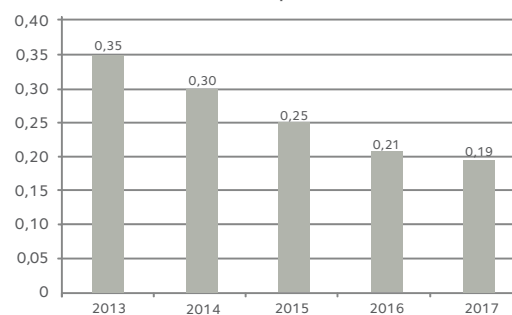
Valtuutus sisältää oikeuden toteuttaa osakeanti myös osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla annilla edellyttäen, että siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Valtuutus sisältää oikeuden päättää maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen siten, että yhtiölle annettavien osakkeiden lukumäärä olisi enintään yksi kymmenesosa yhtiön kaikista osakkeista.

Valtuutus sisältää myös oikeuden osakeyhtiölain

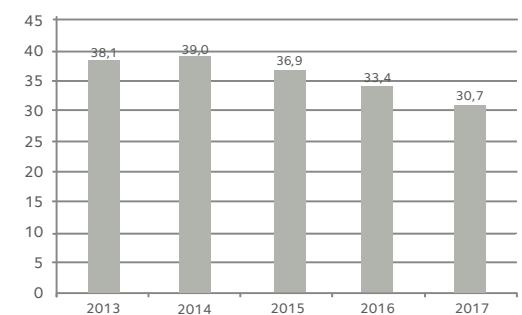
Osakekohtainen tulos, euro

Osakekohtainen oma pääoma, euro

Omavaraisuusaste, %

10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta, jotka oikeuttavat saamaan maksua tai saatavan kuittaamista vastaan yhtiön osakkeita. Valtuutus sisältää oikeuden suorittaa yhtiön osakepalkkioita. Hallituksella on valtuutus päättää muista osakeantehiin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa vuoden 2018 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Omat osakkeet

Yhtiö ei ole hankkinut eikä luovuttanut omia osakkeita tilikauden aikana. Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden kokonaismäärä oli tilikauden päättyessä 124 200 A-osaketta, mikä vastaa 0,2 prosenttia osakepääomasta ja 0,1 prosenttia kokonaisäänimäärästä.

Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käytöstä

Emoyhtiöllä ei ole osingonjakokelpoisia varoja. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta vuodelta 2017.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Konsernin keskeisin riski on liikevaihdon lasku päämarkkina-alueilla. Uudisrakentamisen ja saneeraushankkeiden alkaneen kasvun mahdollinen pysähtyminen vaikuttaa Tulikivi-tuot-

teiden kysyntään Suomessa. Keski-Euroopan ennakoitua hitaampi markkinoiden elpyminen ja Venäjän epävarma talustilanne vaikuttavat myös Tulikivi-tuotteiden kysyntään.

Konsernin rahoitusaseman parantaminen ja rahoituksen jatkuvuuden turvaaminen edellyttävät kannattavuuden parantumista. Lainojen takaisinmaksu voi muodostaa ennakoitua suuremman rasitteen yhtiön kassavirralle, mikäli yhtiön liiketoiminta ja toiminnan tulos eivät kehity suunnitellusti. Lisäksi riskinä on, että rahoittajien kanssa ei saada neuvoteltua riittävän hyvää lyhennysohjelmaa ja sen ehtoja.

Yhtiön valuuttariskin kannalta merkittävimmät valuutat ovat Venäjän rupla ja Yhdysvaltain dollari. Yhtiön kassavirroista noin 90 prosenttia on euromääräisiä, eli tältä osin yhtiön altistuminen valuuttariskeille on vähäistä. Valuuttojen heikentyminen voi vaikuttaa heikentävästi myyntikatteeseen.

Riskit on kuvattu yksityiskohtaisemmin yhtiön vuoden 2016 vuosikertomuksessa sivulla 82 sekä viikolla 12 julkaistavassa vuoden 2017 vuosikertomuksessa.

Tulevaisuuden näkymät

Vuoden 2018 liikevaihdon arvioidaan kasvavan, ja liiketuloksen arvioidaan olevan voitollinen.

Strategian toteutumisen seuranta

Konsernin strategia kattaa keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuoteen 2020 saakka. Strategian mukaan konsernin orgaaninen kasvutavoite on myönteisessä taloudellisessa suhdanteessa yli 10 prosenttia vuodessa. Tavoitteena on myös saavuttaa seuraavan kolmen vuoden kuluessa 10 prosentin taso liikelokseissa. Oman pääoman tuottotavoitteena on ylittää 20 prosentin taso. Strategiaa tukevat yritysostot ovat mahdollisia. Toimintaympäristön epävakauden takia strategisia tavoitteita ei ole saavutettu.

Konsernissa on tehostettu toimintaa onnistuneesti kannattavuuden parantamiseksi. Kuluneen viiden vuoden aikana Tulikivi on toteuttanut rankan rakennemuutosohjelman toiminnan tervehdyttämiseksi. Yhtiö on vähentänyt velkojaan noin 12 miljoonalla eurolla vuodesta 2013 ja käyttänyt rakenteellisiin muutoksiin sekä saneerauskuuluihin noin 5 miljoonaa euroa. Lisäksi yhtiö on investoinut merkittävästi uuteen keraamiseen mallistoon, Karelia- ja Pielinen-mallistoihin sekä niiden tuotantoteknologiaan. Mallistot on otettu loppuasiakkaiden ja jälleenmyyjien keskuudessa hyvin vastaan, ja ne mahdollistavat kannattavan kasvun vuonna 2018. Liikevaihdon kasvattamiseksi yhtiön tavoitteena on kiihdyttää Karelia- ja Pielinen-

mallistojen myynnin kasvua niin kotimaassa kuin viennissä. Lisäksi erityistä huomiota kiinnitetään kotimaan myynnin tehostamistoimenpiteisiin. Tehostetun kulurakenteen lisäksi myönteinen myynnin jakauman kehitys parantaa kannattavuutta vuonna 2018.

Tunnuslukutiedot ja omistusta koskevat tiedot

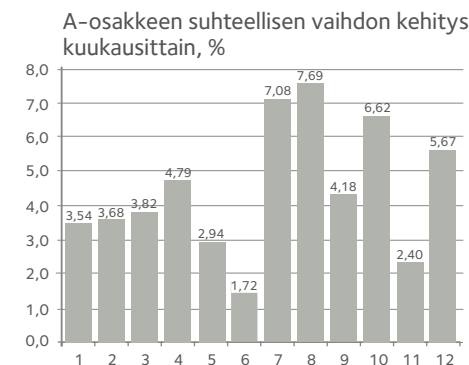
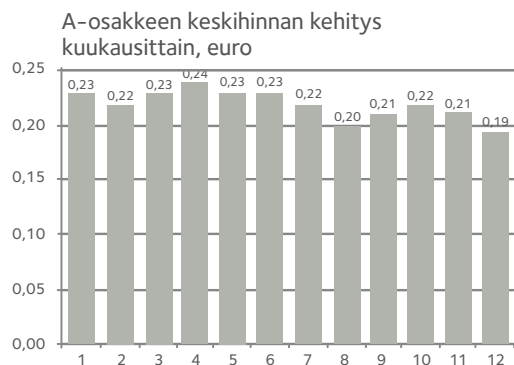
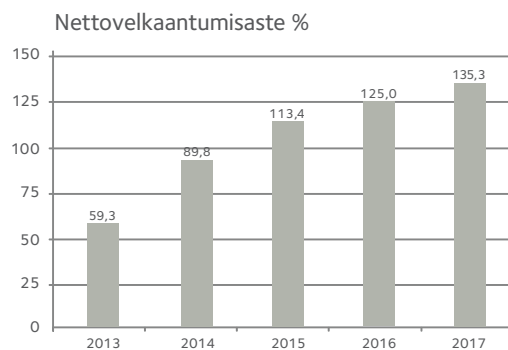
Konsernin talouskehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut laskentakaavoineen sekä osakkeenomistajat ja johdon omistus on esitetty tilinpäätöksen yhteydessä.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Tulikivi Oyj antaa selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) vuodelta 2017 toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Selvitys on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suositus 54:n ja arvopaperimarkkinalain 2 luvun 6 §:n mukaisesti. Hallintoperiaatteet ovat luettavissa yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.tulikivi.fi -> Konserni -> Konsernin hallinto ja johto

Konsernirakenne

Konserniin kuuluvat emoyhtiö Tulikivi Oyj, Tulikivi U.S. Inc ja OOO Tulikivi. Konserniyrityksiä ovat lisäksi Tulikivi GmbH ja The New Alberene Stone Company, Inc., joilla ei ole enää liiketoimintaa.

Konsernitilinpäätös, IFRS
 Konsernin laaja tuloslaskelma

1 000 euro	liitetieto	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2016
Liikevaihto	3	29 281	30 485
Liiketoiminnan muut tuotot	4	305	337
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		231	-347
Valmistus omaan käyttöön		740	746
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö		-6 953	-6 747
Ulkopuoliset palvelut		-4 108	-4 576
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	5	-10 655	-11 149
Poistot	6	-2 097	-2 472
Arvon alentumiset		0	-12
Liiketoiminnan muut kulut	7	-7 111	-7 626
Liiketulos		-367	-1 361
Rahoitustuotot	8	25	58
Rahoituskulut	9	-825	-815
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	0
Tulos ennen veroja		-1 167	-2 118
Tuloverot	11	-74	-14
Tilikauden tulos		-1 241	-2 132
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Rahavirran suojaukset	10	93	75
Muuntoerot	10	-104	55
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	10	0	-35
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-11	95
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-1 252	-2 037
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, (euro)			
laimentamaton/laimennettu	12	-0,02	-0,03

Konsernitase

1 000 euro	liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13	7 850	8 685
Liikearvo	15	4 162	4 162
Muut aineettomat hyödykkeet	15	9 614	9 435
Sijoituskiinteistöt	14	92	92
Muut rahoitusvarat	17	26	26
Laskennalliset verosaamiset	18	3 171	3 180
Muut saamiset		174	2
Pitkäaikaiset varat yhteensä		25 089	25 582
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	8 122	7 863
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20	2 852	3 083
Rahavarat	21	567	894
Lyhytaikaiset varat yhteensä		11 541	11 840
Varat yhteensä		36 630	37 422
Oma pääoma ja velat			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	22	6 314	6 314
Omat osakkeet	22	-108	-108
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	22	14 407	14 407
Muuntoerot	22	52	156
Arvonmuutosrahasto	22	-6	-99
Kertyneet voittovarot		-9 499	-8 273
Oma pääoma yhteensä		11 160	12 397
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	18	755	764
Varaukset	24	255	654
Rahoitusvelat	25	0	13 008
Muut pitkäaikaiset velat		65	0
Pitkäaikaiset velat yhteensä		1 075	14 426
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	26	8 697	7 206
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	24	5	2
Varaukset	25	27	6
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	26	15 666	3 385
Lyhytaikaiset velat yhteensä		24 395	10 599
Velat yhteensä		25 470	25 025
Oma pääoma ja velat yhteensä		36 630	37 422

Konsernin rahavirtalaskelma

1 000 euro	liitetieto	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirrat			
Tilikauden tulos		-1 241	-2 132
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	29	1 646	2 330
Korkokulut ja muut rahoituskulut		825	815
Korkotuotot		-23	-57
Osinkotuotot		-2	-1
Verot	11	74	14
Käyttöpääoman muutokset:			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		292	-666
Vaihto-omaisuuden muutos		-259	803
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		1 462	1 908
Maksetut korot		-797	-972
Saadut korot		23	19
Saadut osingot		2	1
Maksetut verot		-60	-25
Liiketoiminnan nettorahavirta		1 942	2 037
Investointien rahavirrat			
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-425	-359
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-1 066	-916
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		15	38
Investoinnit muihin sijoituksiin		-47	0
Investointien nettorahavirta		-1 523	-1 237
Rahoituksen rahavirrat			
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-727	-1 372
Rahoituksen nettorahavirta		-727	-1 372
Rahavarojen muutos		-308	-572
Rahavarat tilikauden alussa		894	1 429
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-19	37
Rahavarat tilikauden lopussa	21	567	894

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	Liitetieto	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Arvonmuutosrahasto	Omat osakkeet	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016		6 314	14 407	-139	-108	101	-6 166	14 409
Tilikauden laaja tulos yhteensä				40		55	-2 132	-2 037
Liiketoimet omistajien kanssa								
Optiojärjestelyt							25	25
Oma pääoma 31.12.2016		6 314	14 407	-99	-108	156	-8 273	12 397
Oma pääoma 1.1.2017		6 314	14 407	-99	-108	156	-8 273	12 397
Tilikauden laaja tulos yhteensä				93		-104	-1 241	-1 252
Liiketoimet omistajien kanssa								
Optiojärjestelyt							15	15
Oma pääoma 31.12.2017	22, 27.5	6 314	14 407	-6	-108	52	-9 499	11 160

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Yhteisön perustiedot

Konsernin emoyritys on Tulikivi Oyj (Y-tunnus 0350080-1). Emoyrityksen kotipaikka on Juuka, ja sen rekisteröity osoite on 83900 Juuka. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.tulikivi.com tai konsernin emoyhtiön pääkonttorista, yllä mainitusta osoitteesta. Tulikivi Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 8.2.2018 tämän tilinpäätöksen julkaistavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakekehenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1.1. Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardia sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpito-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset. Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta

käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja (johdannaisinstrumentit mukaan lukien). Tilinpäätös esitetään tuhansina euroina.

Tulikivi-konserni on noudattanut vuoden 2017 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja:

- Muutokset IAS 7:ään Disclosure Initiative (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla pyritään siihen, että tilinpäätöksen käyttäjät voisivat arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavirtavai- kuteisten ja ei-rahavirtavai- kuteisten velkojen muutoksia. Standardimuutos vaikuttaa konsernitilinpäätöksen liitetietoihin.
- Muutokset IAS 12:een Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selvittävät, että vähennyskelpoisen väliaikaisen eron olemassaolo riippuu yksinomaan omaisuususerän ja sen verotusarvon vertaamisesta tilinpäätöshetkellä, eikä siihen vaikuta mahdolliset tulevat muutokset omaisuususerän kirjanpitoarvossa tai siinä tavassa, kuinka kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy tulevaisuudessa. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Tulikiven konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 12:een*, Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2014–2016 (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Tulikiven konsernitilinpäätökseen.

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 7.2.2018.

Muiden standardimuutosten käyttöönotolla ei arvioida olevan vaikutusta Tulikivi-konsernin tilinpäätökseen.

Tulikivi-konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat:

- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Uusi standardi korvaa nykyiset IAS 18- ja IAS 11-standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen myyntituottojen kirjaamisesta: mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää. IFRS 15:n vaikutuksia konsernitilinpäätökseen on arvioitu mm. seuraavasti: Asiakassopimukset on läpikäyty 5-vaiheisella mallilla, sopimuksista on yksilöity asiakkaille annetut lupaukset, keskeiset IFRS 15:n käsitteet on analysoitu eri tulovirtojen kannalta viisivaiheisen mallin avulla. Lähestymistavaksi on valittu kertyneen vaikutuksen lähestymistapa eli kertynyt vaikutus kirjataan soveltamisen aloitusajankohtana 1.1.2018. Myyntituotot kuvaavat hyvin tavaroiden luovuttamista asiakkaalle ja siitä saatavaa vastiketta. Poikkeuksena kotimaan asennustuotot, koska asennus voidaan laskuttaa

jo yhdessä tuotelaskutuksen kanssa. Standardimuutoksilla ei kuitenkaan tule olemaan merkittävää vaikutusta myynnin tuloutukseen.

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): IFRS 9 korvaa nykyisen IAS 39-standardin. Uuteen standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitoikäisyyden mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty. IFRS 9:n vaikutuksia konsernitilinpäätökseen on arvioitu ja sillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuususeränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaisesti rahoitusleasingin kirjanpitoikäisyyttä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvotetaan enintään USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitoikäisyyttä tulee säilyttämään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Konsernissa on aloitettu standardin vaikutuksien alustava arviointi. Sen mukaan standardimuutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutus-

ta lyhytaikaisten vuokrasopimusten vuoksi konsernin tilinpäätökseen.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaan perustuvia ratkaisuja. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, joita johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa ”Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät”.

1.2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyrityksen Tulikivi Oyj ja kaikki sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen määräysvallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Konsernin keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä.

Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitil-

päätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäisen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tulikivi Oyj omistaa kaikki tytäryrityksensä kokonaan, joten konsernin tulokseen tai omaan pääomaan ei sisälly määräysvallattomien omistajien osuuksia. Konsernin kaikki liiketoimintojen yhdistämiset ovat tapahtuneet ennen uudistetun IFRS 3/2008 voimaantuloa.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääasiallisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappiosta ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen velvoitteiden täyttämiseen.

Osakkuusyrietyssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrietyksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrietyksen tilikauden tuloksista esitetään omana eräänään liikevoiton jälkeen. Vastaa-

vasti konsernin osuus osakkuusyrietyksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (Toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muutettu toimintavaluutan määräisiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muutettu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen käyvän arvon määrittämispäivän kurssia. Muutoin ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on käsitelty tulosvaikutteisesti. Liiketoiminnan kurssivoitot ja –tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja pankkitilien kurssivoitot ja –tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja –kuluihin.

Ulkomaisten konserniyritysten tilinpäätösten muuttaminen

Ulkomaisten konserniyritysten laajojen tuloslas-

kelmien kuluerät on muunnettu euroiksi liiketoimien toteutumispäivien kursseihin ja taseet raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen. Laajan tuloksen muuttaminen eri kurssilla laajassa tuloslaskelmassa sekä taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi osana myyntivoittoa tai –tappiota. Konsernissa ei ole hankittu eikä myyty ulkomaisia tytäryhtiöitä vuosina 2016 - 2017.

Ulkomaisten yksikköjen hankinnasta syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisu on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina. Ne muunnetaan euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen. Ennen 1.1.2004 tapahtuneiden hankintojen liikearvot ja käypien arvojen oikaisu on kirjattu euromääräisinä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla.

Hankintamenuon sisällytetään menot, jotka aiheutuvat välittömästi aineellisen käyttöomaisuuden hankinnasta. Itse valmistetun omaisuuserän hankintamenu sisältää materiaalimenot, työsuhte-etuuksista aiheutuvat välittömät menot sekä muut välittömät menot, jotka johtuvat käyttö-

omaisuuserän saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Ehdot täyttävän aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi omaisuuserän hankintamenoa.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisinä hyödykkeinä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja lukuun ottamatta louhinnan maa-alueita, joista tehdään kiven käyttöön ja läjitysalueiden täyttöaikaan perustuva substanssipoisto. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	25 - 30 vuotta
Rakennelmat	5 vuotta
Prosessikoneet	3 - 15 vuotta
Moottoriajoneuvot	5 - 8 vuotta
Muut	3 - 5 vuotta
Kalusto	3 - 5 vuotta
Sijoituskiinteistöt	10 - 20 vuotta

Omaisuuserän jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan vähintään jokaisen

tilikauden lopussa ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan. Konsernilla ei ole vuosina 2016–2017 ollut tällaisia myytävänä olevaksi luokiteltavia aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksesta syntyvät myyntivoitot ja –tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa. Myyntivoitto/myyntitappio määritetään myyntihinnan ja jäljellä olevan hankintamennon erotuksena.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset, on kirjattu kyseisten hyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana. Sellaiset avustukset, jotka on saatu korvauksiksi jo toteutuneista kuluista, kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana oikeus avustuksen saamiseen syntyy. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt

arvostetaan kertyneillä poistoilla vähennettyyn hankintamenuun.

Aineettomat hyödykkeet

- Liikearvo

1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Konsernissa ei ole 1.1.2010 jälkeen tapahtunut liiketoimintojen yhdistämiä.

1.1.2004–31.12.2009 tapahtuneet yrityshankinnat on kirjattu aikaisemman IFRS-normiston (IFRS 3(2004)) mukaisesti. Ennen vuotta 2004 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo vastaa aiemman tilinpäätös-normiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS-standardien mukaisena oletushankintamenua.

Liikearvoista (ja muista taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä) ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrityksen hankintamenuun. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä arvonalentumisilla.

- Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot merkitään kuluiksi tulosvaikutteisesti. Uusien tai kehittyneempien tuotteiden suunnittelusta johtuvat kehittämismenot aktivoidaan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien, kun kehittämisvaiheen menot ovat luotettavasti määritettävissä, kun tuote on tek-

nisesti toteutettavissa ja kaupallisesti hyödynnettävissä ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja konsernilla on aikomus ja resurssit saattaa kehitystyö loppuun. Aktivoituiden kehittämismenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Hyödykkeestä aloitetaan kirjata poistoja heti kun hanke käynnistyy. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aktivoituiden kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenuun kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettynä. Aktivoitujen kehittämismenojen taloudellinen vaikutusaika on 5 vuotta, jonka kuluessa aktivoituiden menot kirjataan tasapoistoina kuluksi.

- Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot

Vuolukivivarantojen etsinnästä ja arvioinnista aiheutuneet menot aktivoidaan pääsääntöisesti. Vuolukivivarantojen etsinnästä ja arvioinnista aiheutuneet menot kirjataan kuitenkin laajaan tuloslaskelmaan kuluiksi silloin kun kyseisten vuolukivivarantojen kaupalliseen hyödyntämiseen katsotaan liittyvän merkittävää epävarmuutta. Aktivoitavia menoja ovat maaperätutkimuksista, koeporauksista, kaivantojen tekemisestä ja näytteiden ottamisesta syntyneet menot, samoin menot sellaisista toiminnoista, jotka liittyvät mineraalivarannon erottamisen teknisen toteutettavuuden ja kaupallisen elinkelpoisuuden arvioimiseen. Aktivoituiden etsintä- ja arviointimenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä han-

kintamenoon ja poistetaan 5 -10 vuoden aikana. Nimike luokitellaan taseen aineettomien hyödykkeiden alaryhmään mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot siihen saakka, kun vuolukivivarannon erottamisen tekninen toteuttavuus ja kaupallinen elinkelpoisuus pystytään osoittamaan. Sen jälkeen kyseiselle vuolukivivarannolle aktivoidut etsintä- ja arviointimenot siirretään muihin aineettomiin hyödykkeisiin. Vuolukivivarantojen etsintää ja arviointia tehdään vasta siinä vaiheessa, kun asiaa varten on saatu Työ- ja elinkeinoministeriöltä valta.

- Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johutuva odotettavissa oleva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Vuolukivi-louhosalueiden avaamisesta ja niille johtavien teiden sekä patojen, altaiden ja muiden apurakennelmien rakentamisesta aiheutuneet menot aktivoidaan. Louhosalueen avaaminen voi kestää useita vuosia. Louhosalueen ja altaiden ja muiden louhoksen apurakennelmien poistaminen aloitetaan silloin, kun louhos on valmis ja otetaan tuotantokäyttöön, ja ne poistetaan louhoksen käyttöajan eli kivien irrotusajan kuluessa substanssipoistoin. Kiven irrotusaika vaihtelee louhoksittain, ja se voi kestää kymmeniä vuosia. Substanssipoiston määrä on hankintameno osa, joka vastaa raportointikauden aikana irrotettujen kivien osuutta louhoksen arvioidusta kokonaiskivimäärästä. Tuotantovaiheessa olevien louhosten jäljellä oleva substanssipoisto aika vaihtelee kymmenestä kahteenkymmeneen vuoteen. Teiden ja patojen rakentamismenojen poistot aloitetaan niiden rakentamisvuonna.

Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoisuutena kuluksi tulosvaikutteisesti niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muiden aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Patentit ja tavaramerkit	5 -10 vuotta
Kehittämismenot	5 vuotta
Jakelutie	10 vuotta
Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot	5 - 10 vuotta
Louhosalueet ja altaat	substanssipoistot
Louhosalueiden tiet ja padot	5 - 15 vuotta
ATK-ohjelmistot	3 - 10 vuotta
Muut	5 vuotta

Tulisijatavaramerkin taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska tavaramerkin on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai nettorealisoitavaksi sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Hankintameno määritetään keskihintaperiaatteen mukaisesti. Louhuttujen raakalohkareiden hankintamenoon vaikuttaa osaltaan kiven saanto-prosentti. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetaan kaikki ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä systemaattisesti kohdistetusta osuudesta valmistuksen

muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella. Nettorealisoitavaksi on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vuokrasopimukset

- Konserni vuokralle ottajana

Konsernin vuokrasopimukset ovat sopimuksia, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, joten ne käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokraajan kuluessa. Silloin kun vuokrasopimus sisältää sekä maa- aluetta että rakennuksia koskevia osuuksia, on kunkin osuuden luokittelu rahoitusleasingisopimukseksi tai muuksi vuokrasopimukseksi arvioitu erikseen. Konsernilla ei ole rahoitusleasingisopimuksia.

- Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet on vuokrattu muilla kuin rahoitusleasing-sopimuksilla. Hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin tai sijoituskiinteistöihin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusaihana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Osa konsernin vuokralle ottamista hyödykkeistä on edelleen vuokrattuja. Vuokratuotot merkitään tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokraajan kuluessa.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko viitteitä siitä, että jon-

kin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Aktivointu- jen mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenojen arvonalentumista arvioidaan myös aina ennen ko. menojen luokittelun muutosta. Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa ja pitkälle riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Sellaiset konsernin yhteiset omaisuuserät, jotka palvelevat useita rahavirtaa tuottavia yksiköitä, eivätkä tuota erillistä rahavirtaa, on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille järkevällä ja johdonmukaisella tavalla ja testataan osana kutakin rahavirtaa tuottavaa yksikköä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteis-

ti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasausheiteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutoksia arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Työsuhde-etuudet

- Eläkevelvoitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi ja maksu pohjaisiksi järjestelyiksi. Maksu pohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erillisille yksiköille. Konsernilla ei ole oikeudellisia eikä tosiasiallisia veloitteita lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksu pohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset merkitään tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee. Konsernin kaikki eläkejärjestelyt ovat maksu pohjaisia.

- Osakeperusteiset maksut

Tulikiven johdolle ja avainhenkilöille on käytössä

optiojärjestelmä. Vuodelle 2017 asetettua käyttökatetavoitetta ei saavutettu, joten vuodelle 2017 ei jaettu optioita.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja veloitteeseen liittyvistä riskeistä. Varausten määrä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä. Varausten muutokset merkitään tuloslaskelmaan samaan erään kuin varaus on alun perin kirjattu.

Takuuvaraus kirjataan, kun takuuehdon sisältävä tuote myydään. Takuuvarauksen määrä perustuu kokemukseräiseen tietoon takuumenojen toteutumisesta.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut suunnitelman keskeisistä kohdista niille, joihin järjestely vaikuttaa. Konsernin jatkuvaan toimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun veloitteen täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Konsernilla on ympäristölainsäädännön perusteella tehdas- ja louhosalueiden alkuperäiseen

tilaan palauttamiseen liittyviä veloitteita. Konsernitilinpäätökseen on arvioitavissa olevista ympäristövelvoitteista kirjattu varaus.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot ja laskennalliset verot

Verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin tai muihin laajaan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassa olevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaiканаan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon.

Tytäryrityksiin ja osakkuusyrityksiin tehdyistä sijoituksista kirjataan laskennallinen vero, paitsi milloin konserni pystyy määrittämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan eikä väliaikainen ero todennäköisesti purkautu ennakoitavissa

sa olevassa tulevaisuudessa.

Konsernissa merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, johdannaissopimusten arvostamisesta käypään arvoon, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja liiketoimintojen hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuksista.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättymispäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, jotka on siihen mennessä käytännössä hyväksytty.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen kirjaamis edellytykset arvioidaan tältä osin aina jokaisen raportointikauden päättymispäivänä.

Kertaluonteiset erät

Raportointikausien välisen vertailukelpoisuuden vuoksi konserni luokittelee taloudellisessa raportoinnissaan tietyt kulu- ja tuottoerät kertaluonteiseksi. Konserni esittää kertaluonteisina erinä konsernin liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut ja tuotot, kertaluonteiset liikearvon ja omaisuuserien arvonalentumistappiot sekä muut poikkeukselliset erät, jotka olennaisesti vääristävät konsernin perusliiketoiminnan kannattavuuden vertailukelpoisuutta.

Tuloutusperiaatteet

Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot käypää arvoon arvostettuina välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla oikaistuin.

- Myytyt tavarat ja palvelut

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Tuotot asennustoiminnasta ja muista palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan ja taloudellisen hyödyn saaminen palveluista on todennäköistä.

- Vuokratuotot

Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle.

- Pitkäaikaisankkeet

Konsernilla ei ole ollut pitkäaikaisankkeita vuosina 2016 ja 2017.

- Korot ja osingot

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Konsernilla ei ollut myytävänä olevaksi luokiteltuja pitkäaikaisia omaisuuseriä tai lopetettuja toimintoja vuosina 2016 ja 2017.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

- Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen

perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä.

Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä, joka on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin.

Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat –ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai jotka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Luokittelua voidaan muuttaa vain harvinaisissa erityistilanteissa. Jälkimmäiseen ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvarat, joita hallinnoidaan käypään arvoon perustuen tai rahoitusvaroihin kuuluvat erät, joihin liittyy yksi tai useampi kytketty johdannainen, jotka muuttavat sopimuksen rahavirtoja merkittävästi, jolloin koko yhdistelmäinstrumentti arvostetaan käypään arvoon. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Johdannaiset, jotka eivät ole takaus-sopimuksia tai jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset sekä 12 kuukauden kuluessa erääntyvät rahoitusvarat sisälty-

vät lyhytaikaisiin varoihin. Konsernilla ei ole ollut kytkettyjä johdannaisia eikä takaus-sopimuksina pidettäviä johdannaisia vuosina 2016 ja 2017. Ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu raportointikauden päättymispäivänä noteerattuun markkinahintaan. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot määritetään vastaisten rahavirtojen nykyarvona ja valuuttatermiinisopimukset puolestaan arvostetaan raportointikauden päättymispäivän valuuttatermiinikursseihin. Arvostettaessa johdannaisia ja muita rahoitusinstrumentteja, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteina, konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvonmäärittämissä menetelmiä. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka konsernilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen ja ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Konsernilla ei ollut eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia vuosina 2016 ja 2017.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä, ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaan luokittele myytävissä oleviksi. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Ne sisältyvät

taseessa myyntisaamiset ja muut saamiset –ryhmään luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluessa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitettu alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättymispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat voivat koostua osakkeista ja korollisista sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon, tai milloin käypä arvo ei ole määritettävissä luotettavasti, hankintameno. Sijoituksen käypä arvo määritellään sijoituksen ostokurssin perusteella. Mikäli myytävissä oleville rahavaroille ei ole noteerattuja kurseja, konserni soveltaa niiden arvostukseen erilaisia arvostusmenetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi viimeaikaiset riippumattomien tahojen väliset kaupat, diskonttatut rahavirrat tai muiden samankaltaisten instrumenttien arvostukset. Tässä hyödynnetään yleensä markkinoilta saatua tietoa ja mahdollisimman vähän konsernin itsensä määrittelemiä osatekijöitä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman erässä Arvonmuutosrahasto verovaikutus huomioon ottaen. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tulosvaikutteisiksi luokitellun muutoksesta johtavana oikaisuna silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevien korkosijoitusten korkotuotot kirjataan rahoitustuottoihin

käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Konsernilla ei ollut myytävissä olevia rahoitusvaroja vuosina 2016 eikä 2017.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaa-dittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvonmuutosten riski on vähäinen. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankintajankohdasta lukien.

- Rahoitusvarojen arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Mikäli osakesijoitusten käypä arvo on alittanut hankintamenon merkittävästi ja konsernin määrittelemän ajanjakson, tämä on osoitus myytävänä olevan osakkeen arvonalentumisesta. Jos arvonalentumisesta on näyttöä, arvomuutosrahastoon kertynyt tappio siirretään tulosvaikutteiseksi eräksi. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvonalentumistappiota ei peruuteta tulosvaikutteisesti, kun taas korkoinstrumentteihin kohdistuneen arvonalentumistappion myöhempi peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perittyä täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuoritusten

viivästyminen yli 90 päivää ovat näyttöä myyntisaamisten arvonalentumisesta. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella, ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään jaksotettuun hankintamenuun arvostettavien rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat, lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoitetaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenua silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainasitoumuksiin liittyvät järjestelypalkkiot kirjataan transaktiomenoiksi siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että koko lainasitou-

mus tai osa siitä tullaan nostamaan. Tällöin palkkio merkitään taseeseen, kunnes laina nostetaan. Lainan noston yhteydessä lainasitoumuksiin liittyvä järjestelypalkkio merkitään osaksi transaktiokuluja. Siltä osin kuin on todennäköistä, että lainasitoumusta ei tulla nostamaan, järjestelypalkkio kirjataan ennakkomaksuksi maksuvalmiuteen liittyvästä palvelusta ja jaksotetaan kuluksi lainasitoumuksen ajanjaksolle.

Kaikkien rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja käypien arvojen määrittelyperusteet on esitetty liitetiedossa 28. Rahoitusvarojen ja -velkojen tasearvot arvostusryhmittäin sekä niiden käyvät arvot.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli, ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteiden sopimusten käyvän arvon suojausinstrumentteina tai valtuuttamiseksi suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteiden sopimusten käyvän arvon suojausinstrumentteina tai valtuuttamiseksi suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteiden sopimusten käyvän arvon suojausinstrumentteina tai valtuuttamiseksi suojatun erän kanssa.

Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstru-

menttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloitettaessa ja vähintään joka tilinpäätöksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

- Käyvän arvon suojaukset

Käyvän arvon suojauksen ehdot täyttävien johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Samalla tavalla käsitellään suojauksen kohteena olevan omaisuus- tai velkaerän käyvän arvon muutokset suojatun riskin osalta. Konsernilla ei ollut käyvän arvon suojauksen ehdot täyttäviä johdannaissopimuksia vuosina 2016 eikä 2017.

- Rahavirran suojaukset

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaissopimusten tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman arvomuutosrahastossa. Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteiseksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Ennakoitua valuuttamääräistä myyntiä suojaavien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan myynnin oikaisuksi myynnin toteutuessa. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus merkitään tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Mikäli suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin kuulumatoman omaisuuserän, kuten aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjaamiseen, omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot siirretään kyseisen omaisuuserän hankintamenon oikaisuksi.

Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojaus-

instrumentti eräänny tai se myydään tai kun suo-
jauslaskennan soveltamedellytykset eivät enää
täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai
tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes
ennakoitu liiketoimi toteutuu. Kuitenkin, jos enna-
koidun suojatun liiketoimen ei enää odoteta to-
teutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai
tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.
Suojausinstrumenttien käyvät arvot on esitetty
liitetiedossa kohdassa 28. Arvonmuutosrahaston
muutokset on esitetty liitetiedossa 10.2 Muut
laajan tuloksen erät.

Omat osakkeet

Jos Tulikivi Oyj hankkii takaisin omia oman pää-
oman ehtoisia instrumenttejaan, näiden instru-
menttien hankintameno vähennetään omasta
pääomasta.

Liikevoittovoitto/liiketulos

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen –standardi ei
määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on
määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on net-
tosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lii-
sätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään
ostokulut oikaistuina valmiiden ja keskeneräisten
tuotteiden varastojen muutoksella sekä omaan
käyttöön valmistuksesta syntyneillä kuluilla, vä-
hennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kul-
lut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot
sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin
edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liike-
voiton alapuolella. Kurssierot ja johdannaisten
käypien arvojen muutokset sisältyvät liikevoit-
toon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvis-
tä eristä; muuten ne on kirjattu rahoituseriin. Ne-
gatiivinen liikevoitto on esitetty raportoinnissa
nimellä liiketulos.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään
tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joi-
den lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvi-
oista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttä-
mään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaat-
teiden soveltamisessa.

- Arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt
arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näke-
mykseen raportointikauden päättymispäivä-
nä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat koke-
mukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpää-
töshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletuk-
set, jotka liittyvät muun muassa konsernin ta-
loudellisen toimintaympäristön odotettuun
kehitykseen myynnin ja kustannustason kan-
nalta. Konsernissa seurataan arvioiden ja olet-
tamusten toteumista sekä näiden taustalla
olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yh-
dessä liiketoimintayksikköjen kanssa käyttä-
mällä useita, sekä sisäisiä että ulkoisia tietoläh-
teitä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten
muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikau-
della, jonka aikana arviota tai olettamusta kor-
jataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Konsernissa ne keskeiset tulevaisuutta kos-
kevat oletukset ja sellaiset raportointikauden
päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset
epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkit-
tävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvo-
jen muuttumisesta olennaisesti seuraavan ti-
likauden aikana, liittyvät laskennallisiin ve-
rosaamisiin, vaihto-omaisuuden arvostukseen
ja louhoksiin liittyviin omaisuuseriin, liiketoi-

mintojen yhdistämisissä hankittujen hyödyk-
keiden käyvän arvon määrittämiseen sekä ar-
vonalentumistestaukseen, jota on tarkemmin
selostettu alla. Konsernin johto on katsonut
näiden tilinpäätöksen osa-alueiden olevan
keskeisimmät, sillä niitä koskevat laatimisperi-
aatteet ovat konsernin näkökulmasta moni-
mutkaisimmat ja niiden soveltaminen edellyt-
tää eniten merkittävien arvioiden ja oletusten
käyttämistä esimerkiksi omaisuuserien arvos-
tamisessa. Lisäksi näillä tilinpäätöksen osa-
alueilla käytettyjen oletusten ja arvioiden
mahdollisten muutosten vaikutusten on arvi-
oitu olevan suurimmat.

- Arvonalentumistestaus

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen
arvonalentumisen varalta liikearvo, kesken-
eräiset aineettomat hyödykkeet ja ne aineet-
tomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton ta-
loudellinen vaikutusaika, sekä arvioidaan viit-
teitä aineellisten ja aineettomien hyödykkei-
den arvonalentumisesta jokaisena raportoin-
tikauden päättymispäivänä. Lisäksi mineraali-
varantojen etsintä- ja arviointimenojen osalta
arvonalentumista arvioidaan luokittelun muu-
toksen yhteydessä. Rahavirtaa tuottavien yk-
siköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on
määritetty käyttöarvoon perustuvien laskel-
mien avulla. Näiden laskelmien laatiminen
edellyttää arvioiden käyttämistä, erityisesti
rahavirtaa tuottavien yksiköiden tulevaisuu-
den kasvuennusteiden ja kannattavuuden
muutosten osalta.

Lisätietoa kerrytettävissä olevan rahamäärän
herkkyydestä käytettyjen oletusten muutok-
sille on annettu liitetietojen kohdassa 16.3.
Arvonalentumistestaus.

1 000 euro

2. Segmentit

Konsernissa on suoritettu tulosparannusohjelman yhteydessä organisaatorakenteiden yksinkertaistaminen, jossa tulisi- ja sisustuskiviliiketoiminta integroitiin. Tämän vuoksi konserni ei enää raportoi erillisinä näitä segmenttejä vuoden 2014 alusta alkaen.

2.1. Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot 2017

	Suomi	Muu Eurooppa	USA	Konserni yhteensä
Tuotot	13 364	15 105	812	29 281
Pitkäaikaiset varat	25 008	81	0	25 089
2016				
Tuotot	15 520	14 263	702	30 485
Pitkäaikaiset varat	25 519	63	0	25 582

Pitkäaikaiset varat sisältävät muut pitkäaikaiset varat kuin rahoitusinstrumentit ja laskennalliset verosaamiset.

Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaiden sijainnin mukaan ja varat esitetään varojen sijainnin mukaan. Ulkoisilta asiakkailta saadut myyntituotot on esitetty IFRS-säännösten mukaisesti.

2.2. Tiedot tärkeimmistä asiakkaista

Konsernin tuotot jakaantuivat siten, etteivät tuotot yhdenkään ulkoisen asiakkaan osalta ylittäneet 10 prosenttia konsernin tuotoista vuonna 2017 (2016).

3. Liikevaihto

	2017	2016
Tuotot tavaroiden myynneistä	26 942	28 251
Tuotot palveluista	2 339	2 234
Liikevaihto yhteensä	29 281	30 485

4. Liiketoiminnan muut tuotot

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	5	23
Muut tuottoerät	300	314
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	305	337

5. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Palkat	-9 070	-8 989
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-1 198	-1 481
Muut henkilösivukulut	-372	-654
Osakkeina toteutettavat ja maksettavat optiot	-15	-25
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut yhteensä	-10 655	-11 149

Uudelleenjärjestelyvaraus, liitetieto 24, sisältää 372 (572) tuhatta euroa varausta työsuhde-etuuksiin, vielä maksamatta oleviin kuluihin. Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetietojen kohdassa 34.3. Johdon työsuhde-etuudet.

5.1. Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella

Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella yhteensä	208	209
Konsernin henkilökunta 31.12.	258	269

1 000 euro	2017	2016
6. Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Tavaramerkit	-12	-91
Aktivoidut kehittämismenot	-430	-502
Muut aineettomat hyödykkeet	-255	-366
Substanssipoistot*)	-156	-108
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	-853	-1 067
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset	-447	-482
Koneet ja kalusto	-750	-774
Moottoriajoneuvot	-13	-24
Substanssipoisto maa-alueista *)	-17	-36
Muut aineelliset hyödykkeet	-17	-89
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	-1 244	-1 405
Sijoituskiinteistöt		
Rakennukset	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 097	-2 472

*) Konserni soveltaa poistojen laskennassa kivilouhosten, saostusaltaiden ja kaivosoikeuksien osalta kiven käyttöön perustuvaa substanssipoistomenetelmää. Maa-alueista tehdään substanssipoisto kiven käyttöaikaan tai läjitysalueen täyttöaikaan perustuen.

7. Liiketoiminnan muut kulut

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot ja romutukset	-57	-18
Vuokratulot	-1 093	-1 261
Kiinteistökulut	-299	-388
Markkinointikulut	-1 421	-1 638
Valmistuksen muut muuttuvat kulut	-2 091	-2 139
Muut kuluerät	-2 150	-2 182
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-7 111	-7 626

7.1. Tutkimusmenot

Kuluiksi kirjatut tutkimusmenot olivat nettomäärältään yhteensä 497 (484 vuonna 2016) tuhatta euroa.

7.2. Tilintarkastajien palkkiot

KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus	65	57
Muut palkkiot	9	8
Tilintarkastajien palkkiot yhteensä	74	65

Tulikivi Oyj:n lakisääteinen tilintarkastaja KPMG Oy Ab ei ole tilikaudella suorittanut EU asetuksen 537/2014 tarkoittamia muita kuin tilintarkastuspalveluita.

1 000 euro	2017	2016
8. Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	2	1
Valuuttakurssivoitot	5	26
Korkotuotot myyntisaamisista	10	3
Muut korkotuotot	8	28
Rahoitustuotot yhteensä	25	58
9. Rahoituskulut		
9.1. Tulosvaikutteisesti kirjatut erät		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista rahoituslaineista ja muista veloista	-621	-621
Valuuttakurssitappiot	-6	-34
Muut rahoituskulut	-19	-160
Rahoituskulut yhteensä	-825	-815

Valuuttakurssieroja on kirjattu tuloslaskelmassa liikevaihtoon ja ostoihin yhteensä seuraavasti: tappio 2 tuhatta euroa vuonna 2017 (tappio 8 tuhatta vuonna 2016).

10. Muut laajan tuloksen erät

Rahoitusinstrumentteihin liittyvät muihin laajaan tuloksen eriin kirjatut erät ovat seuraavat:

	2017			2016		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	93	0	93	75	-35	40
Muuntoerot	-104	0	-104	55	0	55
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-11	0	-11	130	-35	95

11. Tuloverot

	2017	2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	74	14
Laskennalliset verot	0	0
Tuloverot yhteensä	74	14

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla (20%) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

Tulos ennen veroja	-1 167	-2 118
Verot laskettuna kotimaan verokannalla 20%	233	424
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	6	-7
Verovapaat tulot	4	0
Vähennyskelvottomat kulut	-27	-11
Verotuksellisista tappioista kirjaamattomat laskennalliset verot	-345	-313
Pakollisista varauksista kirjaamattomat laskennalliset verot	-76	-95
Muut	21	-12
Verot tuloslaskelmassa	-74	-14

1 000 euro		2017	2016
------------	--	------	------

12. Osakekohtainen tulos

Emoyhtiön osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos keskimääräisellä osakeantioikaistujen osakkeiden lukumäärällä.

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos (1 000 euro)		-1 241	-2 132
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana		59 747 043	59 747 043
Laimentamaton/laimennettu osakekohtainen tulos (euro/osake)		-0,02	-0,03

13. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet 2017

	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Moottori-ajoneuvot	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 288	15 087	15 530	1 516	1 807	160	35 388
Lisäykset	0	8	576	0	0		584
Vähennykset	-4	0	-81	-90	0	-115	-290
Kurssierot ja muut oikaisut	0	0	-4	0	0	0	-4
Hankintameno 31.12.	1 284	15 095	16 021	1 426	1 807	45	35 678
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-472	-10 789	-13 100	-1 487	-854	0	-26 702
Poistot	-17	-447	-750	-13	-17	0	-1 244
Kurssierot ja muut oikaisut	0	0	1	0	0	0	1
Vähennysten kertyneet poistot	0	0	27	90	0	0	117
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-489	-11 236	-13 822	-1 410	-871	0	-27 828
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	816	4 298	2 430	29	953	160	8 686
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	795	3 859	2 199	16	936	45	7 850

Konsernin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvien tuotannon koneiden/laitteiden hankintamenoa vielä poistamatta oleva osa oli 2 063 (2 216) tuhatta euroa.

Koneiden ja kaluston vähennykset ja vähennysten kertyneet poistot sisältävät 53 tuhatta euroa romutuksia (20 557 tuhatta vuonna 2016). Konsernissa siirrytään uuteen käyttöomaisuuskirjanpito-ohjelmaan vuonna 2018. Loppuunpoistettuja nimikkeitä on romutettu käyttöomaisuuskirjanpidon selkeyttämiseksi vuonna 2016. Romutuksilla ei ole suurta vaikutusta käyttöomaisuuden kirjanpitoarvoon. Koneissa ja laitteissa oli 20 tuhatta euroa keskeneräistä käyttöomaisuutta (0 euroa vuonna 2016).

Konserni sai julkisia avustuksia 160 tuhatta vuonna 2017 aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin (ei avustuksia vuonna 2016).

2016	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Moottori-ajoneuvot	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 288	15 272	35 989	1 880	2 984	0	57 413
Lisäykset	0	0	192	21	0	160	373
Vähennykset	0	-185	-20 651	-385	-1 187		-22 408
Kurssierot ja muut oikaisut	0	0	0	0	10	0	10
Hankintameno 31.12.	1 288	15 087	15 530	1 516	1 807	160	35 388
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-436	-10 492	-32 971	-1 840	-1 942	0	-47 681
Poistot	-36	-482	-774	-24	-89	0	-1 405
Kurssierot ja muut oikaisut	0	0	0	-8	0	0	-8
Vähennysten kertyneet poistot	0	185	20 645	385	1 177	0	22 392
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-472	-10 789	-13 100	-1 487	-854	0	-26 702
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	852	4 780	3 018	40	1 042	0	9 732
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	816	4 298	2 430	29	953	160	8 686

1 000 euro						
				2017	2016	
				Rakennukset	Rakennukset	
14. Sijoituskiinteistöt						
Rakennukset						
Hankintameno 1.1. ja 31.12.				28	28	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1. ja 31.12.				-28	-28	
Kirjanpitoarvo 1.1. ja 31.12.				0	0	
Sijoituskiinteistöjen (rakennukset) kirjanpitoarvo 31.12.				0	0	
Maa-alueet						
Hankintameno 1.1.				92	92	
Kirjanpitoarvo 1.1. - 31.12.				92	92	
Sijoituskiinteistöjen (maa-alueet) kirjanpitoarvo 31.12.				92	92	
Käypä arvo *)				92	92	
Sijoituskiinteistöjen (maa-alueet ja rakennukset) kirjanpitoarvo yhteensä 31.12.				92	92	

*) Kiinteistöjen arvo perustuu kiinteistönvälittäjän lausuntoon niiden kiinteistöjen osalta, joilla on markkina-arvo toimivilla markkinoilla. Konserni on luokitellut kaikkien sijoituskiinteistöjensä käypien arvojen hierarkian tasoksi 3, koska havainnoitavissa olevia markkinatietoja ei ole kattavasti käytettävissä käypää arvoa määritettäessä.

1 000 euro

15. Aineettomat hyödykkeet

15.1. Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet 2017

	Liikearvo	Patentit ja tavaramerkit	Kehittämismenot	Sisäisesti aikaansaadut aineettomat hyödykkeet	Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot	Louhosalueet ja kaivospiirit	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 162	3 386	4 573	5 677	123	3 156	5 169	26 246
Lisäykset	0	2	0	298	0	124	73	497
Aktivoidut kehittämismenot	0	0	536	0	0	0	0	536
Hankintameno 31.12.	4 162	3 388	5 109	5 975	123	3 280	5 242	27 279
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0	-712	-3 733	-3 254	-97	-999	-3 855	-12 650
Poistot	0	-12	-430	-118	-2	-78	-213	-853
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0	-724	-4 163	-3 372	-99	-1 077	-4 068	-13 503
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	4 162	2 674	840	2 423	26	2 157	1 314	13 596
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	4 162	2 664	946	2 603	24	2 203	1 174	13 776

Sisäisesti aikaansaadut aineettomat hyödykkeet ovat uusien louhosten avaamisesta ja altaiden rakentamisesta aiheutuneita menoja. Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvoon sisältyy louhosten avaamisesta syntyneitä menoja yhteensä 4 829 (4 606) tuhatta euroa. Louhosalueiden avaamisesta syntyneet menot ovat muutamia euroja/m³ kyseessä olevia louhosten kivivaroja kohden. Kirjanpitoarvo on kunkin louhoksen tasearvo tilinpäätöspäivänä. Tasearvo sisältää louhoksen avauksustannukset, kaivospiirimaksut, saostusaltaat ja kohdistettavissa olevien teiden tasearvot.

Muut aineettomat hyödykkeet ovat lisensejä, atk-ohjelmistoja, liittymismaksuja ja asfaltoinnista ja porteista tulleita kuluja.

Konserni ei saanut julkisia avustuksia vuonna 2017 eikä 2016 kehittämismenoihin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin.

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoissa ei ollut luokittelun muutosta eli siirtoa muihin aineettomiin hyödykkeisiin tilikauden aikana eikä vertailuvuonna. Tuloslaskelmaan suoraan kirjattuja mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoja ei ollut vuonna 2017 eikä 2016.

Aineettomissa hyödykkeissä ei ollut vähennyksiä/vähennysten kertyneitä poistoja vuonna 2017 (5 115 tuhatta euroa vuonna 2016).

Aineettomissa hyödykkeissä ei ollut tilikauden päättyessä keskeneräistä käyttöomaisuutta.

2016	Liikearvo	Patentit ja tavaramerkit	Kehittämismenot	Sisäisesti aikaansaadut aineettomat hyödykkeet	Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot	Louhosalueet ja kaivospiirit	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 174	3 512	4 188	6 547	388	4 253	7 554	30 616
Lisäykset	0		0	269	0	10	92	371
Aktivoidut kehittämismenot	0	0	538	0	0	0	0	538
Vähennykset	-12	-126	-153	-1 217	-265	-1 029	-2 477	-5 279
Hankintameno 31.12.	4 162	3 386	4 573	5 599	123	3 234	5 169	26 246
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0	-747	-3 384	-4 366	-348	-1 951	-6 054	-16 850
Poistot	0	-91	-502	-105	-14	-77	-278	-1 067
Vähennysten kertyneet poistot	0	126	153	1 217	265	1 029	2 477	5 267
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0	-712	-3 733	-3 254	-97	-999	-3 855	-12 650
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	4 174	2 765	804	2 181	40	2 302	1 500	13 766
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	4 162	2 674	840	2 345	26	2 235	1 314	13 596

1 000 euro

16. Liikearvo ja tavaramerkki

16.1. Liikearvon kohdistaminen

Konsernin liikearvo on 4,2 (4,2) miljoonaa euroa. Siitä on kohdistettu 3,5 miljoonaa euroa Kermansavi-uuneihin ja 0,6 miljoonaa euroa sisustuskiville, jotka muodostavat erilliset rahavirtaa tuottavat yksiköt.

Kermansavi Oy:n hankinnan yhteydessä saadun Kermansavi-tavaramerkin arvosta, 3,2 miljoonasta eurosta, on kohdistettu Kermansavi-uuneihin 2,7 miljoonaa euroa ja astiat -yksikölle 0,5 miljoonaa euroa, joka on poistettu kokonaisuudessaan aikaisempina vuosina arvonalentumistestauksissa esilletulleina arvonalentumistappioina. Tavaramerkin taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi. Kermansavi-uunien tavaramerkin vahva tunnettuus tukee johdon käsitystä siitä, että tavaramerkki vaikuttaa rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan

Liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvot jakaantuivat seuraavasti:	Sisustuskivet	Kermansavi-uunit
2017		
Liikearvo	632	3 542
Tavaramerkki		2 712
Yhteensä	632	6 254
2016		
Liikearvo	632	3 542
Tavaramerkki		2 712
Yhteensä	632	6 254

16.2. Arvonalentumistappioiden kohdistaminen ja kirjaaminen

Päättyneellä tilikaudella ei kirjattu arvonalentumistappioita.

16.3. Arvonalentumistestaus

Arvonalentumistestauksessa liiketoimintojen kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Arvonalentumistestauksissa on käytetty, ennen veroja määritettyä diskonttauskorkoa Kermansavi-uuneissa 10,8 (11,0 v. 2016) ja sisustuskivissä 10,4 (10,8) prosenttia, joka vastaa keskimääräistä painotettua pääomakustannusta riskillisellä huomioituna. Kermansavi-uuneissa 5 prosentin liikevaihdon kasvattaminen perustuu talopakettiyriyten kanssa solmittuihin sopimuksiin ja uuteen mallistoon. Myyntikatteeseen saadaan parannusta ostokaakeleihin siirtymisen seurauksena, sekä luukkujen ja muiden osto-osien kilpailuttamisella. Kotimaan jakelutie rakenteen yksinker taistaminen, kysyntätilanteen mukaiset lomautukset niin tehtaisa kuin toimihenkilöissä ja vuonna 2017 aloitetut tehostamistoimenpiteet alentavat merkittävästi muuttuvia ja kiinteitä kustannuksia niin Kermansavi-uuneissa kuin sisustuskivissä. Sisustuskivissä 5 prosentin liikevaihdon kasvu perustuu parantuneisiin uudis- ja korjausrakentamisen näkyymiin. Kermansavi-uuneissa ja sisustuskivissä on käytetty termiaalivuoden lukuina ajanjakson keskimääräisiä lukuja.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat olivat seuraavat:

1. Liiketulos

Kermansavi-uunien liiketuloksen ennustetaan hieman paranevan malliston uudistamisen ja konsernissa toteutettavien tehostamistoimien seurauksena. Sisustuskivien liiketuloksen ennustetaan paranevan toiminnan tehostamisen myötä.

2. Diskonttauskorko - Määritetty painotettuna keskimääräisenä pääomakustannuksena (WACC), jolloin koko pääoman kustannus on oman ja vieraan pääoman kustannusten painotettu keskiarvo riskillisellä huomioituna.

1 000 euro						
Diskonttaus korko ja kasvu-olettama	Sisustuskiivet				Kermansavi-uunit	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Diskonttaus korko	10,4	10,8	10,8	11,0		
Kasvuprosentti (keskimäärin ennustejaksolla)	5,0	5,0	5,0	5,0		
Tehdyillä oletuksilla kerryttävissä oleva rahamäärä ylitti kirjanpitoarvon seuraavasti:					2017	2016
Sisustuskiivet					1777	813
Kermansavi-uunit					685	575
Arvon alentumistestauksen herkkyysoanalyysit						
Herkkyysoanalyysissä ei ole huomioitu mahdollisia muuttujan muutoksesta aiheutuvia seurannaisvaikutuksia muihin tekijöihin. Tulosuutos on testattu liike-tulos -tasolla.						
1. Vaikutus arvonalentumisen määrään, jos diskonttaus korko nousee 1 prosenttiyksikön tai tulos jää 20 % astetta tavoitetta alaisemmaksi.						
	Diskonttaus korko		Liike-tulosmuutos, % asetetuista tavoitteista			
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Sisustuskiivet	-	-	-	-	-	-
Kermansavi-uunit	-284	-502	-1 075	-1 485		
Kermansavi uuneissa 0,68 (0,47) prosenttiyksikön ja Sisustuskiivissä 12,3 (4,81) prosenttiyksikön koron nousu johtaisi arvonalentumiskirjaukseen. Kermansavi-uuneissa 0,84 (0,76) prosenttiyksikön ja Sisustuskiivissä 4,93 (2,26) prosenttiyksikön lasku liikevoittoprosentissa johtaisi arvonalentumiskirjaukseen.						

16.4 Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot kuuluvat tulisijat -liiketoimintaan. Aktivoitujen etsintä- ja arviointimenojen kirjanpitoarvo on 24 (26) tuhatta euroa. Arvon alentumistestaus suoritetaan aina kyseisten menojen luokittelun muutoksen yhteydessä sekä jos arvonalentumisesta muutoin on viitteitä. Luokittelun muutos on käsitelty tarkemmin tilinpäätöksen laatisperiaatteissa kohdassa Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot.

17. Muut rahoitusvarat

	2017	2016
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Tasearvo 1.1.	26	26
Tasearvo 31.12.	26	26

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sijoituksia noteeraamattomiin osakkeisiin. Ne arvostetaan hankintamenoon, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

1 000 euro						
18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat						
Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana:	1.1.2017	Kirjattu tulosvaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaa	Kurssierot	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:						
Varaukset	0	0	0	0	0	0
Vähennyskelpoiset tappiot	1 413	-191	0	0	0	1 221
Kertyneet, verotuksessa vielä vähentämättömät poistot	1 556	183	0	0	0	1 739
Arvonmuutosrahaston muutoksesta	0	0	0	0	0	0
Muut erät	211	-1	0	0	0	210
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	3 180	-9	0	0	0	3 170
Laskennalliset verovelat:						
Aineettomien hyödykkeiden aktivointi	-10	10	0	0	0	0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-643	0	0	0	0	-643
Muut erät	-111	-1	0	0	0	-112
Laskennalliset verovelat yhteensä	-764	9	0	0	0	-755
Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2016 aikana:	1.1.2016	Kirjattu tulosvaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaa	Kurssierot	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset:						
Varaukset	143	-143	0	0	0	0
Vähennyskelpoiset tappiot	1 548	-137	0	0	3	1 413
Kertyneet, verotuksessa vielä vähentämättömät poistot	1 307	249	0	0	0	1 556
Arvonmuutosrahaston muutoksesta	35	0	-35	0	0	0
Muut erät	211	0	0	0	0	211
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	3 244	-31	-35	0	3	3 180
Laskennalliset verovelat:						
Aineettomien hyödykkeiden aktivointi	-28	18	0	0	0	-10
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-658	15	0	0	0	-643
Muut erät	-109	-2	0	0	0	-111
Laskennalliset verovelat yhteensä	-795	31	0	0	0	-764

Konserni on kirjannut laskennallisia verosaamisia osasta veronalaisia vähennyskelpoisia eriä. Laskennalliset verosaamiset on kirjattu osittain verotuksellisista tappioista ja kaikista verotuksessa vielä vähentämättömistä poistoista, koska on todennäköistä, että yritykselle syntyy verotettavaa tuloa niin, että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Kyseiset tappiot vanhenevat asteittain vuosien 2021 - 2025 aikana. Vuoden 2017 tappioista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Yhtiössä suoritettujen tulosparannusohjelman 2013-2016 ansiosta yrityksen kustannusrakenne on korjaantunut merkittävästi, joten yhtiö uskoo pystyvänsä tekemään positiivista tulosta jo strategiakaudella 2018-2020.

Yhtiötä on saneerattu vuosien 2013-2016 aikana todella merkittävästi kaikista henkilöryhmistä. Tulosparannusohjelmasta aiheutui n. 5 miljoonan euron kertaluonteiset kulut vuosille 2013-2016, mutta sillä on saatu yhtiön rakenne huomattavasti kilpailukykyisemmäksi. Tehdyt muutokset ovat olleet pääsääntöisesti rakenteellisia, joiden ansiosta kiinteät kulut on saatu tiputettua noin 15 miljoonasta eurosta noin 9 miljoonaan euroon. Tulosparannusohjelmassa on toteutettu mm. tuotannon keskittäminen Juuassa, lopetettu Saksan toimipiste, muutettu Ruotsin jakelu, uudistettu Kermansavi mallisto ja solmittu runsaasti uusia talopakettisopimuksia. Vaikea markkinatilanne ja isot muutokset aiheuttivat suuren liikevaihdon laskun vuosille 2013-2017. In 2017 the company remodeled soapstone stove collection. Regarding to the successful development in Karelia- and Pielinen-collections, in the year 2018 there is a possibility to turnover increase and profitability improvement in Finland and export operations.

Konsernilla oli 6 796 (4 524) tuhatta euroa vahvistettuja tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska konsernille ei todennäköisesti kerry ennen kyseisten tappioiden vanhenemista verotettavaa tuloa, jota vastaan tappiot pystyttäisiin hyödyntämään. Kirjatuista laskennallisista verosaamisista vanhenee 49 tuhatta euroa vuonna 2021, 25 tuhatta euroa vuonna 2022, 474 tuhatta euroa vuonna 2023, 673 tuhatta euroa vuonna 2024 ja 1 tuhatta euroa vuonna 2026.

1 000 euro	2 017		2 016
19. Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	3 304		3 277
Keskeneräiset tuotteet	2 097		2 049
Valmiit tuotteet	2 721		2 537
Vaihto-omaisuus yhteensä	8 122		7 863

Tilikauden aikana tuloslaskelmaan kirjattiin aineista ja tarvikkeista sekä keskeneräisten ja valmiiden tuotteiden muutoksen kautta kuluksi yhteensä 18 658 (18 353) tuhatta euroa. Lisäksi tilikaudella kirjattiin kuluksi 182 (176) tuhatta euroa, jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa.

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset			
20.1. Lyhytaikaiset myyntisaamiset ja muut saamiset			
Myyntisaamiset	2 226		2 615
Siirtosaamiset			
Ennakkomaksut	268		0
Verosaamiset	0		11
Muut siirtosaamiset	164		322
Muut saamiset	194		135
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 852		3 083
20.2. Myyntisaamisten ikäjakauksen arvonalentumiset tilinpäätöspäivänä			
2017	brutto	arvonalentuminen	netto
Erääntymättömät	1 610		1 610
Erääntyneet			
Alle 30 päivää	427		427
31 - 60 päivää	103		103
61 - 90 päivää	33	15	18
Yli 90 päivää	196	128	68
Yhteensä	2 369	143	2 226
2016	brutto	arvonalentuminen	netto
Erääntymättömät	2 067		2 067
Erääntyneet			
Alle 30 päivää	395		395
31 - 60 päivää	78		78
61 - 90 päivää	38	26	12
Yli 90 päivää	135	72	63
Yhteensä	2 713	98	2 615

1 000 euro			
20.3. Myyntisaamiset riskiryhmittäin			
2017	brutto	arvonalentuminen	netto
Suurimmat asiakkaat asiakasryhmittäin			
Kamiinanvalmistajat	108		108
Tulisijojen jälleenmyyjät ulkomailla	748	29	719
Rakennusliikkeet	137	5	132
Jälleenmyyjät kotimaassa	1 005	88	917
Loppuasiakkaat	371	21	350
Myyntisaamiset riskiryhmittäin yhteensä	2 369	143	2 226
2016			
Suurimmat asiakkaat asiakasryhmittäin	brutto	arvonalentuminen	netto
Kamiinanvalmistajat	185		185
Tulisijojen jälleenmyyjät ulkomailla	792	63	729
Rakennusliikkeet	101	2	99
Jälleenmyyjät kotimaassa	1 240	29	1 211
Loppuasiakkaat	395	4	391
Suurimmat asiakkaat asiakasryhmittäin yhteensä	2 713	98	2 615
Kirjanpitoarvo myyntisaamisista, joiden ehdot neuvoteltu uudelleen	0		0
Myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo			

Myyntisaamisten ja muiden saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen.

Saamisiin liittyvä luottoriski on esitetty liitetietojen kohdassa 27.3. Luottoriski

21. Rahavarat		2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit		567	894
22. Osakkeiden lukumäärä			
Osakesarjat	Osakkeita kpl	Osuus, % osakkeista	Osuus, % äänistä
K-osakkeet (10 ääntä) 31.12.2015	7 682 500	12,8	59,5
A-osakkeet (1 ääni) 31.12.2015	52 188 743	87,2	40,5
Osakkeita yhteensä 31.12.2017	59 871 243	100,0	100,0
Osakkeiden lukumäärän muutosten vaikutukset	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma, e	Omat osakkeet, e
1.1.2011	37 143 970	6 314 475	-108 319
Omat osakkeet	-124 200		0
31.12.2011	37 019 770	6 314 475	-108 319
31.12.2012	37 019 770	6 314 475	-108 319
Osakeanti	22 727 273		
31.12.2014 - 31.12.2017	59 747 043	6 314 475	-108 319
			Yhteensä, euro
			6 206 156
			0
			6 206 156
			6 206 156
			6 206 156

Yhtiöjärjestyksen mukaan A-osakkeelle maksetaan jaettavasta voitosta 0,0017 euroa suurempi osinko kuin K-osakkeelle. Tulikivi Oyj:n A-osake on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osa-keppääoman enimmäismäärä on 10 200 tuhatta euroa vuosina 2017 ja 2016.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Vanhan osakeyhtiölain (29.9.1978/734) aikana osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset on kirjattu osakepääomaan ja ylikurssirahastoon osakeantien ehtojen mukaisesti. Ylikurssirahaston varat, 7334 tuhatta euroa, on tilikaudella 2010 siirretty sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti.

Vuonna 2013 toteutetussa osakeannissa kerätyt varat, 7500 tuhatta euroa, on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Osakeannista aiheutuneet kulut, 427 tuhatta euroa, on kirjattu veloitteen sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoa. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.2013 oli 14 406 tuhatta euroa.

Tulikivi Oyj:n enintään noin 7,5 miljoonan euron suunnattu osakeanti päättyi 17.10.2013. Lopullisen tuloksen mukaan merkittiin osakeannissa yhteensä 22 920 917 yhtiön A-sarjan osaketta, mikä vastaa noin 101 prosenttia tarjotusta 22 727 273 osakkeesta. Yhtiön hallitus hyväksyi 21.10.2013 22 727 273 A-sarjan osakkeen merkinnät osakeannin ehtojen mukaisesti. Kaikki osakeannissa merkityt osakkeet on maksettu kokonaisuudessaan. Osakeannissa merkityt osakkeet rekisteröitiin kaupparekisteriin 22.10.2013 ja ne ovat olleet kaupankäynnin kohteena NASDAQ OMX Helsinki Oy:n pörssilistalla yhdessä yhtiön vanhojen A-sarjan osakkeiden kanssa 23.10.2013 alkaen. Uusien osakkeiden kaupparekisteriin rekisteröinnin seurauksena yhtiön A-sarjan osakkeiden lukumäärä oli 50 331 243 ja K-sarjan osakkeiden lukumäärä 9 540 000. Osakeannin pääjärjestäjänä toimi Pohjola Corporation Finance Oy. Yhtiö sai 4.4.2014 pyynnön 397 500 (1 460 000 vuonna 2013) K-sarjan osakkeen muunnosta A-osakkeiksi. Muutos rekisteröitiin kaupparekisteriin 14.4.2014, jonka jälkeen yhtiön A-sarjan osakkeiden lukumäärä on 52 188 743 ja K-sarjan osakkeiden lukumäärä 7 682 500.

Muuntoerot

Muuntoerot -rahasto sisältää ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Arvonmuutosrahasto

Arvonmuutosrahasto sisältää rahavirran suojaus ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutokset.

Omat osakkeet

Omien osakkeiden rahasto sisältää konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintamenon. Se esitetään oman pääoman vähennyksenä.

Tulikivi Oyj ei ostanut eikä luovuttanut tilikauden 2017 (2016) aikana omia osakkeita. Yhtiön hallussa oli tilikauden 2017 (2016) päättyessä 124 200 omaa A-osaketta, mikä vastasi 0,2 prosenttia osakepääomasta ja 0,1 prosenttia äänimäärästä. Omien osakkeiden hankintahinta on keskimäärin 0,87 euroa/osake. Omien osakkeiden hankinnalla ei ole ollut merkittävää vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä.

Osinkoa ei jaettu vuonna 2017 eikä vuonna 2016.

23. Optiojärjestelyt

Optio-oikeudet johdolle ja avainhenkilöille

Osakeperusteisten kannustinjärjestelyjen ehdot / optiojärjestelyt

Optio-oikeuksilla kannustetaan avainhenkilöitä pitkäjänteiseen työntekoon omistaja-arvon kasvattamiseksi. Optio-oikeuksilla pyritään myös sitouttamaan avainhenkilöt työnantajaansa. Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 14 avainhenkilöä mukaan lukien konsernin johtoryhmän jäsenet. Hallitus päättää optio-oikeuksien jakamisesta vuosittain. Optio-oikeuksien saaminen edellyttää kaikilta avainhenkilöiltä omistusta yhtiössä.

Tulikivi-konsernin johto ja avainhenkilöt ovat oikeutettuja merkitsemään yhtiön osakkeita erikseen määriteltyjen vapautuskriteerien täytyessä seuraavasti:

Optio-oikeuksia annetaan yhteensä enintään 1 800 000 kappaletta, ja ne oikeuttavat merkitsemään yhteensä enintään 1 800 000 yhtiön uutta tai sen hallussa olevaa A-sarjan osaketta. Optio-oikeudet jakaantuvat kolmeen lajiin ja niillä merkittävien osakkeiden merkintäaika on optio-oikeudella 2013A 1.5.2016-31.5.2018; optio-oikeudella 2013B 1.5.2017 - 31.5.2019 ja optio-oikeudella 2013C 1.5.2018 - 31.5.2020. Osakkeiden merkintähinta kaikilla optio-oikeuksilla on 0,33 euroa osakkeelta. Merkintähinnan perusteena on Tulikivi Oyj:n lokakuussa 2013 toteuttamassa osakeannissa käytetty merkintähinta. Merkintähinnasta vähennetään vuosittain maksetut osingot ja pääomanpalautukset.

Optio-oikeuksien teoreettinen markkina-arvo lasketaan optio-oikeuksien hinnoittelussa käytettävällä Black & Scholes -mallilla seuraavien oletuksin:

- optio-oikeus 2013A, teoreettinen markkina-arvo 0,10 euroa: osakkeen kurssi on 0,32 euroa, osakkeen merkintähinta 0,33 euroa, riskitön korko 0,89 prosenttia, voimassaoloaika noin 4,5 vuotta ja volatiliiteetti 37 prosenttia
 - optio-oikeus 2013B, teoreettinen markkina-arvo 0,03 euroa: osakkeen kurssi on 0,21 euroa, osakkeen merkintähinta 0,33 euroa, riskitön korko 0,13 prosenttia, optio-oikeuksien voimassaoloaika noin 4,5 vuotta ja volatiliiteetti 33 prosenttia
 - optio-oikeus 2013C, teoreettinen markkina-arvo 0,04 euroa: osakkeen kurssi on 0,22 euroa, osakkeen merkintähinta 0,33 euroa, riskitön korko -0,24 prosenttia, optio-oikeuksien voimassaoloaika noin 4,2 vuotta ja volatiliiteetti 38 prosenttia.
- Markkina-arvon laskemisessa ei ole markkina-arvoa alentavana tekijänä otettu huomioon sitä, että vapautuskriteereille asetetut tavoitteet eivät mahdollisesti toteudu.

Hallitus asettaa kunkin optiolajin vapautumiselle yhtiön tulosparannusohjelmaan liittyvät taloudelliset tavoitteet erikseen kullekin optiolajille. Optio-oikeuksia 2013A on 500 000 kappaletta, 2013B 650 000 kappaletta ja 2013C 650 000 kappaletta. Niiden merkitsemiselle asetetut käyttökattotavoitteet eivät toteutuneet, joten optioita ei jaettu tilikausilta 2014 - 2017. Hallitus päätti jatkaa tavoitteen seurantajaksoa tilikaudelle 2018 optio-lajien 2013B ja 2013C suhteen.

1 000 euro						
24. Varaukset	Ympäristövaraus		Takuuvaraus		Uudelleenjärjestelyvaraus	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Varaus 1.1.	188	190	100	135	372	572
Varausten lisäys	5	7	47	65	21	0
Diskonttauksen vaikutus, muutos	-2	-2	0	0	0	0
Käytetyt varaukset	-6	-7	-72	-100	-10	-200
Varauksen purku	0	0	0	0	-362	0
Varaukset 31.12.	185	188	75	100	21	372

Ympäristövelvoitteet

Tulikivi-konsernin tilinpäätöstä laadittaessa arvioitavissa olevista ympäristövelvoitteista on kirjattu varaus, joka kattaa louhoksien aikanaan tapahtuvaan sulkemiseen liittyvät vesien tarkkailumenot, turvallisuusjärjestelyt ja läjitysalueosien loppuverhoilut. Tällä hetkellä avattujen louhosten osalta menojen on arvioitu syntyvän keskimäärin noin yhdeksän vuoden kuluttua. Nykyarvon määrittämisessä käytetty diskonttaustekijä on 4 (4) prosenttia. Ympäristövarauksen määrä ennen diskonttausta on 423 (348) tuhatta euroa.

Takuuvaraus

Tulikivi-konserni antaa tietyille tuotteilleen viiden vuoden takuun. Takuun aikana tuotteissa havaitut takuuehtojen mukaiset viat korjataan yrityksen kustannuksella. Takuuvaraus perustuu aikaisempien vuosien kokemuksen viallisista tuotteista huomioiden tuotteisiin tehdyt parannukset.

Uudelleenjärjestelyvaraus

Uudelleenjärjestelyvaraus sisältää vuonna 2017 toteutuneisiin irtisanomisiin liittyvät työvelvoitteettomat palkat 21 tuhatta euroa. Vuoden 2016 varausta purettiin 362 tuhatta, koska perustetta työttömyysturvan lisäpäivärahaosuuden ja TyEL:n työkyvyttömyysosion kasvulle johtuen vuosina 2011 - 2013 toteutuneista irtisanomisista ei enää ole.

	2017	2016
Pitkäaikaiset varaukset	254	654
Lyhytaikaiset varaukset	27	6
Varaukset yhteensä	281	660
25. Lainat rahoituslaitoksilta		
tasearvot	15 666	16 393
25.1. Pitkäaikaiset		
Pankkilainat	0	10 385
TyEL-lainat	0	2 623
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta yhteensä	0	13 008

1 000 euro	2017	2016
Pitkäaikaiset rahoitusvelat erääntyvät seuraavasti:		
2017	0	3 385
2018	15 666	3 242
2019		9 766
Lainat rahoituslaitoksilta yhteensä	15 666	16 393

25.2. Lyhytaikaiset

Pitkäaikaisten pankki- ja TyEL-lainojen lyhennykset	15 666	3 385
---	--------	-------

25.3. Rahoitusvelkojen ehdot

Velkasitoumukset ovat euromääräisiä.

Tuulikivi allekirjoitti 11.12.2015 rahoittajien kanssa rahoitus sopimuksen, jossa sovittiin yhtiön luottojen lyhennyksistä vuosina 2016 - 2018 vastuiden suhteissa sekä rahoittajille annettavista lisävakuuksista ja kovenanteista. Rahoitus sopimus sisältää käyttökate-, omavaraisuusaste- ja velat/käyttökate -kovenantit. Rahoitus sopimukseen sisältyy myös rajoitus omien osakkeiden hankinnasta mikäli sen seurauksena yhtiö rikkoisi edellä lueteltuja kovenantteja. Yhtiö on sopinut rahoittajien kanssa uuden lyhennysohjelman vuodelle 2018 sekä saanut vapautuksen käyttökate- ja velat/käyttökate -kovenanteista tilanteessa 31.12.2017. Yhtiön johdon näkemyksen mukaan se ei tule täyttämään alkuperäisen rahoitus sopimuksen käyttökate- ja velat/käyttökate -konventteja tilanteessa 30.6.2018, joten pitkäaikaiset rahoitusvelat on luokiteltu lyhytaikaisiksi rahoitusveloiksi tässä tilinpäätöksessä IFRS-standardin mukaisesti. Yhtiö on kuitenkin sopinut 2.3.2018 rahoittajien kanssa uusista kovenanttirajoista vuodelle 2018, joten yhtiön johdon arvion mukaan yhtiö täyttää vuoden 2018 kovenantit nykyisten myyntiennusteiden toteutuessa, eivätkä rahoittajat siten tule eräännyttämään velkoja. Tiukin rahoittajien asettama kovenantti on omavaraisuusaste tilanteessa 30.6.2018. Yhtiön ennusteen mukaan sen omavaraisuusaste on 31 prosenttia tilanteessa 30.6.2018 nykyisten myyntiennusteiden toteutuessa ja rahoittajien asettama omavaraisuusastekovenantti tilanteessa 30.6.2018 on 30 prosenttia. Yhtiö on jo aiemmin sopinut rahoittajien kanssa, että se aloittaa neuvottelut viimeistään 1.9.2018 uudesta lyhennysohjelmasta ja sen ehdoista. Neuvottelut tulee saattaa päätökseen 31.12.2018 mennessä. Pitkäaikaisten rahoitusvelkojen efektiivisten korkokantojen painotettu keskiarvo 31.12.2017 oli 3,3 (3,3) prosenttia.

Konsernin vieraan pääoman ehtoisesta rahoituksesta 15,7 (16,4) miljoonaa euroon sisältyy kovenantteja, jotka on sidottu konsernin omavaraisuuteen, käyttökatteeseen tai korollisen vieraan pääoman suhteeseen konsernin käyttökatteesta. Ehtojen rikkoutuminen saattaa edellyttää neuvotteluja rahoittajan kanssa ja lisävakuuksien järjestämistä lainoille.

26. Ostovelat ja muut velat	2017	2016
26.1. Lyhytaikaiset		
Muut pitkäaikaiset velat	65	0
26.2. Lyhytaikaiset		
Ostovelat	3 686	3 295
Saadut ennakot	298	274
Siirtovelat		
Palkat ja henkilösivukulut	3 465	2 507
Alennukset ja markkinointikulut	239	194
Ulkopuoliset palvelut	293	276
Korkovelat	33	117
Muut siirtovelat	147	162
Siirtovelat yhteensä	4 177	3 257
Muut velat	536	380
Lyhytaikaiset osto- ja muut velat yhteensä	8 697	7 206

Muihin siirtovelkoihin sisältyy muiden liiketoimintakulujen jaksotuksia.

1 000 euro

27. Rahoitusriskien hallinta

Konserni altistuu liiketoiminnassaan erilaisille rahoitusriskeille. Riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen. Pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski, korkoriski, luottoriski ja maksuvalmiusriski. Konsernin rahoitus on keskitetty emoyhtiöön ja tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla. Talousosasto vastaa likviditeettilyijäämän sijoittamisesta ja rahoitusriskien hallinnasta hallituksessa hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

27.1. Valuuttariski

Konsernin valuuttariskit syntyvät kaupallisista transaktioista, taseen monetaarisista eristä ja ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä nettosijoituksista. Konsernin valuuttariskin kannalta merkittävimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari (USD) ja Venäjän rupla (RUB). Konsernin kassavirroista yll 90 prosenttia on euromääräisiä, eli tältä osin konsernin altistuminen valuuttariskeille on vähäistä. Valuuttariskiä voidaan suojata valuuttatermiineillä. Termiinisopimuksia ei ollut avoimna tilinpäätöspäivänä. Valuuttatermiineihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa.

Emoyrityksen toimintavaluutta on euro. Ulkomaan rahan määräiset varat ja velat muunnettuna euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin ovat seuraavat:

	2017		2016	
	USD	RUB	USD	RUB
Nimellisarvot, 1 000 euroa				
Pitkäaikaiset varat	0	39	0	63
Lyhytaikaiset varat	301	489	261	544
Pitkäaikaiset velat	0	2	0	2
Lyhytaikaiset velat	10	290	1	354
Positio	291	236	260	251
Nettopositio	291	236	260	251

Oman pääoman valuuttamääräinen, lähinnä ulkomaisista tytäryhtiöistä johtuva, translaatiopositio oli vähäinen tilikausien 2017 ja 2016 lopussa. Translaatiopositiota ei ole suojattu.

Alla olevassa taulukossa on esitetty euron vahvistuminen tai heikkeneminen Yhdysvaltain dollariin ja Venäjän ruplaan verrattuna, kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Herkkyyshanalyysi perustuu tilinpäätöspäivän ulkomaan rahan määräisiin varoihin ja velkoihin. Herkkyyshanalyysissä on otettu huomioon valuuttatermiinisopimusten vaikutus.

	2017		2016	
	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
+/- 10 %:n muutos EUR/USD				
välisessä valuuttakurssissa, ennen veroja	+/- 23	+/- 0	+/- 26	+/- 0
+/- 10 %:n muutos EUR/RUB				
välisessä valuuttakurssissa, ennen veroja	+/- 23	+/- 0	+/- 25	+/- 0

1 000 euro

27.2. Korkoriski

Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta niiden vaikutus ei ole merkittävä kokonaisuudessaan. Konsernin tulot sekä operatiiviset rahavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista.

Konserni on altistunut rahavirran korkoriskille lähinnä lainasalkkuun liittyen. Konserni voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää koronvaihtosopimuksia suojaamaan korkojen muutosten aiheutamilta vaikutuksilta. Vaihtuvakorkoisten lainojen osuus yhtiön korollisista lainoista oli tilikauden lopussa 13,1 (13,8) miljoonaa euroa eli 84,0 (84,0) prosenttia. Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli avoimena euromääräisiä koronvaihtosopimuksia nimellispääomaltaan 1,9 (6,3) miljoonaa euroa. Näiden sopimusten perusteella konserni saa Euribor-sidonnaista (6,3 me/euribor 3 kk) vaihtuvaa korkoa ja maksaa keskimäärin 2,91 (2,93) prosentin kiinteää korkoa. Konserni soveltaa suojauslaskentaa niihin koronvaihtosopimuksiin, joilla saadaan tehokas suojaus. Tällaisten koronvaihtosopimusten käypien arvojen muutokset, jotka osoittivat 6 (101) te tappiota tilinpäätöshetkellä, on kirjattu konsernin laajaan tuloslaskelmaan ja oman pääoman arvonmuutosrahastoon.

Muiden koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutoksista muodostui voittoa 0 (0) tuhatta euroa, mikä on kirjattu tulosvaikutteisesti. Jos markkinakoroissa tapahtuu 1 prosenttiyksikön muutos, lainojen kumulatiivinen korkoriski on 192 (260) tuhatta euroa negatiivinen ja kumulatiivinen vaikutus on 18 tuhatta euroa negatiivinen omaan pääomaan. Tällöin on huomioitu johdannaisten vaikutus korkoriskiä ja omaan pääomaan.

Korkoriski	2017	2016
	tasearvo	tasearvo
Kiinteäkorkoiset instrumentit		
Rahoitusvelat	2 565	2 630
Vaihtuvakorkoiset instrumentit		
Rahoitusvelat	13 152	13 763
Korkojohdannaiset		
Korkovelat	6	101

27.3. Luottoriski

Konsernilla ei ole merkittäviä saamisten luottoriskikeskittymiä, koska sillä on laaja asiakaskunta eivätkä saamiset yksittäiseltä asiakkaalta tai miltään asiakasryhmältä muodostu konsernin kannalta merkittäväksi. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen myyntisaamisista johtuneiden luottotappioiden ja saamisten arvonalentumisten määrä on ollut 54 (lisäystä 7) tuhatta euroa. Luottotappioriskiä on pienennetty asiakasluottovakuutusten avulla. Nämä kattoivat saatavakannasta tilikauden päättyessä 21,1 (47,3) prosenttia. Liiketoimintayksiköt vastaavat myyntisaamisiin liittyvästä luottoriskistä. Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 20.2 Myyntisaamisten ikäjakama ja arvonalentumiset tilinpäätöksessä. Konsernin myyntisaamisten luottoriskin enimmäismäärä vastaa myyntisaamisten kirjanpitoarvoa tilikauden lopulla vähennettynä asiakasluottovakuutuksista saatavilla korvauksilla.

Rahoitusinstrumentteihin sisältyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään velvoitteitaan. Likvidien varojen sijoitukset tehdään kohteisiin, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Johdannaissopimuksia tehdään vain hyvän luottokelpoisuuden omaavien pankkien kanssa.

Konsernin muiden rahoitusvarojen kuin myyntisaamisten luottoriskin enimmäismäärä vastaa näiden muiden rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopulla.

1 000 euro

27.4. Maksuvalmiusriski

Konsernissa pyritään jatkuvasti arvioimaan ja seuraamaan liiketoiminnan vaatimaa rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi riittävästi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan likvidien varojen lisäksi luotto- ja tililuottolimiittien avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita rahoituslaitoksia. Käyttämättömiä tililuottolimiittejä ja nostamattomia luottoja ei ollut tilikauden päättyessä.

Yhtiön rahoitustilanne on varsin tiukka, koska alkuvuosi on operatiivisten kassavirtojen osalta selkeästi syksyä heikompi, niinpä kuluja sekä lainojen lyhennyksiä on neuvoteltu loppuvuospainotteisiksi. Tuottavuuden parantamisen, pienentyneiden kiinteiden kulujen sekä vähentyneiden poistojen ansiosta yhtiön liike-tulos parani tilikaudella 2017 noin 1,0 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstön määrää sopeutetaan lomautuksin kysynnän mukaisesti. Vuosina 2018-2020 tavoitteena on saada liikevaihto käännettyä takaisin kasvu-uralle uusien Karelia- ja Pielinen -mallistojen avulla, jolloin se mahdollistaisi rahoitustilanteen paranemisen.

Yhtiö kirjasi tilinpäätöksessä 31.12.2017 kaikki pitkäaikaiset rahoitusvelat lyhytaikaisiksi IFRS-standardin mukaisesti, koska johdon näkemyksen mukaan se ei olisi täyttänyt alkuperäisen rahoitussopimuksen mukaisia käyttö- ja velat/käyttökate -kovenantteja tilanteessa 30.6.2018. Yhtiö on sopinut 2.3.2018 rahoittajien kanssa uusista kovenanttirajoista vuodelle 2018, joten yhtiön johdon arvion mukaan yhtiö täyttää vuoden 2018 kovenantit nykyisten myyntiennusteiden toteutuessa, eikä rahoittajille siten tule oikeutta eräännyttää velkoja ennen aikaisesti. Yhtiö on jo aiemmin sopinut rahoittajien kanssa, että se aloittaa neuvottelut viimeistään 1.9.2018 uudesta lyhennysohjelmasta ja sen ehdoista. Neuvottelut tulee saattaa päätökseen 31.12.2018 mennessä. Yhtiö on vähentänyt velkojaan noin 12 miljoonalla eurolla vuodesta 2013 lähtien, joten se uskoo saavansa vuoden 2018 rahoitusneuvotteluista vuosille 2019-2022 riittävän hyvän lopputuloksen.

Seuraava taulukko kuvaa maturiteettianalyysia. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä koronmaksut että pääoman takaisinmaksut.

Maturiteettianalyysi

31.12.2017

Luottotyyppi	Tase-arvo	Rahavirrat yhteensä	0 - 6 kuukautta	6 kuukautta - 1 vuosi	1 - 2 vuotta	3 - 5 vuotta	yli 5 vuotta
Pankkilainat ja TyEL-lainat	15 666	16 197	543	15 654	0	0	0
Johdannaisvelat	6	0	0	0	0	0	0
Ostovelat ja muut velat	4 520	4 520	4 520	0	0	0	0
Yhteensä	20 192	20 717	5 063	15 654	0	0	0

31.12.2016

Luottotyyppi	Tase-arvo	Rahavirrat yhteensä	0 - 6 kuukautta	6 kuukautta - 1 vuosi	1 - 2 vuotta	3 - 5 vuotta	yli 5 vuotta
Pankkilainat ja TyEL-lainat	16 393	17 350	691	3 130	3 595	9 934	0
Johdannaisvelat	101	77	47	30	0	0	0
Ostovelat ja muut velat	3 949	3 949	3 949	0	0	0	0
Yhteensä	20 443	21 376	4 687	3 160	3 595	9 934	0

1 000 euro			
Johdannaissopimusten nimellisarvot		2017	2016
Koronvaihtosopimukset			
Erääntyy 2017			4 395
Erääntyy 2018		1 936	1 936
Koronvaihtosopimukset yhteensä tilikauden päättyessä		1 936	6 331

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinakorot ja muu markkina-informaatio. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedon kohdassa 28.

27.5. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja kasvattaa omistaja-arvoa tavoitteena paras mahdollinen tuotto. Pääomarakenteeseen vaikutetaan mm. osingonjaon ja osakeantien kautta. Konserni voi vaihdella ja mukauttaa osakkeenomistajille maksettavien osinkojen tai näille palautettavan pääoman määrää, tai uusien liikkeeseen laskettavien osakkeiden lukumäärää tai päättää omaisuuserien myynneistä velkojen vähentämiseksi. Pääomana hallinnoidaan konsernitaseen osoittamaa omaa pääomaa.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteen kehityksellä, jolle hallitus on asettanut osingonjakopäätöksissä alarajaksi 40 prosenttia. 11.12.2015 allekirjoitettuun rahoitussopimukseen sisältyy rajoitus osingonjaosta ja omien osakkeiden hankinnasta mikäli sen seurauksena yhtiö rikkoisi rahoitussopimuksessa määriteltäviä kovenantteja.

Konserni laskee omavaraisuusaste-tunnusluvun seuraavalla kaavalla:

$100 \cdot \text{oma pääoma} / (\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot})$

	2017	2016
Oma pääoma	11 160	12 397
Taseen loppusumma	36 630	37 422
Saadut ennakot	297	0
Omavaraisuusaste, %	30,7	33,4

Bisnode D&B Finland Oy:n tekemän luottoluokituksen mukaan konsernin luottoluokitus on A.

1 000 euro

28. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin sekä niiden käyvät arvot

2017 tase-erä	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat/ -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia taso
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Muut rahoitusvarat	0	0	26	0	26	26	2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0	2 420	0	0	2 420	2 420	
Rahavarat	0	567	0	0	567	567	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0	2 987	26	0	3 013	3 013	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Rahoitusvelat	0	0	0	0	0	0	2
Johdannaisopimukset	6	*) 0	0	0	6	6	2
Muut pitkäaikaiset velat				65	65	65	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	0	0	0	15 666	15 666	15 716	2
Ostovelat ja muut velat	0	0	0	4 223	4 223	4 223	2
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	6	0	0	19 954	19 960	20 010	

*) Sisältää johdannaisia joihin sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa 6 (99) tuhatta euroa.

Käypien arvojen hierarkian tasojen kuvaukset:

Taso 1: Käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin (oikaisemattomiin) hintoihin toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Käyvät arvot perustuvat merkittävilta osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat havainnoitavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävilta osin havainnoitavissa oleviin markkinatietoihin.

Taso 3: Käyvät arvot eivät perustu todennettavissa oleviin markkinatietoihin (muut kuin havainnoitavissa olevat syöttötiedot) vaan merkittävilta osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa.

Päätyneen tilikauden ja edellisen tilikauden aikana ei tapahtunut siirtoja käypien arvojen hierarkian tasojen välillä.

1 000 euro

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin sekä niiden käyvät arvot

2016 tase-erä	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/ -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytäväissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia taso
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0	2	0	0	2	2	
Muut rahoitusvarat	0	0	26	0	26	26	2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0	2 750	0	0	2 750	2 750	
Rahavarat	0	894	0	0	894	894	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0	3 646	26	0	3 672	3 672	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Rahoitusvelat	0	0	0	13 008	13 008	13 106	2
Johdannaissopimukset	101	*)	0	0	101	101	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	0	0	0	3 385	3 385	3 414	2
Ostovelat ja muut velat	0	0	0	3 675	3 675	3 675	2
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	101	0	0	20 068	20 169	20 296	

*) Sisältää johdannaisia joihin sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa 99 (170) tuhatta euroa.

Käypien arvojen hierarkian tasojen kuvaukset:

Taso 1: Käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin (oikaisemattomiin) hintoihin toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Käyvät arvot perustuvat merkittävilä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat havainnoitavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävilä osin havainnoitavissa oleviin markkinatietoihin.

Taso 3: Käyvät arvot eivät perustu todennettavissa oleviin markkinatietoihin (muut kuin havainnoitavissa olevat syöttötiedot) vaan merkittävilä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa.

Päätyneen tilikauden ja edellisen tilikauden aikana ei tapahtunut siirtoja käypien arvojen hierarkian tasojen välillä.

28.1. Rahoitusvelkojen täsmäytys rahoituksen rahavirtaan						
	2016	Rahavirrat	Ei rahavirtavaikutteiset muutokset			2017
			Valuuttakurssi muutokset	Käyvän arvon muutokset	Muut muutokset	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	13 008	-727	0	0	-12 281	0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	3 385	0	0	0	12 281	15 666
Yhteensä	16 393	-727	0	0	0	15 666
					2017	2016
Johdannaissopimukset						
Koronvaihtosopimukset, nimellisarvo					1 936	6 331
Koronvaihtosopimukset, käypä arvo					-6	-101

1 000 euro						
29. Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut					2017	2016
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa:						
Poistot					2 097	2 472
Varausten muutos					-378	-237
Arvon alentumiset					0	12
Kurssierot					-140	59
Muut					67	24
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa yhteensä					1 646	2 330

30. Vuokrasopimukset

Muut vuokrasopimukset

30.1. Konserni vuokralle ottajana

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:						
Seuraavalla tilikaudella maksettavat					407	404
Vuotta pidemmän ja enintään viiden vuoden kuluttua					87	245
Yli viiden vuoden kuluttua					0	0
Muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat yhteensä					494	649

Konserni on vuokrannut useat tuotanto- ja toimistotilat. Vuokrasopimukset ovat pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevia. Määräaikaisiin vuokrasopimuksiin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen.

Vuoden 2017 tuloslaskelmaan sisältyy muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettuja vuokramenoja 773 (875) tuhatta euroa.

Vuokravastuut kalustosta ja laitteista						
Seuraavalla tilikaudella maksettavat					185	208
Vuotta pidemmän ja enintään viiden vuoden kuluttua					189	270
Vuokrasopimuksista maksettavat määrät yhteensä					374	478
Leasingsopimukset ovat kolmen-kuuden vuoden leasingsopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.						

30.2. Konserni vuokralle antajana

Konserni on vuokrannut liike- ja toimistotilaa omistamistaan kiinteistöistä purettavissa olevilla vuokrasopimuksilla.						
Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:						
Seuraavalla tilikaudella maksettavat					32	52
Vuotta pidemmän ja enintään viiden vuoden kuluttua					8	8
Yli viiden vuoden kuluttua					22	23
Muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat yhteensä					62	83

1 000 euro	2017	2016
31. Vastuositoumukset		
Lainat ja tililuottolimitit, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja pantteja		
Rahalaitoslainat ja lainojen takaukset	15 666	16 393
Annetut kiinteistökiinnitykset	15 780	15 780
Annetut yrityskiinnitykset	19 996	19 996
Vakuudeksi annetut kiinnitykset ja pantit yhteensä	35 776	35 776
Muut omat sitoumukset, joista annettu vakuuksia		
Annetut kiinteistökiinnitykset	534	534
Annetut pantit	3	3
Muut omasta puolesta annetut vakuudet yhteensä	537	537
Kiinteistöinvestointien arvonalisäverovähennyksen palautusvastuu	77	76

Konserni on velvollisen tarkastamaan valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonalisäverovähennyksiä. Viimeinen tarkistusvuosi on 2027.

32. Ehdolliset velat

Ympäristövelvoitteet

Tulikivi-konsernilla on kaivoslain ja ympäristölainsäädännön perusteella tarkkailu- ja maisemointivelvoitteita, jotka on täytettävä toiminnan aikana ja louhoksia aikanaan suljettaessa.

Ympäristövelvoitteiden edellyttämiä toimenpiteitä tehdään jatkuvasti normaalin tuotantotyön ohessa. Ryhmään kuuluvat louhosvesien käsittely, maa- ja kiviaineksen läjitysaluejärjestelyt, tärinä- ja melumittaukset, pölyämisen estäminen ja näihin liittyvien mittaustulosten seuranta. Tästä toiminnasta aiheutuvat menot kirjataan pääsääntöisesti tuloslaskelmaan kuluiksi. Maa-ainesten ajo uusien louhosten avaamisen yhteydessä läjitysalueille aktivoidaan muihin aineettomiin hyödykkeisiin ja poistetaan avattavan louhoksen taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Läjitysalueiden verhoilutyö perustuu pitkän ajanjakson louhintasuunnitelmaan, jonka mukaan verhoilussa hyödynnetään uusien avattavien louhosten pintamateriaalia. Verhoilu voidaan kuitenkin suorittaa vasta siinä vaiheessa, kun läjitysalueella on lopulliseksi jääviä osa-alueita. Maisemointityön ei odoteta lisäävän normaalin louhintatoiminnan kustannuksia.

Tehtaan tai louhosalueen sulkemisen jälkeen tullaan suorittamaan läjitysalueiden maisemointitöiden viimeistely, kasvillisuuden istuttaminen ja kylväminen, tarvittavat vesien johtamisjärjestelyt, mahdollisten uusien tarkkailupisteiden perustaminen ja louhoksen turvallisuuskuntoon saattaminen. Siltä osin kuin näihin liittyvät menot ovat arvioitavissa, on tehty varaus.

Ympäristölupien perusteella konsernissa on annettu takauksia yhteensä 600 euron arvosta. Ympäristötarkkailua näiden alueiden osalta jatketaan lupavelvoitteiden mukaisesti toistaiseksi.

1 000 euro	Konserni		
	2017	2016	2015
33. Ympäristövastuisiin liittyviä tunnuslukuja			
Energian käyttö, sähkö MWh	8 621	8 477	8 220
Lämmitysöljyn käyttö m ³	125	146	150
Kauko- ja hakelämpö MWh	787	1 274	1 222
Nestekaasu, tn	102	91	84
Ajoneuvojen polttoaineita, m ³	178	146	173
Räjähdysaineita, tn	27	21	34
Louhostoiminnan yhteydessä irrotetut kiviainesmäärät, 1000 kiinto-m ³	160	112	150
Vuolukiven louhintaa, 1 000 kiinto-m ³ brutto	90	65	82
Läjitetty maa-aines, 1 000 irto-m ³	0	1	0
Vuolukiven irroitussahauksessa käytetään teräketjun voiteluun rypsiöljyä, joka sitoutuu pysyvästi hienoon vuolukivijauhoon.	63	45	71

Vuolukiven käyttömäärään vaikuttaa paitsi tehdaskohtainen kapasiteetti myös kulloinenkin kiven saanto-% louhoksella ja tehtaassa.

Ostettu luonnonkivi, 1 000 tn	1	1	1
-------------------------------	---	---	---

Ostettujen luonnonkivien työstöistä jäävä leikkuujäte käytetään osittain täytteiksi maanrakennuskohteille, muu osa läjitetään läjitysalueille tai kuljetetaan kaatopaikalle. Luonnonkivi ostetaan ulkopuolisilta toimittajilta.

Keraaminen uunituotanto käyttää betonuotevalmistuksessaan raaka-aineenaan pääsääntöisesti kierrätettyä posliinimurskaa, maasälpää ja erilaisia sementtejä. Keraamisia massoja käytetään vuosittain n. 2 250 tonnia. Keraamisten tulisijojen pinnoituksessa käytettyä pintalaattaa välitetään vuosittain noin 53 tn ja laatta-aihioiden leikkaamisesta tuleva työstöjäte ohjataan laskeutusaltaaseen. Normaalit betoni- ja keramiikkatuotannon pesuvedet ja jätteet ohjataan tehdasalueella sijaitsevaan laskeutumisaltaaseen, mistä kiintoaine toimitetaan kaatopaikalle.

Konsernin tuotantoprosesseihin otettiin vuonna 2017 puhdasta käyttövettä yhteensä 6 000 m³. Vuolukivituotantoprosesseissa on suljettu vesikierto. Espoon tehtaalla osa prosessivedestä on kierrätyskelpoista ja Heinäveden tehtaalla käytetään prosessivesien käsittelyssä laskeutumisaltaita. Heinäveden tehtaalla prosessivesi ohjataan laskeutumisaltaaseen, josta se poistuu ylitteenä ojaan tai imeytyy maaperään. Louhosvedet johdetaan laskeutumisaltaiden kautta vesistöön. Talousjätevesi ohjataan kunnalliseen jätevesien käsittelyyn tai sellaisen puuttuessa imeytyskenttäkäsittelyyn.

1 000 euro

34. Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys ja tytär- ja osakkuusyrietykset sekä hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, konsernin johtoryhmä ja ulkomaisten tytäryritysten toimitusjohtajat. Lähipiiriin luetaan lisäksi Suomen Kivitutkimussäätiö.

34.1 Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet ovat seuraavat:		Omistusosuus (%)		Osuus äänivallasta (%)
Tulikivi Oyj, Juuka, emoyhtiö, tuotantoyhtiö				
Tulikivi U.S. Inc., USA, markkinointiyhtiö		100		100
OOO Tulikivi, Venäjä, markkinointiyhtiö		100		100
Tulikivi GbmH, Saksa, markkinointiyhtiö		100		100
The New Alberene Stone Company Inc., USA, markkinointiyhtiö		100		100

34.2. Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

2017	Myyntit	Ostot	Saamiset	Velat
Liiketoimet johtoon kuuluvien avainhenkilöiden kanssa		2017		2016
Myyntit lähipiiriin kuuluville		2		1

Konserniyhtiöillä ei ollut saamia tilinpäätöspäivänä vuonna 2017 (2016) johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä.

Liiketoimet muun lähipiirin kanssa

Tulikivi Oyj on perustajajäsenenä Suomen Kivitutkimussäätiössä. Yhtiö on vuokrannut toimisto- ja varastotiloja Säätiön ja Pohjois-Karjalan Koulutus kuntayhtymän omistamasta rakennuksesta. Näistä tiloista on maksettu 36 (41) tuhannen euron suuruinen vuokra. Vuokra vastaa käypää vuokratasoa. Yhtiön palveluveloitukset Säätiöltä vuonna 2017 olivat 4 (10) tuhatta euroa ja vuokraveloitukset maa-alueesta 2 (2) tuhatta euroa. Säätiö ei ole veloittanut palveluita yhtiöltä. Yhtiöllä ei ollut saatavia Säätiöltä tilinpäätöspäivänä vuosina 2017 ja 2016

1 000 euro		
34.3. Johdon työsuhde-etuudet	2017	2016
Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	374	350
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet (eläke-etuudet)		
Lakisääteisen eläke-etuuden maksut	33	32
Osakeperusteiset etuudet	5	5
Yhteensä	412	387
Toimitusjohtaja		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet		
Vauhkonen Heikki		
Palkat	183	183
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet (eläke-etuudet)		
Lakisääteisen eläke-etuuden maksut	33	32
Osakeperusteiset etuudet	5	5
Yhteensä	221	220

1 000 euro
Hallituksen jäsenet
Aspara Jaakko
Rönkkö Markku
Salastie Paula
Svanborg Reijo
Tähtinen Jyrki
Vauhkonen Heikki
Yhteensä

Johtoon kuuluviksi avainhenkilöiksi luetaan johtoryhmän jäsenet ja ulkomaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajat.
Toimitusjohtaja kuuluu johtoryhmään.
Johtoon kuuluvien avainhenkiöiden työsuhde-etuudet
Palkat ja palkkiot
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet
Lakisääteisen eläke-etuuden maksut
Osakeperusteiset etuudet
Johtoon kuuluvien avainhenkiöiden työsuhde-etuudet yhteensä

2017	2016
19	18
38	37
19	
20	19
74	73
21	20
191	167

782	782
136	137
20	20
938	939

35. Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riskillä tarkoitetaan mitä tahansa asiaa, joka voi estää tai haitata konsernin toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Riskit voivat olla nykyiseen tai tulevaan toimintaan liittyviä uhkia, epävarmuustekijöitä tai menetettyjä mahdollisuuksia. Konsernin riskit jaetaan strategisiin ja operatiivisiin riskeihin, rahoitus- ja vahinkoriskeihin. Riskien yhteydessä on esitetty niiden toteutetut tai suunnitellut hallintakeinot.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät liiketoiminnan luonteeseen ja koskevat muun muassa konsernin liiketoimintaympäristön muutoksia, rahamarkkinoiden muutoksia, markkinatilanteen ja markkina-aseman muutoksia, kulutustottumusten ja kysyntätekijöiden muutoksia, resurssien kohdentamista, raaka-ainevaroja, lainsäädännön ja asetusten muutoksia, liiketoimintakokonaisuutta, yrityksen, tuotemerkkien ja raaka-aineen mainetta sekä suuria investointeja.

Toimintaympäristön epäsuotuisat muutokset, markkinatilanne ja markkina-asema

Kuluttajaluottamuksen äkillinen putoaminen voi aiheuttaa nopean, odottamattoman menekin laskun. Taloudellinen lama ja siihen liittyvä kuluttajien epävarmuus vaikuttavat asuntorakentamisen ja korjausrakentamisen vähenemiseen, mikä laskee tuotteiden kysyntää ja sitä kautta kannattavuutta. Lama voi myös vaikuttaa kuluttajan valintoihin siten, että hinta nousee määrääväksi tekijäksi, eivät tuotteen ominaisuudet.

Muuttuva kilpailukenttä ja markkinoille tulevat korvaavat tuotteet ja kuluttajatottumusten muutokset voivat vaikuttaa haitallisesti kon-

sernin tuotteiden kysyntään. Toimiminen useilla markkina-alueilla ja toimialan kehityksen aktiivinen seuraaminen sekä toisaalta kapasiteetin ja kustannusrakenteen joustavuus tasoittavat taloudellisiin suhdannevaihteluihin liittyviä menekkiriskejä. Lama saattaa vaikuttaa haitallisesti myös konsernin asiakkaiden maksukykyyn sekä alihankkijoiden toimintaan. Tuotteen kustannusrakenteen säilyminen kilpailukyisenä on menekin säilymisen ja kasvun edellytys.

Tulikiven markkina-alueilla tulisijakulttuurit vaihtelevat perinteisten varaavien uunien alueista maihin, joissa kamiinat ovat vahva traditio. Markkinoiden yhtenäistymisen myötä myös tulisijakulttuurit kohdemaissa muuttuvat. Kulutustottumusten muutokset saattavat vaikuttaa joidenkin tuotteiden tai valmistusmateriaalien kysyntään ja siten kannattavuuteen. Tulikivi panostaa asiakastarpeiden ymmärtämiseen ja vastaa niihin muun muassa kehittämällä jatkuvasti tuotteita uusille asiakas-segmenteille. Trendien ja säännösten muutosten seuraaminen edesauttaa asiakastarpeen ennakoimisessa. Oikein kohdennetulla viestinnällä tavoitetaan oikeat asiakasryhmät. Epäterve hintakilpailu voi heikentää kannattavuutta. Häiriöt jakelutien toiminnan tehokkuudessa heikentävät tuotteiden menekkiä. Häiriöitä voi esiintyä jakelutien uudistamisen yhteydessä tai jakelutieyrittäjistä johtuvista syistä tai kilpailevien tuotteiden tulemisesta samaan jakelutiehen. Jakeluverkostoa ja tuotetarjontaa kehitetään siten, että konsernin tuotteiden jakelu säilyy yrittäjille kannattavana ja kiinnostavana toimintana.

Tulisija-markkinoiden volyyymi on osaltaan riippuvainen talvisesongin kylmyydestä siten, että poikkeuksellisen lämmin talvi voi vähentää tulisijojen kysyntää. Lisäksi viranomaisten sääntelytoimenpiteet voivat vaikuttaa tulisijojen kysyntään.

Vuolukiviraaka-aineen hallintaan liittyvät riskit

Vuolukiviraaka-aine on luonnonmateriaali, jonka ehjyys, tekstuuri ja saantoprosentti vaihtelevat louhosittain. Raaka-aineen laatu vaikuttaa valmistuskustannuksiin. Raaka-aineen laatu pyritään määrittelemään louhoskohtaisesti kairausnäytteiden ja koelouhinnan avulla ennen louhoksen avaamista. Riskin muodostavat myös mahdolliset raaka-ainekilpailijat globaalisti sekä vuolukiviesiintymät, jotka ovat muun toimijan kuin Tulikiven hallussa. Strategisena tavoitteena on edelleen lisätä raaka-ainevaroja. Tutkimme ja kartoitamme jatkuvasti uusia esiintymiä. Tulikivi myös lisää kiven riittävyttä käyttämällä raaka-aineen mahdollisimman tarkkaan ja kehittämällä louhintateknologiaa sekä huomioimalla kiven asettamat erityisvaatimukset tuotekehityksessä. Konserni hallitsee raaka-aineeseen liittyvää kilpailuriskiä jatkuvalla tuotekehityksellä, vahvalla kokonaiskonseptilla ja Tulikivi-brändillä sekä pitkäjänteisellä kivivaranto- ja louhossuunnittelulla.

Lainsäädännölliset muutokset ja ympäristökysymykset

Tulikiven valmistamista tulisijoista noin puolet menee vientiin pääosin Keski-Eurooppaan, Venäjälle ja Yhdysvaltoihin. Näissä maissa poikkeukselliset tuotehyväksyntämuutokset esimerkiksi hiukkaspäästörajoituksissa tai tuotteiden

käyttörajoituksissa saattaisivat vaikuttaa Tulikiven tuotteiden menekkiin ja rajoittaa niiden käyttöä. Myös louhinnan ympäristölupien ehtojen tiukkeneminen ja lupaprosessien pitkittyminen kuuluvat lainsäädännöllisiin riskeihin. Ympäristölainsäädännöstä ja -määräyksistä saattaa aiheutua yhtiölle kustannuksia, jotka vaikuttavat myyntikatteisiin ja tuloskehitykseen.

Tulikivi seuraa säännösten kehittymistä ja valmistelua ja pyrkii vaikuttamaan niihin sekä suo-raan että alueiden omien tulisijayhdistysten kautta. Tuotteiden polttotekniikkaa kehitetään koko ajan ja tuotekehityksessä huolehditaan pitkäjänteisesti siitä, että Tulikiven tuotteet vastaavat paikallisia määräyksiä. Tulikivi hankkii tuotteille tarvittavat tuotehyväksynät jokaisessa kohdemaassa. Yrityksen tuotteiden elinkaari on pitkä ja tulisijat tuotteiden valmistuksen hiilipäästöt hyvin vähäiset.

Liiketoimintakokonaisuus ja yritysostot

Konsernin liiketoiminnan johtamisessa otetaan huomioon kehitysmahdollisuudet, uudet tuotteet ja asiakasryhmät sekä uudet teknologiset ratkaisut. Uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin ja uusiin markkinoihin ja tuoteryhmiin liittyy riskejä, jotka voivat vaikuttaa paitsi kannattavuuteen myös Tulikivi brändiin. Valuuttakurssien voimakkaat heilahtelut voivat vaikeuttaa markkina-aluekohtaisten katetavoitteiden saavuttamista.

Tulikivi-konsernin strategisena tavoitteena on hakea kasvua myös yritysostoin. Yritysostojen ja fuusioiden onnistuminen vaikuttaa kasvusuunnitelmien toteutumiseen. Jos yrityskaupoissa tai fuusioissa epäonnistutaan, yrityksen kilpailukyky voi kärsiä ja taloudellinen asema huonontua.

Toisaalta yrityskaupat voivat muuttaa yrityksen riskiprofilia. Konsernissa tehdään yritysostoja kuitenkin vain tarkkojen liiketoiminnallisten ja taloudellisten analyysien perusteella. Vaihtoehtoisia toimintamalleja kartoitetaan aktiivisesti. Konsernissa on karsittu yrityskauppojen myötä tulleita, konsernin ydinliiketoimintaan kuulumattomia liiketoimintoja

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit liittyvät tuotteisiin, jakeluteihin, henkilöstöön, toimintaan ja prosesseihin.

Tuotevastuuriskit

Tuotevastuuriskejä pyritään pienentämään kehittämällä tuotteista mahdollisimman käyttäjäturvallisia. Jälleenmyyjä- ja asentajakoulutuksella sekä tarkoilla myyntisopimusehdoilla huolehditaan siitä, että tuote- ja palveluketjut Tuulikiveltä asiakkaalle toimivat moitteettomasti ja asiantuntemuksella. Tuotevastuuriskiltä pyritään suojautumaan myös tuote- ja toiminnanvastuuvakuutuksin.

Toiminnalliset riskit ja prosessiriskit

Toiminnalliset riskit liittyvät inhimillisen toiminnan, epäonnistuneiden yrityksen sisäisten prosessien tai ulkoisten tapahtumien seurauksiin. Tehdastoimintaan liittyvät operatiiviset riskit minimoidaan muun muassa yrityksen toimintakäsikirjan noudattamisella, johdonmukaisella työturvallisuuden kehittämisellä ja järjestelmällisellä kehitystyöllä. Uusien tuotteiden valmistamiseen ja markkinoille tuomiseen liittyy riskejä. Riskeiltä pyritään suojautumaan huolellisella suunnittelutyöllä ja henkilöstön kouluttamisella.

Riippuvuus keskeisistä tavarantoimittajista voi nostaa konsernin materiaalikustannuksia, nostaa koneiden ja niiden varaosien kustannuksia tai sillä voi olla merkittävää vaikutusta tuotantoon. Toimittajaverkostossa tapahtuvat häiriöt voivat vaikuttaa konsernin kykyyn toimittaa tuotteita oikea-aikaisesti asiakkailleen. Energian hankinta ulkopuolisilta toimittajilta voi vaikuttaa konsernin energiakustannuksiin tai energian saantiin. Toisaalta korkea energian hinta tukee tuotteiden kysyntää. Toiminnallisia häiriöitä voi liittyä myös muutoksiin jakelutiesä ja logistisissa järjestelmissä. Sopimusriskit ovat osa toiminnallisia riskejä.

Konsernin liiketoiminta perustuu toimiville ja luotettaville tietojärjestelmille. Toiminnanohjausjärjestelmien hyödyntämiseen liittyy riskejä, mikäli liiketoimintaprosesseissa ei omakutsuta uusia toimintatapoja eikä uusien järjestelmien mukanaan tuomia mahdollisuuksia nopealla aikataululla. Tietojen käyttövalmiuteen liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan muun muassa kahdentamalla kriittiset tietojärjestelmät ja tietoliikenneyhteydet, kiinnittämällä huomiota yhteistyökumppaneiden valintaan sekä standardoimalla käytössä olevia työasemamalleja ja ohjelmistoja sekä tietoturvaan liittyviä menettelytapoja.

Konsernin liiketoiminnan luonteen mukaisesti myyntisaamiset ja vaihto-omaisuus ovat merkittäviä tase-eriä. Myyntisaamisiin liittyvää luottotappioriskiä hallitaan yhdenmukaisella luotonantopolitiikalla, saamisten vakuuttamisella ja tehokkaalla perintätoiminnalla. Tulikiven ydinosaaminen liittyy liiketoimintaprosesseihin, joita ovat myynti, tuotekehitys, louhinta, valmistus, hankinta ja logistiikka sekä

tarvittaviin tukitoimintoihin, joita ovat muun muassa tietohallinto, talous, henkilöstöasiat ja viestintä. Ydinosaamisen ennakoinnaton merkittävä vähentyminen tai henkilöiden uudistumiskyvyn heikkeneminen tai väestörakenteen epädullinen kehitys nykyisillä toimintapaikkakunnilla olisi riski. Henkilöstö- ja osaamistarpeen suunnittelulla ja henkilöstön sitouttamisella jatkuvaan muutokseen ja kasvuun pyritään turvaamaan ydinosaamisen säilyminen ja saatavuus konsernissa. Yritys pyrkii jatkuvasti lisäämään henkilöstönsä ydin- ja muuta merkittävää osaamista tarjoamalla mahdollisuuksia työssä oppimiseen ja koulutukseen sekä täydentämään strategian edellyttämää osaamista niillä osa-alueilla, joilla sitä aiemmin ei ole ollut. Verkostoitumisen avulla pystytään osittain turvaamaan ydinosaamisen riittävyyttä. Avainhenkilöiden vaihtuvuus on ollut maltillista.

Toiminnan tehostaminen, hallittu muutos ja tehokas sisäinen viestintä toimivat osaltaan toiminnallisten riskien ja prosessiriskien hallintakeinoina.

Rahoitukselliset riskit

Konserni altistuu liiketoiminnassaan erilaisille rahoitusriskeille. Riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen. Pääasialliset rahoitusriskit ovat maksuvalmiusriski, pääoman hallinta, korkoriski ja valuuttariski. Rahoitusriskienhallintaa on käsitelty tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 27.

Euroalueen kriisin mahdollisesti aiheuttama

voimakas taantuma voi heikentää yhtiön tuotteiden kysyntää, kannattavuutta ja omavaraisuutta. Yhtiön taseen omaisuuseriin sisältyy liikearvoja, joiden arvo perustuu johdon arvioihin. Jos nämä arvot eivät toteudu, on mahdollista, että arvonalentumistestausten yhteydessä joudutaan kirjaamaan arvonalentumistappiota. Konsernin pankkilainojen kovenanttiehtojen täytyminen edellyttää yhtiön kannattavuuden paranemista. Yhtiö on sopinut rahoittajiensa kanssa, että se aloittaa neuvottelut uudesta lainojen lyhennysohjelmasta ja sen ehdoista viimeistään 1.9.2018.

Vahinkoriskit

Valtaosa konsernin tuotannosta on pääomavaltaista ja suuri osa konsernin pääomasta on sidottu tuotantolaitoksiin. Siten esimerkiksi tulipalo tai vakava konerikko voi aiheuttaa merkittäviä omaisuus- ja keskeytysvahinkoja sekä muita epäsuoria haitallisia vaikutuksia konsernin toimintaan. Konserni pyrkii suojautumaan tällaisilta riskeiltä arvioimalla riskienhallinnan kannalta tuotantolaitoksiaan ja prosessejaan. Vahinkoriskeihin kuuluvat myös työterveys- ja työsuojeluriskit, ympäristöriskit ja onnettomuusriskit. Konserni tarkistaa säännöllisesti vakuutuksensa osana riskien kokonaisuus- ja keskeytysvahinkojen hallintaa. Vakuutuksilla pyritään kattamaan kaikki ne riskit, jotka ovat taloudellisesti tai muista syistä järkevää hoitaa vakuuttamalla. Vireillä ei ole oikeudenkäyntejä, eikä sen toimintaan liity muitakaan hallituksen tiedossa olevia juridisia riskejä, jotka vaikuttaisivat oleellisesti yrityksen toiminnan tulokseen.

Konsernin kehitys vuosineljänneksittäin ja liiketoiminta-alueittain

Me								
	Q4/2016	Q3/2016	Q2/2016	Q1/2016	Q4/2015	Q3/2015	Q2/2015	Q1/2015
Liikevaihto	8,6	7,0	7,8	5,9	8,5	7,7	7,9	6,3
Liiketulos	0,0	0,3	0,3	-0,9	-0,1	0,1	0,0	-1,3

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

1 000 euro								
Tuloslaskelma				2013	2014	2015	2016	2017
Liikevaihto				43 724	39 293	31 951	30 485	29 281
Muutos, %				-14,6	-10,1	-18,7	-4,6	-3,9
Liiketulos				-4 259	-2 439	-2 931	-1 361	-367
% liikevaihdosta				-9,7	-6,2	-9,2	-4,5	-1,3
Rahoitustuotot ja -kulut sekä osuus osakkuusyhtiön tuloksesta				-1 000	-837	-950	-756	-800
Tulos ennen veroja				-5 259	-3 276	-3 881	-2 132	-1 167
% liikevaihdosta				-12	-8,3	-12,1	-7,0	-3,9
Tuloverot				854	671	0	-14	-74
Tilikauden tulos				-4 405	-2 643	-3 783	-2 037	-1 252
Tase								
Varat								
Pitkäaikaiset varat				30 131	29 282	26 875	25 582	25 089
Vaihto-omaisuus				10 258	10 119	8 666	7 863	8 122
Rahavarat				10 704	3 665	1 429	894	567
Muut lyhytaikaiset varat				3 558	4 121	2 426	3 083	2 852
Oma pääoma ja velat								
Oma pääoma				20 779	18 160	14 409	12 397	11 160
Korolliset velat				17 981	19 981	17 766	16 393	15 666
Korottomat velat				14 321	5 060	5 530	7 208	8 762
Taseen summa				54 651	47 187	39 396	37 422	36 630

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut 2013 - 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Oman pääoman tuotto, %	-22,6	-13,5	-23,8	-15,9	-10,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-9,8	-5,4	-7,7	-4,3	-1,2
Omavaraisuusaste, %	38,1	39,0	36,9	33,4	30,7
Nettovelkaantumisaste, %	59,3	89,8	113,4	125	135,3
Current ratio	1,8	1,6	1,7	1,1	0,5
Bruttoinvestoinnit, 1 000 euro	1 618	2 382	1 149	1 282	1 502
% liikevaihdosta	3,7	6,1	3,6	4,2	5,1
Tutkimus- ja kehitysmenot, 1 000 euro	1 574	1 380	985	484	497
% liikevaihdosta	3,6	3,5	3,1	1,6	3,6
Kehitysmenot (netto), aktivoitu, 1 000 euro	233	232	272	538	536
Tilaukanta, milj. euroa	4,4	4,2	3,9	3,2	2,9
Henkilöstö keskimäärin	293	281	219	209	208
Osakekohtaiset tunnusluvut					
Osakekohtainen tulos, euro	-0,11	-0,04	-0,06	-0,03	-0,02
Osakekohtainen oma pääoma, euro	0,35	0,30	0,25	0,21	0,19
Osingot					
Osakekohtainen osinko, euro					
A-osake	-	-	-	-	-
K-osake	-	-	-	-	-
Osinko tuloksesta, %	-	-	-	-	-
Efekttiivinen osinkotuotto, %/A-sarja	-	-	-	-	-
Hinta/voitto, (P/E)	-4,6	-4,5	-2,7	-6,2	-9,3
Osakkeen ylin kurssi, euro	0,63	0,36	0,30	0,29	0,26
Osakkeen alin kurssi, euro	0,31	0,19	0,12	0,15	0,18
Tilikauden keskipurssi, euro	0,44	0,28	0,18	0,20	0,22
Osakeantikorjattu pörssikurssi 31.12., euro	0,34	0,20	0,17	0,21	0,19
Osakekannan markkina-arvo, 1 000 euro	20 314	11 949	10 157	12 547	11 591
(Olettaen K-osakkeen markkina-arvoksi saman kuin A-osakkeella.)					
Osakkeiden vaihto, (1 000 kpl)	10 493	7 933	27 900	13 847	28 244
Osakkeiden vaihto, %	33,5	21,2	53,9	26,7	54,5
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana, (1 000 kpl)	41 378	59 747	59 747	59 747	59 747
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa, (1 000 kpl)	59 871	59 747	59 747	59 747	59 747

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut		
Oman pääoman tuotto-% (ROE) =	100 x	$\frac{\text{voitto/tappio}}{\text{oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI) =	100 x	$\frac{\text{voitto/tappio ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Omavaraisuusaste, % =	100 x	$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$
Nettovelkaantumisaste, % =	100 x	$\frac{\text{korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{oma pääoma}}$
Current ratio =		$\frac{\text{lyhytaikaiset varat}}{\text{lyhytaikaiset velat}}$
Osakekohtaiset tunnusluvut		
Osakekohtainen tulos =		$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tulos}}{\text{tilikauden keskimääräinen, osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä *)}}$
Osakekohtainen oma pääoma =		$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä *)}}$
Osakekohtainen osinko =		$\frac{\text{tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä *)}}$
Osinko tuloksesta, % =	100 x	$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakekohtainen tulos}}$
Efektiiivinen osinkotuotto-% =	100 x	$\frac{\text{osakekohtainen osinko/osake}}{\text{A-osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa}}$
Hinta/voitto -suhde (P/E) =		$\frac{\text{A-osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{osakekohtainen tulos}}$
*) ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita		

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS
Tuloslaskelma

1 000 euro	Liite	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	1.1.	27 656	29 095
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)		198	-394
Valmistus omaan käyttöön		740	746
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2.	487	548
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		-6 709	-5 994
Varastojen muutos -/+		27	-456
Ulkopuoliset palvelut		-4 015	-4 537
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-10 697	-10 987
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-8 720	-8 616
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-1 143	-1 429
Muut henkilösivukulut		-351	-505
Henkilöstökulut yhteensä	1.3.	-10 214	-10 550
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	1.4.	-2 317	-2 544
Liiketoiminnan muut kulut	1.5.	-6 723	-7 339
LIIKETAPPIO		-870	-1 425
Rahoitustuotot ja -kulut	1.6.	-612	-737
TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		-1 482	-2 162
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos -/+		0	795
Saadut konserniavustukset	1.7.	0	0
Tilinpäätössiirrot yhteensä		0	795
Tuloverot			
Laskennalliset verot		-17	-143
Tuloverot yhteensä		-17	-143
TILIKAUDEN TAPPIO		-1 499	-1 510

Tase

1 000 euro	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Vastaavaa			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot		947	792
Aineettomat oikeudet		27	37
Liikearvo		875	1 166
Muut aineettomat hyödykkeet		7 370	7 294
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2.1.	9 219	9 289
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		887	908
Rakennukset ja rakennelmat		3 859	4 298
Koneet ja kalusto		2 177	2 408
Muut aineelliset hyödykkeet		38	38
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		45	160
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2.2.	7 006	7 812
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2.3.	15	15
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	2.4.	40	40
Muut sijoitukset	2.5.	26	26
Sijoitukset yhteensä		81	81
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		16 306	17 182

Jatkuu seuraavalla sivulla.

Tase

1 000 euro	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		3 304	3 277
Keskeneräiset tuotteet		2 097	2 049
Valmiit tuotteet / tavarat		2 461	2 311
Vaihto-omaisuus yhteensä	2.6.	7 862	7 637
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	2.7.	0	2
Laskennallinen verosaaminen	2.8.	0	0
Siirtosaamiset		174	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		174	2
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		2 120	2 445
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		0	47
Muut saamiset		115	45
Siirtosaamiset		347	272
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2.9.	2 582	2 809
Rahat ja pankkisaamiset		334	643
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		10 952	11 091
Vastaavaa yhteensä		27 258	28 273

Tase

1 000 euro	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		6 314	6 314
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		14 834	14 834
Arvonmuutosrahasto		-6	-99
Omat osakkeet		-108	-108
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-17 118	-15 608
Tilikauden voitto/tappio		-1 499	-1 510
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2.10.	2 417	3 823
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		80	79
Pakolliset varaukset	2.13.	281	660
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		0	10 385
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta		0	2 623
Velat saman konsernin yrityksille		42	0
Muut velat		65	0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2.14.	107	13 008
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		12 448	2 640
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta		3 218	745
Saadut ennakot		84	55
Ostovelat		3 674	3 297
Velat saman konsernin yrityksille		325	491
Muut velat		470	298
Siirtovelat		4 154	3 177
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2.15.	24 373	10 703
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		24 480	23 711
Vastattavaa yhteensä		27 258	28 273

Rahoituslaskelma

1 000 euro	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulos ennen satunnaisia eriä	-1 482	-2 162
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	2 317	2 544
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-39	19
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-378	-267
Rahoitustuotot ja -kulut	612	737
Muut oikaisut	52	-18
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	1 082	853
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	322	-581
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-225	850
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	1 361	1 856
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	2 540	2 978
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-801	-918
Saadut osingot liiketoiminnasta	161	1
Saadut korot liiketoiminnasta	10	8
Maksetut välittömät verot	-17	2
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	1 893	2 071
Liiketoiminnan rahavirta	1 893	2 071
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin, brutto	-1 486	-1 253
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	15	33
Myönnetyt lainat tytäryhtiöille	0	-40
Investoinnit muihin sijoituksiin	-47	0
Saadut korot investoinneista	4	15
Investointien rahavirta	-1 514	-1 245
Pitkäaikaisten lainojen nostot	41	0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-727	-1 372
Rahoituksen rahavirta	-686	-1 372
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-307	-546
Rahavarat tilikauden alussa	643	1 188
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-2	-1
Fuusiossa saatu	0	2
Rahavarat tilikauden lopussa	334	643

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaan.

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä saaduilla investointiavustuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuuden taloudellisen pitoajan perusteella seuraavasti:

	Poistoaika
Aineettomat oikeudet ja muut aineettomat hyödykkeet	5 vuotta
käyttöjärjestelmät	10 vuotta
Louhosalueet ja altaat	substanssipoisot
Liikearvo	13 vuotta
Rakennukset	25 - 30 vuotta
Rakennelmat	5 vuotta
Prosessikoneet	3 - 15 vuotta
Moottoriajoneuvot	5 - 8 vuotta
ATK-laitteet	3 - 10 vuotta
Kehittämismenot	5 vuotta

Kaluston hankintameno poistetaan EVL:n enimmäispoistoina hankinta-ajankohdasta laskien.

Louhosalueista ml. louhosten avauskustannukset ja saostusaltaat sekä louhinnan maa-alueista tehdään kiven käyttöön ja läjitysalueiden täyttöaikaan perustuva substanssipoisot. Louhosalueiden ja altaiden ja muiden louhosten apurakennelmien poistaminen aloitetaan silloin, kun louhos on valmis tuotantokäyttöön.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on esitetty keskihinta-periaatteen mukaisesti tai sitä alemman todennäköisen myyntihinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden arvoon on sisällytetty muuttuvien menojen lisäksi osuus hankinnan ja valmistuksen kiinteistä menoista.

Tuloutusperiaate

Liikevaihtoa laskettaessa on myynnistä vähennetty myönnetty alennukset, välilliset verot sekä myyntisaamisten kurssierot. Suoritteiden myynti on tuloutettu niiden luovutuksen yhteydessä. Tuotot asennustoiminnasta ja palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimusmenot on kirjattu vuosikuluksi niiden syntymävuonna. Louhosalueiden kairaustutkimuksista aiheutuneet menot on aktivoitu ja poistetaan vaikutusaikanaan. Kairaustutkimusten menot kirjataan kuitenkin tuloslaskelmaan kuluksi silloin, kun kyseisten vuolukivivarantojen kaupalliseen hyödyntämiseen katsotaan liittyvän merkittävää epävarmuutta. Kehitysmenoista on aktivoitu sauna-tuoteryhmän kehitysmenot sekä toiminnanohjausjärjestelmän uudistamiseen ja uuden keraamisen malliston tuotteistamiseen sekä uusien vuolukivisten pintojen kehittämiseen liittyvät kehitysmenot.

Eläkemenojen jaksotus

Yhtiön henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemeno kirjataan kuluksi kertymisvuonna. Ulkomailta olevan henkilöstön eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Suomen verolainsäädännön mukaan verotukselliset tilinpäätössiirrot, kuten poistoero, hyväksytään verotuksessa vähennyskelpoiseksi vain, jos ne on kirjattu myös kirjanpitoon.

Verot

Veroihin sisältyvät tilikauden tulosta vastaavat verot sekä laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos. Laskennallinen verovelka ja -saaminen on laskettu verotuksen ja tilinpäätöksen välisille väliaikaisille eroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa.

Osingot

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

Osakeperusteiset maksut ja optio-oikeudet

Optioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu optioiden teoreettiseen markkina-arvoon, joka lasketaan optio-oikeuksien hinnoittelussa käytettävällä Black & Scholes –mallilla. Markkina-arvon laskemisessa ei markkina-arvoa alentavana tekijänä oteta huomioon sitä, että vapautuskriteereille asetetut tavoitteet eivät mahdollisesti täyty. Optio-oikeuksia on ensimmäisen kerran myönnetty vuonna 2013, ja niillä voidaan merkitä osakkeita merkintäehtojen täytyessä aikaisintaan vuonna 2016. Kannustinjärjestelmän mukaisia maksuja ei ollut vuonna 2017 eikä 2016..

Tuloksen vertailukelpoisuus

Tilikauden ja vertailukauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

Valuuttamääräiset erät

Valuuttamääräiset tase-erät on arvostettu Euroopan Keskuspankin ilmoittamaan tilinpäätöspäivän keskikurssiin.

Tuloslaskelman liitetiedot

1 000 euro	2017	2016
1.1. Liikevaihto		
1.1.1. Liikevaihto markkina-alueittain		
Suomi	13 538	15 260
Muu Eurooppa	13 401	13 133
USA	717	702
Liikevaihto markkina-alueittain yhteensä	27 656	29 095
1.1.2. Liikevaihdon jako tavaroiden ja palveluiden myynteihin		
Tuotot tavaroiden myynneistä	25 738	26 655
Tuotot palveluista	1 918	2 440
Tavaroiden ja palveluiden myynti yhteensä	27 656	29 095
1.2. Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot	101	69
Veloitukset konsernin sisäisistä palveluista	211	206
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	5	23
Muut	170	250
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	487	548
1.3. Johdon palkat ja henkilökunnan lukumäärä keskimäärin		
1.3.1. Johdon työsuhde-etuudet		
Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	374	350
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet (eläke-etuudet)		
Lakisääteisen eläke-etuuden maksut	33	32
Muut pitkäaikaiset etuudet		
Osakeperusteiset maksut	5	5
Yhteensä	412	387

1 000 euro	2017	2016
Toimitusjohtaja		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet		
Vauhkonen Heikki		
Palkat	183	183
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
Lakisääteisen eläke-etuuden maksut	33	32
Osakeperusteiset maksut	5	5
Yhteensä	221	220
Hallituksen jäsenten palkat ja muut etuudet		
Jaakko Aspara	19	18
Rönkkö Markku	38	37
Salastie Paula	19	0
Svanborg Reijo	20	19
Tähtinen Jyrki	20	19
Vauhkonen Heikki	21	20
Yhteensä	191	167
Johtoon kuuluviksi avainhenkilöiksi luetaan johtoryhmän jäsenet.		
Toimitusjohtaja kuuluu johtoryhmään.		
Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden työsuhde-etuudet		
Palkat ja palkkiot	669	660
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
Lakisääteisen eläke-etuuden maksut	117	116
Osakeperusteiset etuudet	19	19
Yhteensä	805	795

1 000 euro	2017	2016
1.3.2. Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana		
Toimihenkilöitä	62	64
Työntekijöitä	144	139
Henkilökunnan lukumäärä yhteensä	206	203
1.4. Suunnitelman mukaiset poistot		
Kehittämismenot	381	411
Aineettomat oikeudet	12	17
Muut pitkävaikutteiset menot	263	409
Substanssipoistot louhoksista *)	156	108
Rakennukset ja rakennelmat	447	482
Koneet ja kalusto	749	788
Muut aineelliset hyödykkeet	0	1
Substanssipoisto maa-alueista *)	17	36
Liikearvo	292	292
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	2 317	2 544

*) Yhtiö soveltaa poistojen laskennassa kivilouhosten ja kaivosoikeuksien osalta kiven käyttöön perustuvaa substanssipoistomenetelmää. Maa-alueista tehdään substanssipoisto kiven käyttöaikaan tai läjitysalueen täyttöaikaan perustuen.

1 000 euro	2017	2016
1.5. Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	1 041	1 208
Kiinteistön hoitokulut	299	388
Markkinointikulut	1 317	1 484
Valmistuksen muut muuttuvat kulut	2 094	2 140
Muut kuluerät	1 972	2 119
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	6 723	7 339
1.5.2. Tilintarkastajien palkkiot		
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus	65	58
Veroneuvonta	0	0
Muut palkkiot	9	8
Tilintarkastajien palkkiot yhteensä	74	66

Tulikivi Oyj:n lakisääteinen tilintarkastaja KPMG Oy Ab ei ole tilikaudella suorittanut EU asetuksen 537/2014 tarkoittamia muita kuin tilintarkastuspalveluita.tilikaudella suorittanut EU asetuksen 537/2014

1.6. Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot, konserni	158	0
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista		
Osinkotuotot muilta	2	1
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	29	19
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot muilta	10	4
Rahoitustuotot yhteensä	199	24
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Rahoituskulut saman konsernin yrityksiltä	-1	-1
Korkokulut muille	-621	-621
Muut rahoituskulut muille	-189	-139
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	-811	-761
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-612	-737

Taseen liitetiedot

1 000 euro	2017	2016	1 000 euro	2017	2016
2.1. Aineettomat hyödykkeet			2.1.4. Muut pitkävaikutteiset menot		
2.1.1. Kehittämismenot			Hankintameno 1.1.	13 390	18 877
Hankintameno 1.1.	2 144	1 760	Lisäykset	495	372
Lisäykset	536	538	Vähennykset	0	-5 859
Vähennykset	0	-153	Hankintameno 31.12.	13 885	13 390
Hankintameno 31.12.	2 680	2 145	Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-6 096	-11 437
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-1 352	-1 095	Vähennysten kertyneet poistot	-419	-517
Tilikauden poisto	-381	-411	Tilikauden poisto	0	5 858
Vähennysten kertyneet poistot	0	153	Kertyneet poistot 31.12.	-6 515	-6 096
Kertyneet poistot 31.12.	-1 733	-1 353	Muiden pitkävaikutteisten menojen kirjanpitoarvo 31.12.	7 370	7 294
Kehittämismenojen kirjanpitoarvo 31.12.	947	639	Muiden pitkävaikutteisten menojen kirjanpitoarvoon sisältyy 4 829 (4 522) tuhatta euroa kivitutkimuksista sekä vuolukivilouhosten ja koelouhosten avaamisesta aiheutuneita menoja.		
2.1.2. Aineettomat oikeudet			Muiden pitkävaikutteisten menojen vähennykset/vähennysten kertyneet poistot eivät sisällä romutuksia (5 842 tuhatta euroa vuonna 2016).		
Hankintameno 1.1.	484	706	Muissa pitkävaikutteisissa menoissa ei ollut tilikauden päättyessä keskeneräistä käyttöomaisuutta.		
Lisäykset	2	1	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	9 219	9 136
Vähennykset	0	-223			
Hankintameno 31.12.	486	484			
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-447	-653			
Tilikauden poisto	-12	-17			
Vähennysten kertyneet poistot	0	223			
Kertyneet poistot 31.12.	-459	-670			
Aineettomien oikeuksien kirjanpitoarvo 31.12.	27	37			
2.1.3. Liikearvo					
Hankintameno 1.1. ja 31.12.	8 713	8 713			
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-7 546	-7 255			
Tilikauden poisto	-292	-292			
Kertyneet poistot 31.12.	-7 838	-7 547			
Liikearvon kirjanpitoarvo 31.12.	875	1 166			
Liikearvo koostuu sulautumistappioista.					

1 000 euro	2017	2016
2.2. Aineelliset hyödykkeet		
2.2.1. Maa-alueet		
Hankintameno 1.1.	1 381	1 381
Vähennykset	-4	0
Hankintameno 31.12.	1 377	1 381
Kertyneet substanssipoistot	-473	-437
Tilikauden substanssipoisto	-17	-36
Kertyneet poistot 31.12.	-490	-473
Maa-alueiden kirjanpitoarvo 31.12.	887	908
2.2.2. Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	15 103	15 289
Vähennykset	0	-186
Lisäykset	8	0
Hankintameno 31.12.	15 111	15 103
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-11 310	-11 014
Tilikauden poisto	-447	-482
Vähennysten kertyneet poistot	0	186
Kertyneet poistot 31.12.	-11 757	-11 310
Arvonkorotus	505	505
Rakennusten ja rakennelmien kirjanpitoarvo 31.12.	3 859	4 298
2.2.3. Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	17 882	38 716
Lisäykset	572	190
Vähennykset	-171	-21 024
Hankintameno 31.12.	18 283	17 882
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-15 474	-35 707
Vähennysten kertyneet poistot	-750	-788
Tilikauden poisto	118	21 021
Kertyneet poistot 31.12.	-16 106	-15 474
Koneiden ja kaluston kirjanpitoarvo 31.12.	2 177	2 408
Koneiden ja kaluston vähennykset/vähennysten kertyneet poistot sisältävät romutuksia 53 tuhatta (20 899 tuhatta euroa vuonna 2016).		
Tuotannon koneiden ja laitteiden osuus kirjanpitoarvosta	2 052	2 216

1 000 euro	2017	2016
2.2.4. Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	38	289
Vähennykset	0	-251
Hankintameno 31.12.	38	38
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	0	-248
Tilikauden poisto	0	-1
Vähennysten kertyneet poistot	0	249
Kertyneet poistot 31.12.	0	0
Muiden aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo 31.12.	38	38
2.2.5. Ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	28	28
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-28	-28
Sijoituskiinteistöt yhteensä	0	0
2.2.6. Ennakkomaksut		
Ennakkomaksut 1.1.	160	0
Lisäykset	45	160
Vähennykset	-160	0
Ennakkomaksujen kirjanpitoarvo 31.12.	45	160
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 006	5 404

Tuikivi Oyj ottaa käyttöön uuden käyttöomaisuuskirjanpito-ohjelman vuoden 2018 alusta. Käyttöomaisuuskirjanpidosta on vuonna 2016 romutettu loppuunpoistettuja nimikkeitä käyttöomaisuuskirjanpidon selkeyttämiseksi. Käyttöomaisuuden arvo on vertailukelpoinen edelliseen vuoteen. Romutustappiota aineellisesta käyttöomaisuudesta kirjattiin 56 tuhatta euroa vuonna 2017 (5 tuhatta vuonna 2016).

1 000 euro	2017	2016
2.3. Osuudet saman konsernin yrityksissä	%	%
Tulikivi U.S. Inc., USA	100	100
The New Alberene Stone Company Inc., USA	100	100
OOO Tulikivi, Venäjä	100	100
Tulikivi GmbH, Saksa	100	100
2.4. Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pääomalaina Tulikivi GmbH	40	40
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä	40	40
2.5. Muut sijoitukset		
Muut	26	26
Muut sijoitukset yhteensä	26	26
2.6. Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 304	3 277
Keskeneräiset tuotteet	2 097	2 049
Valmiit tuotteet/ tavarat	2 461	2 311
Vaihto-omaisuus yhteensä	7 862	7 637
2.7. Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Muilta	0	2
Siirtosaamiset	174	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	174	2

1 000 euro	2017	2016
2.8. Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	0	47
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä	0	47
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	2 120	2 445
Muut saamiset	115	45
Siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset	130	67
Ennakomaksut	217	205
Siirtosaamiset yhteensä	347	272
Saamiset muilta yhteensä	2 582	2 762
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 582	2 809
2.9. Oma pääoma		
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	6 314	6 314
Arvonmuutosrahasto 1.1.	-99	-139
Muutos	93	40
Arvonmuutosrahasto 31.12.	-6	-99
Omat osakkeet	-108	-108
Sidottu oma pääoma	6 200	6 107
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1. ja 31.12.	14 834	14 834
Tappio edellisiltä tilikausilta 1.1.	-15 608	-11 394
Tappio edellisiltä tilikausilta 31.12.	-17 118	-15 608
Tilikauden tappio	-1 499	-1 510
Vapaa oma pääoma yhteensä	-3 783	-2 284
Oma pääoma yhteensä	2 417	3 823
2.10. Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.		
Tappio edellisiltä tilikausilta	-17 118	-15 608
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	14 834	14 834
Tilikauden tappio	-1 499	-1 510
Aktvoidut kehittämisenot	-947	-792
Jakokelpoiset varat yhteensä	-4 730	-3 076

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto ei ole osingonjakokelpoista.

Emoyhtiön oma pääoma on laskenut alle puoleen osakepääomasta tappiollisen tuloksen vuoksi. Emoyhtiön oma pääoma on tilinpäätöksessä 2,4 miljoonaa euroa ja osakepääoma 6,3 miljoonaa euroa. Tämän johdosta yhtiön hallitus on ryhtynyt Osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n 1 momentin mukaisiin toimiin. Osakeyhtiölain tarkoittama tilinpäätös tulee olemaan ajalta 1-12/2017. Osakeyhtiölain edellyttämä yhtiökokous, joka päättää hallituksen esityksen pohjalta yhtiön taloudellisen aseman edellyttämistä toimista, tulee olemaan yhtiön 19.4.2018 pidettävä varsinainen yhtiökokous. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiö jatkaa jo aloittamiaan toimenpiteitä ja selvittää muita mahdollisia toimenpiteitä, joiden kautta pyritään yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämiseen.

Optiojärjestelyt

Optio-oikeudet johdolle ja avainhenkilöille

Osakeperusteisten kannustinjärjestelyjen ehdot / optiojärjestelyt
 Optio-oikeuksilla kannustetaan avainhenkilöitä pitkäjänteiseen työntekoon omistaja-arvon kasvattamiseksi. Optio-oikeuksilla pyritään myös sitouttamaan avainhenkilöt työnantajaansa. Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 14 avainhenkilöä mukaan lukien yhtiön johtoryhmän jäsenet. Hallitus päättää optio-oikeuksien jakamisesta vuosittain. Optio-oikeuksien saaminen edellyttää kaikilta avainhenkilöiltä omistusta yhtiössä.

Optio-oikeuksia annetaan yhteensä enintään 1 800 000 kappaletta, ja ne oikeuttavat merkitsemään yhteensä enintään 1 800 000 yhtiön uutta tai sen hallussa olevaa A-sarjan osaketta. Optio-oikeudet jakaantuvat kolmeen lajiin ja niillä merkittävien osakkeiden merkintäaika on optio-oikeudella 2013A 1.5.2016-31.5.2018; optio-oikeudella 2013B 1.5.2017-31.5.2019 ja optio-oikeudella 2013C 1.5.2018-31.5.2020. Osakkeiden merkintähinta kaikilla optio-oikeuksilla on 0,33 euroa osakkeelta. Merkintähinnan perusteena on Tulikivi Oyj:n lokakuussa 2013 toteuttamassa osakeannissa käytetty merkintähinta. Merkintähinnasta vähennetään vuosittain maksetut osingot ja pääomanpalautukset

Optio-oikeuksien teoreettinen markkina-arvo lasketaan optio-oikeuksien hinnoittelussa käytettävällä Black & Scholes -mallilla seuraavin oletuksin:

- optio-oikeus 2013A, teoreettinen markkina-arvo 0,10 euroa: osakkeen kurssi on 0,32 euroa, osakkeen merkintähinta 0,33 euroa, riskitön korko 0,89 prosenttia, optio-oikeuksien voimassaoloaika noin 4,5 vuotta ja volatiliiteetti 37 prosenttia.
- optio-oikeus 2013B, teoreettinen markkina-arvo 0,03 euroa: osakkeen kurssi on 0,21 euroa, osakkeen merkintähinta 0,33 euroa, riskitön korko 0,13 prosenttia, optio-oikeuksien voimassaoloaika noin 4,5 vuotta ja volatiliiteetti 33 prosenttia.
- optio-oikeus 2013C, teoreettinen markkina-arvo 0,04 euroa: osakkeen kurssi on 0,22 euroa, osakkeen merkintähinta 0,33 euroa, riskitön korko -0,24 prosenttia, optio-oikeuksien voimassaoloaika noin 4,2 vuotta ja volatiliiteetti 38 prosenttia.

Markkina-arvon laskemisessa ei ole markkina-arvoa alentavana tekijänä otettu huomioon sitä, että vapautumiskriteereille asetetut tavoitteet eivät mahdollisesti toteudu.

Hallitus asettaa kunkin optiolajin vapautumiselle yhtiön tulosparannusohjelmaan liittyvät taloudelliset tavoitteet erikseen kullekin optiolajille. Optio-oikeuksia 2013A on 500 000 kappaletta, 2013B 650 000 kappaletta ja 2013C 650 000 kappaletta. Niiden merkitsemiselle asetetut tilikausien 2014-2016 käyttökatavoitteet eivät toteutuneet, joten optioita ei jaettu tilikausilta 2014-2017. Hallitus päätti jatkaa tavoitteen seurantajaksoa tilikaudelle 2018 optiolajien 2013B ja 2013C suhteen.

2.11. Omat osakkeet

Tulikivi Oyj ei ostanut eikä luovuttanut tilikauden 2017 (2016) aikana omia osakkeita. Yhtiön hallussa oli tilikauden 2017 (2016) päättyessä 124 200 omaa A-osaketta, mikä vastasi 0,2 prosenttia osakepääomasta ja 0,1 prosenttia äänimäärästä. Omien osakkeiden hankintahinta on keskimäärin 0,87 euroa/osake. Omien osakkeiden hankinnalla ei ole ollut merkittävää vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä.

1 000 euro	2017	2016
2.12. Pakolliset varaukset		
Takuuvaraus	75	100
Ympäristövaraus, pitkäaikainen	179	182
Ympäristövaraus, lyhytaikainen	6	6
Uudelleen järjestelyvaraus, pitkäaikainen	0	372
Uudelleen järjestelyvaraus, lyhytaikainen	21	0
Pakolliset varaukset yhteensä	281	660

Ympäristövarauksen määrä ennen diskonttausta on 417 (423) te. Nykyarvon määrittämisessä käytetty diskonttaustekijä on 4 (4) prosenttia.

2.13. Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Muut pitkäaikaiset velat	42	0
Velat muille		
Lainat rahoituslaitoksilta	0	10 385
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	0	2 623
Muut pitkäaikaiset	65	0
Velat muille yhteensä	65	13 008
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	107	13 008
2.14. Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Ostovelat	325	491
Velat muille		
Lainat rahoituslaitoksilta	12 448	2 640
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	3 218	745
Saadut ennakot	84	55
Ostovelat	3 674	3 297
Muut velat	470	298
Siirtovelat		
Palkat ja henkilösivukulut	3 444	2 433
Alennukset ja markkinointikulut	239	194
Ulkopuoliset palvelut	293	274
Korkovelat	33	117
Muut siirtovelat	145	159
Siirtovelat yhteensä	4 154	3 177
Velat muille yhteensä	24 048	10 212
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	24 373	10 703

	2017	2016
2.15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut		
Lainat ja tililuottolimiitit, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja pantteja		
Rahalaitoslainat ja muut lainat yhteensä	15 666	16 393
Annetut kiinteistökiinnitykset	15 780	15 780
Annetut yritysikiinnitykset	19 996	19 996
Vakuudeksi annetut kiinnitykset ja pantit yhteensä	35 776	35 776
Muut omat sitoumukset, joista annettu vakuuksia		
Annetut kiinteistökiinnitykset	500	500
Annetut pantit	3	3
Muista omista sitoumuksista annetut vakuudet yhteensä	503	503
Muut vastuusitoumukset		
Maksettavat vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat vuokravastuut	395	383
Myöhemmin maksettavat	87	245
Maksettavat vuokravastuut yhteensä	482	628
Leasingsopimuksista maksettavat määrät		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat leasingmaksut	185	208
Myöhemmin maksettavat	189	270
Leasingsopimuksista maksettavat määrät yhteensä	374	478
Leasingsopimukset ovat kolmen-kuuden vuoden leasingsopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.		
Johdannaissopimukset		
Koronvaihtosopimukset, nimellisarvo	1 936	6 331
Koronvaihtosopimukset, käypä arvo	-6	-101
Kiinteistöinvestointien arvonnalisäverövähennyksen palautusvastuu	77	76

Konserni on velvollisen tarkastamaan valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonnalisäverövähennyksiä. Viimeinen tarkistusvuosi on 2027.

2.16. Ehdolliset velat

Ympäristövelvoitteet

Tulikivi Oyj:n ympäristövelvoitteet ja niiden hoitamiseen liittyvät seikat ja ympäristöhoitomenojen kirjaaminen

Tulikivi Oyj:llä on kaivoslain ja ympäristölainsäädännön perusteella maisemointivelvoitteita, jotka on täytettävä toiminnan aikana ja louhoksia aikanaan suljettaessa.

Ympäristövelvoitteiden edellyttämiä toimenpiteitä tehdään jatkuvasti normaalin tuotantotyön ohessa. Ryhmään kuuluvat vesien käsittely, maa- ja kiviaineksen läjitysaluejärjestelyt, tärinä- ja melumittaukset, pölyämisen estäminen ja näihin liittyvien mittaustulosten seuranta. Tästä toiminnasta aiheutuvat menot kirjataan pääsääntöisesti tuloslaskelmaan kuluiksi. Maa-ainesten ajo uusien louhosten avaamisen yhteydessä läjitysalueille aktivoidaan muihin pitkävaikutteisiin menoihin ja poistetaan avattavan louhoksen taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Läjitysalueiden verhoilutyö perustuu pitkän ajanjakson louhintasuunnitelmaan, jonka mukaan verhoilussa hyödynnetään uusien avattavien louhosten pintamateriaalia. Verhoilu voidaan kuitenkin aloittaa vasta siinä vaiheessa, kun läjitysalueella on lopulliseksi jääviä osa-alueita. Maisemointityön ei odoteta lisäävän normaalin louhintatoiminnan kustannuksia.

Tehtaan tai louhosalueen sulkemisen jälkeen tullaan suorittamaan läjitysalueiden maisemointitöiden viimeistely, kasvillisuuden istuttaminen ja kylväminen, tarvittavat vesien johtamisjärjestelyt, mahdollisten uusien tarkkailupisteiden perustaminen ja louhoksen turvallisuuskuntoon saattaminen. Siltä osin kuin näihin liittyvät menot ovat arvioitavissa, on tehty varaus.

Ympäristölupien perusteella konsernissa on annettu takauksia yhteensä 600 tuhannen euron arvosta. Ympäristötarkkailua näiden alueiden osalta jatketaan lupavelvoitteiden mukaisesti toistaiseksi.

Tulikivi Oyj:n osakkeenomistajat ja johdon omistus 31.12.2017

Yhtiön 10 suurinta osakkeenomistajaa osakemäärän mukaan Lukuun ottamatta hallintarekisteröityjä osakkeita.		K-osakkeita		A-osakkeita		Osuus osakkeista, %
1. Vauhkonen Heikki		5 809 500		1 064 339		11,48
2. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo				4 545 454		7,59
3. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen				3 720 562		6,21
4. Elo Eliisa		477 500		2 631 036		5,19
5. Toivanen Jouko		100 000		2 431 259		4,23
6. Suomen Kulttuurirahasto SR		100 000		2 158 181		3,77
7. Mutanen Susanna		797 500		846 300		2,75
8. Fennia				1 515 151		2,53
9. Nikkola Jarkko				1 320 200		2,21
10. EVK-Capital Oy				1 000 000		1,67
Yhtiön 10 suurinta osakkeenomistajaa äänimäärän mukaan Lukuun ottamatta hallintarekisteröityjä osakkeita.		ääniä/osakkeita		ääniä/osakkeita		Osuus äänimäärästä, %
1. Vauhkonen Heikki		58 095 000		1 064 339		45,86
2. Mutanen Susanna		7 975 000		846 300		6,84
3. Elo Eliisa		4 775 000		2 631 036		5,74
4. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo				4 545 454		3,52
5. Vauhkonen Mikko		3 975 000		343 810		3,35
6. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen				3 720 562		2,88
7. Toivanen Jouko		1 000 000		2 431 259		2,66
8. Suomen Kulttuurirahasto SR		1 000 000		2 158 181		2,45
9. Fennia				1 515 151		1,17
10. Nikkola Jarkko				1 320 200		1,02

Yhtiön hallituksen jäsenillä ja toimitusjohtajalla on määräysvallassaan yhteensä 5 810 000 K-osaketta ja 1 557 056 A-osaketta eli 46,26 % yhtiön äänivallasta.

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2017		Osakkaita kpl		Osuus %		Osakkeita kpl	Osuus %
Osakkeiden lukumäärä, kpl							
1 - 100		577		11,75		34 130	0,06
101 - 1000		2 099		42,75		1 183 787	1,98
1001 - 5000		1 405		28,62		3 780 058	6,31
5001 - 10000		382		7,78		2 978 871	4,98
10001 - 100000		393		8,00		10 252 446	17,12
100001 -		54		1,10		41 641 951	69,55
Yhteensä		4 910		100,00		59 871 243	100,00

Yhtiön osakkeenomistajat jakaantuivat 31.12.2017 sektorikohtaisen luokituksen perusteella seuraavasti:		Osakkeet, %		Äänimäärä, %	
Sektoriluokka					
Yksityiset yritykset		4,97		2,31	
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset		9,03		4,04	
Julkisyhteisöt		13,84		6,42	
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		4,50		2,79	
Kotitaloudet		67,22		84,09	
Ulkomaat		0,44		0,36	
Kaikki yhteensä		100,00		100,00	

Hallintarekisteröidyt osakkeet 3 800 671 kappaletta (6,348 prosenttia osakekannasta, 2,946 prosenttia äänimäärästä) sisältyvät kohtaan rahoitus- ja vakuutuslaitokset. Tulikivi Oyj:n omistamat 124 200 A-osaketta, sisältyvät osakkeenomistusta koskeviin tietoihin.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 8 helmikuuta 2018

Jyrki Tähtinen

Markku Rönkkö

Paula Salastie

Reijo Svanborg

Jaakko Aspara

Heikki Vauhjonen
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Tulikivi Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Tulikivi Oyj:n (y-tunnus 0350080-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätöiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyhtymästä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyhtymästä suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-

asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 7.2.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätöksen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohutuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaiset virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Konsernin rahoituksen riittävyys

(Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 21 ja 25)

Konsernin rahoitusasema on heikentynyt tili-kauden aikana.

Konsernin rahoitus sopimus sisältää mm. käyttökatte-, omavaraisuusaste- ja velat/käyttökate -kovenantit. Rahoittajat myönsivät 21.12.2017 vapautukset käyttökatte ja velat/käyttökate -kovenanteista. Johdon laatiman ja hallituksen joulukuussa 2017 hyväksymän vuodelle 2018 laaditun budjetin mukainen tuloskehitys johtaa tilinpäätöshetkellä voimassa olevien rahoitus sopimusten ehtojen mukaan lainojen eräännyttämisperusteisten kovenanttien rikkoutumiseen viimeistään kesäkuussa 2018, mistä johtuen rahoitusvelat on luokiteltu lyhytaikaisiksi tilinpäätöksessä 2017.

Yhtiö on 2.3.2018 sopinut rahoittajien kanssa uusista kovenanttiehdoista vuodelle 2018. Budjetin mukaan yhtiö tulee täyttämään nämä uuden rahoitus sopimuksen mukaiset vuoden 2018 aikana tarkasteltavat kovenanttiehdot.

Liiketoiminnan ja tavaramerkin arvostus

(Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 15 ja 16)

Liiketoiminnan ja tavaramerkin tasearvot, yhteensä 6,8 milj. euroa, ovat 61 % suhteutettuna konsernin omaan pääomaan.

Liiketoiminnasta ja tavaramerkistä ei kirjata poistoja, vaan ne testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään vuosittain.

Arvonalentumistestauksen taustalla olevien rahavirta-ennusteiden keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa mm. liikevaihdon kasvun, kannattavuuden ja diskonttauskoron osalta.

Arvonalentumistestauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä johdon harkinnasta ja tasearvojen merkittävyydestä johtuen liikearvon ja tavaramerkin arvostus on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Laskennallisten verosaamisten arvostus

(Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 18)

Laskennallisten verosaamisten tasearvo, 3,2 milj. euroa, on 28 % suhteutettuna konsernin omaan pääomaan.

Emoyhtiön verotuskellista tappioista ja käyttämättömistä verotukseen liittyvistä hyvityksistä kirjattujen laskennallisten verosaamisten arvostus perustuu ennen niiden vanhentumista kertyviin johdon arvioimiin verotettaviin tuloihin.

Verotettavista tuloista laadittuihin ennusteisiin liittyvästä johdon harkinnasta ja tasearvojen merkittävyydestä johtuen laskennallisten verosaamisten arvostus on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Olemme testanneet taloudellista ennustamisprosessia ja siihen liittyvää kontrolliympäristöä.

Rahoituksen riittävyyden arvioimiseksi olemme mm. analysoineet yhtiön laatimia rahavirta-ennusteita ja herkkyytlaskelmia sekä ennusteen laatimista varten tuotettujen taustatietojen luotettavuutta.

Olemme arvioineet johdon laatimia herkkyytlaskelmia testataksemme rahoituksen riittävyyden liikkumavaraa erityisesti suhteessa kovenanttiehtoihin.

Lisäksi olemme arvioineet rahoitusvelkojen luokittelun oikeellisuutta tilinpäätöksessä sekä rahoitusta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta ja riittävyyttä.

Olemme arvioineet keskeisiä laskelmissa käytettyjä oletuksia suhteessa emoyhtiön hallituksen hyväksymiin budjetteihin, konsernin ulkopuolisiin lähteisiin ja omiin näkemyksiimme. Olemme verranneet toteutuneita rahavirtoja johdon laatimiin ennusteisiin.

Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäyrityksen asiantuntijoita, jotka ovat testanneet laskelmien teknistä oikeellisuutta ja verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

Lisäksi olemme arvioineet konsernitilinpäätöksen liikearvoa ja tavaramerkkiä sekä arvonalentumistestausta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Olemme testanneet ennustamisprosessia ja siihen liittyvää kontrolliympäristöä. Lisäksi olemme arvioineet tulosennusteiden toteutumista.

Olemme analysoineet johdon tekemiä arvioita tulojen suuruudessa kertyvistä verotettavista tuloista sekä arvioineet taustalaskelmien oletuksia huomioiden konserniyhtiöiden tuloskehitys ja -ennusteet.

Lisäksi olemme arvioineet laskennallisia verosaamia koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös selaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatimissaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen

skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi: — Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemaan ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

— Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

— Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

— Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat

kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

— Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

— Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidemme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituvaa yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 13.4.2007 alkaen yhtäjaksoisesti 11 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 22. maaliskuuta 2018

KPMG OY AB

Kirsi Jantunen
KHT

Yhteystiedot

TULIKIVI OYJ – TEHTAAT JA TOIMISTOT

Pääkonttori ja Juuan tehdas

FI-83900 Juuka
Tel. +358 403 063 100
Fax +358 206 050 711
www.tulikivi.com
etunimi.sukunimi@tulikivi.fi
tulikivi@tulikivi.fi

Suomussalmen tehdas

Saarikyläntie 26
FI-89920 Ruhtinansalmi
Tel. +358 403 063 100
Fax +358 260 050 711

Heinäveden tehdas

Rasiahontie 3
FI-79700 Heinävesi
Tel. +358 403 063 100
Fax +358 206 050 711

Espoon tehdas ja toimisto

Lautamiehentie 1
FI-02770 Espoo
Tel. +358 403 063 004
Fax +358 207 636 877

Myyntinäyttelyt Suomessa

Lähin jälleenmyyjä Internet-
osoitteessa www.tulikivi.fi

Tytäryritykset

Tulikivi Saksa GmbH
FI-83900 Juuka, Finland
Tel. +358 403 063 100
Fax +358 207 636 120

Tulikivi U.S., inc.

172 South Pantops Dr, Suite B
VA 22911 Charlottesville
Tel. +1-800-843 3473

OOO Tulikivi

ul.Krasnyh Partizan -14
127229 St.Petersburg
Russian Federation
Tel. +7 495 799 3362
Fax: +7 812 334 1601

Tulikivi ulkomailla

Benelux
Dutry & Co.
Jagershoek 10
B-8570 Vichte, Belgium
Tel. +32 56 776 090
Fax +32 56 774 294

Iso-Britania

Tulikivi UK Limited
Unit H Lakeside Business Park
GL7 5XL ,South Cerney
Gloucestershire
Tel. +44 1285 650 633

Italia

Eurotrias S.R.L. – GMBH
Via Max Planck 13
I-39100 Bolzano
Tel. +39 0 471 201 616
Fax +39 0 471 201 689

Itävalta

Feuer im Stein GmbH & Co KG
Gewerbepark 1
A-4861 Schörfling am Attersee
Tel. +43 7662 290 61

Latvia

SIA Akmens Krāsnis
Pulkveža Brieža 43
LV-1045 Riga
Tel. +371 6738 1149
Fax +371 2866 4916

Liettua

Kad nebūtų šalita, UAB
Bangu 22a
LT-91251 Klaipėda
Tel. +370 46 256 300
Fax +370 611 41 399

Puola

TECH PIEC
ul.B.Chrobrego 44A
PL 58-230 Niemcza
Tel. +48 74 8376 032
Fax +48 74 8376 032

Ranska

FI-83900 Juuka, Finland
Tel. +358 403 063 100
Fax +358 207 636 120

Saksa

FI-83900 Juuka, Finland
Tel. +358 403 063 100
Fax +358 207 636 120

Slovakia

TALC s.r.o.
Štiavnička 77
97681 Podbrezova
Tel. +421 904 945 888

Slovenia

Feliksbaud.o.o.
Celovška cesta 317
1210 Ljubljana – Šentvid
Tel. +386 1 421 61 80

Sveitsi

Tiba AG
Hauptstr. 147
CH-4416 Bubendorf
Tel. +41 619 351 710
Fax. +41 619 311 161

Tsekin tasavalta

Komiexpert s r.o.
Českomoravská 2255/12a
190 00 Praha 9
Tel. +420 777 718 722

Unkari

Magyar-Norveg KFT
Nagy Lajos
Király útja 81
1148 Budapest
Tel. +36 1 363 3058

USA ja Kanada

Tulikivi U.S., inc.
172 South Pantops Dr, Suite B
VA 22911 Charlottesville
Tel. +1-800-843 3473

Venäjä

OOO Tulikivi
Bersenevskiy lane 3/10 bld 7
Moscow
+7 495 741 00 17

Viro

BALTIC TK GROUP OÜ
Pihlaka 1 a
11216 Tallinn
Tel. +372 6555 486
Fax +372 6555 487

Lämmöllä,

